Február 1.

1. Szent vértanú Trifon. Frígia Kampaszada nevű falujában született szegény szülőktől. Gyermekkorában ludakat őrzött. Már gyermekkorától nagy volt rajta Isten kegyelme, úgyhogy gyógyítani tudta az emberek és az állatok betegségeit, és kiűzte a gonosz lelkeket. Abban az időben Gordianus császár uralkodott a Római Birodalomban, akinek leánya, Gordiana, megőrült, és ezzel nagy szomorúságba taszította atyját. Az orvosok semmit sem tudtak segíteni az őrült Gordianán. Ekkor a gonosz lélek megszólalt a leányból, és azt mondta, hogy senki sem űzheti ki őt, csak Trifon. Sok Trifont kerestek a birodalomban, és Isten gondviselése szerint ezt a fiatal Trifont is meghívták. Rómába vitték, ahol meggyógyította a császár leányát. A császár sok ajándékot adott neki, amelyeket Trifon hazafelé mind kiosztott a szegényeknek. Falujában továbbra is ez a szent ifjú ludakat őrzött és Istenhez imádkozott. Amikor a Krisztus-ellenes Decius császár uralkodni kezdett, Szent Trifont Krisztusért megkínozták és kegyetlenül gyötörték. Ő azonban nagy örömmel viselte el minden kínzását, mondván: „Ó, bárcsak méltó lehetnék arra, hogy tűzzel és kínokkal végezzem életemet az Úr Jézus Krisztus, az én Uram és Istenem nevéért!” A kínzások semmit sem ártottak neki, és végül a kinzoi karddal való lefejezésre ítélték. Halála előtt Trifon imádkozott Istenhez, és 250. esztendőben átadta lelkét Teremtőjének.

2. Szent vértanúk Perpetua, Felicitász, Szatir és társaik. Septimius Severus császár idején mindnyájukat börtönbe vetették mint keresztényeket. Szent Perpetua nemesi származású volt, és bátorította a többi foglyot a börtönben, hogy ne féljenek Krisztusért szenvedni. Álmában Perpetua létrát látott a földtől az égig, amely tele volt éles késekkel, kardokkal, lándzsákkal, horgokkal, szögekkel és más halálos eszközökkel. A létra alján félelmetes kígyó feküdt. Látta, amint Szatir elsőként felrohant a létrán a csúcsra sértetlenül, és a csúcsról így kiáltott Perpetuának: „Perpetua, várlak, jöjj, de vigyázz a kígyóra!” Ezen felbátorodva Perpetua a kígyó fejére lépett, mint az első fokra, majd gyorsan felrohant a csúcsra. Amikor feljutott, belépett a mennybe, és látta a mennyei palotákat, és nagy öröm töltötte el. Amikor elmondta álmát, mindnyájan megértették, hogy közeli halál vár rájuk, és elsőként Szatirra, ami hamarosan be is teljesedett. Először Szatirt ölték meg, majd Perpetuát, majd a többieket sorban. Mint bárányok, levágattak Krisztusért, az Isten Bárányáért. Krisztustól örök jutalmat nyertek a világosság országában. Mindnyájan Krisztusért szenvedtek 202–203. esztendőben.

3. Tiszteletreméltó Galáciai Péter. Hetedik életévében elhagyta szüleit Krisztusért, és a pusztába vonult. Ott böjttel és imádsággal olyannyira tökéletesedett, hogy sok csodát cselekedett Isten Lelkének erejével. 429. esztendő körül, kilencvenkilencedik életévében költözött át Krisztus örök országába.

Aranyágú fa növekedett,
Három arany ággal,
Rajta fehér madarak,
Fehérek, hófehérek.
Lehulltak a madarak,
Mélyre, a mélységbe,
Fenn maradt a fényes arany fa,
Magas fa.
A mélységben halál és sötétség,
Sűrű sötétség,
Gonoszság és éhség, bánat és nyomor,
Ostobaság, téboly.
A fekete gyantába a madarak
Mind alámerültek;
Nem tudtak többé
Felfelé repülni.

Megkönyörült az arany fa
A szegény madarakon,
És titkos beszélgetés támadt
Az ágak között.
Ekkor az egyik ág lehajolt
A rettenetes szakadékba,
És felemelte a madarak seregét
A hegy csúcsára.
Így Krisztus, az arany ág,
Lehajolt a földre,
És felemelte az elesett embereket
A Szentháromság dicsőségére.
És most növekszik az arany fa
Három arany ággal,
Rajta fehér madarak,
Fehérek, hófehérek.

ELMÉLKEDÉS

Szent Trifon halála előtti imádsága: „Uram, Istenek Istene és Királyok Királya, a legszentebb minden szentek között, hálát adok Neked, hogy méltóvá tettél, hogy ingadozás nélkül befejezzem küzdelmemet. És most könyörgöm Hozzád, hogy a láthatatlan démon keze ne érintsen engem, hogy le ne rántson a pusztulás mélységébe. Hanem szent angyalaid vezessenek be szép hajlékaidba, és tégy engem vágyott országod örökösévé. Fogadd el lelkemet, és hallgasd meg mindazok imádságát, akik emlékezetemre áldozatot mutatnak be Neked; tekints rájuk szent hajlékodból; ajándékozd meg őket bőséges és romolhatatlan ajándékokkal. Mert egyedül Te vagy a jó és irgalmas Ajándékozó örökkön örökké. Ámen.”

Mivel Szent Trifun Niceában szenvedett vértanúhalált, és holtteste felett számos csodás gyógyulás történt, a niceai polgárok ott, a saját temetőjükben akarták őt eltemetni. Ám a szent megjelent valakinek látomásban, és kifejezte óhaját, hogy vigyék vissza szülőfalujába, Kampszadéba – ahol egykor a ludakat őrizte –, és ott temessék el.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem az Úr Jézust mint a lélek friss és egészséges levegőjét:

1. Mint friss és egészséges levegőt, amelyet a lélek belélegez, és ezáltal megmenekül a romlottságtól.

2. Mint friss és egészséges levegőt, amelyet a próféták, apostolok és szentek lélegeztek be, és ezáltal váltak lelkileg egészségessé.

3. Mint az én lelkem friss és egészséges levegőjét, amely kiűzi belőlem a bűn bűzét, és lelkileg frissé, egészségessé tesz engem.

SZENTBESZÉD

Isten szaváról, mely tűzként tisztít

„Ti már tiszták vagytok az ige által,
amelyet hirdettem nektek.” (Jn 15,3).

Szavával teremtette az Úr a világot, szavával újította meg azt, szavával bocsátotta meg a bűnöket, gyógyította a betegségeket, űzte ki a gonosz lelkeket, csendesítette le a viharokat és a szeleket. Szent szavával Ő most is tisztítja az embereket, hogy megtisztulva több gyümölcsöt teremjenek, mint a megmetszett és megtisztított szőlővesszők.

Az Úr szava hatalmas, mert a Mindenhatótól származik. „Az Úr szava alkotta az egeket” (Zsolt 33,6). Az Úr szava fényes, mint a nap, de ha kell, tüzes is, mint a nap, és eléget mindent, ami az Úr ellen tör. Az Úr szava édes, mint a méz, de ha kell, keserű is, mint az orvosság. Az Úr szava szívesen látott, mint a barát, aki épp akkor zörget az ajtón, amikor a legnagyobb szükség van rá; de ha kell, az Úr szava olyan, mint a bíró, aki bűnben éri tetten az embert, és mentegetőzést nem tűrve ítélkezik.

Az Úr szava igaz, igazságos, bölcs és irgalmas: ezért oly mindenható. Senki és semmi nem állhat ellen neki sem égben, sem földön. Az emberi szó is erős, ha igaz, igazságos, bölcs és irgalmas. De miként egy óriást is kimeríthet és elgyengíthet a betegség annyira, hogy tehetetlenebbé válik egy gyermeknél, úgy a hazugság, az igazságtalanság, a bolondság és az irgalmatlanság is elerőtleníti az emberi szót, s az semmivé lesz – mint a róka vonyítása a holdra. Aki takarékoskodik a szavakkal, az tiszta ezüstből kovácsolja azokat. Aki pedig mértéktelenül pazarolja, annak földet kell kevernie az ezüst közé.

A Te szavad, ó Uram, élet és igazság. Tisztíts meg minket mindenható szavaddal, miként megtisztítottad az apostolokat. Hogy sok gyümölcsöt teremjünk, és méltók legyünk országodra. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

Február 2.

1. Az Úr Találkozása (az Úr Bemutatása). A születés utáni negyvenedik napon a Boldogságos Szűz elhozta isteni Fiát a jeruzsálemi templomba, hogy a törvény szerint felajánlja Őt Istennek, önmagát pedig megtisztítsa (Leviták 12, 2-7; Kivonulás 13, 2). Habár egyikre sem volt szükség, a Törvényhozó semmiképpen sem akarta megszegni saját törvényét, amelyet szolgája és prófétája, Mózes által adott. Ebben az időben Zakariás főpap, Keresztelő János apja tartotta a szolgálatot a templomban. Ő Szűz Máriát nem az asszonyok, hanem a szüzek helyére állította a templomban. Ekkor két különös személy jelent meg: az agg Simeon és Anna, Fánuel leánya. Az igaz aggastyán karjaiba vette a Messiást és így szólt: „Most bocsásd el, Uram, szolgádat, szavaid szerint békében..” Simeon még ezt is mondta a Gyermek Krisztusról: „Íme, ő sokak romlására és sokak feltámadására lesz Izraelben, jel lesz, amelynek ellene mondanak” (Lk 2, 29 és 34). Anna pedig, aki ifjúságától fogva böjtöléssel és imádsággal szolgálta Istent a templomban, szintén felismerte a Messiást, dicsőítette Istent, és hirdette a jeruzsálemieknek a Régóta Várt eljövetelét. A templomban jelen lévő farizeusok, akik mindezt látták és hallották, megharagudtak Zakariásra, amiért a Szüzet a szüzek helyére állította, és jelentették ezt Heródes királynak. Heródes meggyőződve arról, hogy Ő az az Új Király, akiről a napkeleti bölcsek beszéltek neki, hamarosan parancsot adott Jézus megölésére. Időközben azonban az isteni család az angyal útmutatása szerint már elhagyta a várost és Egyiptom felé tartott. Az Úr Találkozásának napját a kezdetektől fogva ünnepelték, de ünnepélyes megülését különösen 544-ben, Jusztiniánusz császár idején rendelték el.

2. Szent Jordán újvértanú. Trapezunt szülötte, mesterségét tekintve rézműves. Mivel nyíltan védelmezte Krisztus hitét és elítélte Mohamed vallását, 1650-ben a törököktől szenvedett vértanúhalált a konstantinápolyi Galatában. Hasonlóképpen szenvedett vértanúságot Gábriel szerzetes, a konstantinápolyi Nagy Templom kanonarchája 1672-ben.

Amikor a tél a tavasszal találkozik,
Az agg Simeon örvendezni látszik:
Találkozott a Régóta Várttal,
A próféták által megjövendölttel.
Őt – minden égi kincsnek forrását –
Látta mint gyermek mezítelenségét,
S Simeon ekként jövendölt aznap:
– Életem alkonypírjai leszállnak;
Ő azért fekszik, hogy sokakat döntsön
Vagy felemeljen. Így szól a Lélek

Az aggastyán jóslata valóra vált:
Jézus lett a mérték és a bírálat,
Boldogság, béke s öröm forrása,
De a gáncs és gonoszság céltáblája.
Egyeket emel, másokat a mélybe dönt,
Mennyet s Poklot nyit meg az emberek közt.
Válasszon mindenki szíve szerint hát,
Krisztussal a Mennybe! – szívünk ezt kívánja.

ELMÉLKEDÉS

A Karácsony fokozatos elterjedéséről és megünnepléséről szólva Aranyszájú Szent János így fogalmaz: „A szép és nemes gyümölcsfák, miután a földbe ültetik őket, hamarosan nagy magasságot érnek el, és elnehezülnek a gyümölcstől; így van ez ezzel a nappal is." Így volt ez az Úr Találkozásának (Bemutatása) ünnepével is. Kezdettől fogva megemlékeztek erről a napról a keresztények, de ünnepélyes megülése a nagy Jusztiniánusz császár idejétől vette kezdetét. E császár idején hatalmas döghalál sújtotta Konstantinápoly népét és környékét, olyannyira, hogy naponta ötezer vagy még több ember halt meg. Ugyanebben az időben szörnyű földrengés is történt Antiochiában. Látva az emberi eszközök tehetetlenségét e csapások elhárítására, a császár a pátriárkával egyetértésben böjtöt és imádságot rendelt el az egész birodalomban; magán a Találkozás napján pedig hatalmas körmeneteket tartottak a városokban és falvakban, hogy az Úr megkönyörüljön népén. És az Úr valóban megkönyörült: a döghalál és a földrengés hirtelen megszűnt. Ez 544-ben történt. Ezen esemény okán és attól az időtől fogva kezdték a Találkozást az Úr nagy ünnepeként ünnepelni. A fa az idők folyamán terebélyessé vált, és bőséges gyümölcsöt kezdett teremni.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem az Úr Jézust mint az egészséget, mégpedig:

1. Mint elménk egészségét, mert Általa gondolkodunk egészségesen.
2. Mint szívünk egészségét, mert Általa érzünk egészségesen.
3. Mint akaratunk egészségét, mert Általa cselekszünk egészségesen.
4. Mint a család, az egyház, az iskola, a nemzet és minden intézmény egészségét.

SZENTBESZÉD

Isten Lelkének vezetéséről

„Jézus pedig Szentlélekkel telve visszatért a Jordántól,
és a Lélek a pusztába vitte őt.” (Lk 4, 1)

Lássátok, testvéreim, mit jelent Isten Szentlelkével telve lenni. Isten Lelke nélkül az ember telve van aggodalommal: hová menjen és mit tegyen? Ám Isten Lelkével az ember mentes e gondoktól. Mert akkor maga a Lélek irányítja az embert, hogy merre járjon és miként cselekedjen, az ember pedig tévedhetetlenné válik mozgásában és tetteiben, mivel tévedhetetlen a Lélek, Aki őt vezeti és irányítja.

Az ember nem tud sem egyenesen járni, sem helyesen cselekedni, ha a mindenható és mindent látó Isten Lelke azt meg nem mondja neki. Aki nem Isten Szentlelke által hagyja magát vezetni, azt vagy a saját szelleme, vagy a gonosz, démoni szellem irányítja, ami miatt erőtlenné, rosszindulatúvá, bánatossá, haragossá és kétségbeesetté válik.

Mi nem fogadhatjuk be Isten Lelkét oly teljességben, mint az Úr Krisztus, de elnyerhetjük Őt annyira, amennyire szükségünk van rá, hogy tudjuk: hová, mit és hogyan. A szív tisztasága szerint költözik be a Lélek a szívbe, és a szívből irányítja az embert. Ezért ismétli az Egyház oly gyakran ezt az imát a Szentlélekhez: „Mennyei Király, Vigasztaló, Igazságnak Lelke! jöjj el és lakozz mibennünk.”

Isten, Szentlélek, Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

Február 3.

1. Istenbefogadó Szent Simeon. Ptolemaiosz Philadelphosz egyiptomi király idejében választották ki Simeont is a híres Hetvenesek közé, akikre a Biblia héberről görögre való fordítását bízták. Simeon lelkiismeretesen végezte munkáját, ám amikor Izajás prófétához ért, és ahhoz a jövendöléshez jutott: „Íme, a szűz fogan és fiút szül”, összezavarodott. Kést vett elő, hogy kikaparja a „szűz” szót, és a „fiatal asszony” kifejezéssel helyettesítse a görög fordításban. Ebben a pillanatban azonban megjelent neki Isten angyala, és visszatartotta szándékától, megmagyarázva, hogy a prófécia igaz, és pontosan van lejegyezve. Isten hírnöke azt is megígérte neki, hogy személyesen is meggyőződik az igazságról, mert Isten akarata szerint nem hal meg addig, amíg meg nem látja a Szűztől született Messiást. Az igaz Simeon megörült az égi hírnek, változatlanul hagyta a próféciát, és hálát adott Istennek, amiért méltóvá tette őt

az Ígért megélésére és látására. Amikor a gyermek Jézust Szűz Mária elhozta a jeruzsálemi templomba, Isten Lelke hírül adta ezt az immár igen aggastyán, hattyúfehér hajú Simeonnak. Simeon sietve a templomba ment, ahol felismerte a Szüzet és a Gyermeket a fejük körül ragyogó fényből, amely mint dicsfény sugárzott. Az örömteli aggastyán karjaiba vette Krisztust, és így kérte Istent: „Most bocsásd el, Uram, szolgádat, szavaid szerint békében; mert látták szemeim az Üdvösségedet" (Lk 2, 29-30). Ott volt Anna prófétaasszony is, Fánuel leánya, aki szintén felismerte a Messiást és hirdette Őt a népnek. Anna ekkor nyolcvannégy éves volt. Nem sokkal ezután elhunyt Szent Simeon. Ezt az igaz aggastyánt a kisgyermekek védelmezőjeként tisztelik.

2. Szent Adrián és Evula vértanúk. Ez a két szent lélek szülőhelyükről, Vaneából érkezett a kappadókiai Cezáreába, hogy meglátogassák a börtönbe zárt kereszténeket, megvigasztalják és bátorítsák őket. Azonban őket is elfogták és halálra ítélték. Adriánt karddal fejezték le, Evulát pedig vadállatok elé vetették 309-ben. Így, nem sajnálva földi életüket, tisztelettel és örömmel költöztek át az örök életbe.

Ima a kisgyermekért

Ó, hatalmas Uram, irgalmazz és ments meg!
E kicsiny lángot a halállal ne oltsd el!
E gyermek oly gyönge, mint a gyertya lángja,
S a világ vihara még a csillagot is rázza;
A gyenge tűz hamu alá bújik,
De az emberi lélek a Te kezedbe nyugszik.
Ha a vizek áradnak s a torkunkig érnek,
S a láng is ellobban, tüzek kialszanak,
Ó, ments meg, Uram, könyörülj s adj vigasztalást!
Így könyörgött Hozzád Dávid próféta is régen,
Bár hatalmas fáklya volt ő maga,
De e gyenge gyermek az égnek lábánál,
A gonosz vágyaktól fájón ingadozik már,
Gonosz gondolatoktól feje is megfájdul,
A gonoszság minden szellője elgyengíti őt.
A viharos széltől gyorsan kialudna,
Ha Te nem lennél a Gyors Segítőnk az útba'.
Ó, hatalmas Uram, irgalmazz és ments meg!
E kicsiny lángot a halállal ne oltsd el!
Hallgasd meg régi kedvenced imáját,
Szent Simeonét, ki karolta Fiadat.

ELMÉLKEDÉS

Hogy mekkora mennyei dicsőségre méltatott Istenbefogadó Szent Simeon, aki karjaiban tartotta a világ Üdvözítőjét, világosan megmutatja ez az eset, amelyet Athoszi Szent Péter életrajza (június 12.) beszél el. Hadvezérként Péter egy csatában fogságba esett, megbilincselték és börtönbe vetették az Eufrátesz folyó partján fekvő Szamara városában. A hosszú fogság alatt Péter könnyeivel küzdve imádkozott Szent Miklóshoz, hogy járjon közbe érte Istennél a szabadulásáért, fogadalmat téve, hogy életét teljesen Istennek szenteli. Szent Miklós megjelent neki álmában, és elmondta, hogy imádkozott érte, de Isten azért halasztja szabadulását, mert Péter korábban már tett hasonló fogadalmat, de nem tartotta meg. Szent Miklós azt tanácsolta neki, hogy imádkozzon Istenbefogadó Szent Simeonhoz, „aki igen hatalmas Isten előtt, és közel áll Isten trónjához a Boldogságos Szűzzel és Keresztelő Szent Jánossal együtt". Péter megfogadta Szent Miklós tanácsát, és imádkozni kezdett Szent Simeonhoz. Ekkor Szent Miklós ismét megjelent neki Szent Simeonnal együtt, de nem álomban, hanem éber állapotban. Péter látta Simeont: külseje csodálatos volt, arca fénylett, ószövetségi papi öltözéket viselt, kezében pedig arany jogart tartott. Szent Simeon megkérdezte Pétertől: „Megtartod-e fogadalmadat, és szerzetes leszel-e?" Mire Péter így válaszolt: „Igen, uram, Isten segítségével." Ekkor Simeon jogarával megérintette Péter bilincseit, és azok elolvadtak, mint a viasz. A börtön ajtaja feltárult, és a szentek kivezették Pétert a fogságból.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem az Úr Jézust mint szegletkövet, mégpedig:

1. Mint szegletkövet a személyes jellem építésében.
2. Mint szegletkövet a család és a nemzet építésében.
3. Mint szegletkövet minden jóindulatú társadalmi átalakulásban és emberi vállalkozásban.

SZENTBESZÉD

Isten Lelkéről, Aki a lélek hordozóin keresztül szól

„Ne aggódjatok, hogyan vagy mit beszéljetek...
mert nem ti vagytok, akik beszéltek, hanem Atyátok
Lelke szól belőletek." (Mt 10, 19-20)

Ezek Annak szavai, Aki mindent tud, és Aki olyan tudást tárt a világ elé, amelyet senki sem ismert az Ő látogatása előtt. Ha valaki betelik Isten Lelkével, akkor nem az

emberi szellemből beszél, hanem Isten Lelke szól belőle és rajta keresztül. Ilyenkor ő csupán eszköze vagy lantja Isten Lelkének, amelyen keresztül az Istenlélek szól. Amikor egy ilyen ember beszél, tévedhetetlenül szól, és senki sem találhat hazugságot beszédében, kivéve azokat, akik elméjük eltorzulása miatt az igazságot hazugságnak vélik.

Hogy miként beszélnek az Isten Lelkével betelt emberek, az világosan megmutatkozott a próféták, és még világosabban az apostolok példáján. Az apostoli szavak annyira különösnek és hihetetlennek tűntek az idegenek számára – azaz azoknak, akikben nem volt meg Isten Lelke, és akik csak földi módon tudtak szólni –, hogy az apostolokat részegnek hitték. Egyébként részegnek és nevetségesnek tűntek a tudatlanok szemében mindazok is, akik először kezdtek beszélni e fizikai világ rejtett csodáiról: a gőz erejéről, a mágnesességről, az elektromosságról, a vezeték nélküli távíróról vagy a távbeszélgetésről.

Hogyne tűnnének hát részegnek és nevetségesnek a lelki emberek, akik Isten Lelke által a szellemi ország számtalan rejtett titkáról beszélnek! Aki megalázkodik Isten előtt, azt Isten hatalmassá teszi. A megtört szívbe beköltözik Isten Lelke, és onnan szól az emberi ajkakon keresztül. Ezt nemcsak a próféták és apostolok igazolták, hanem Isten számos fia és leánya is.

Jóságos Urunk, ne vond meg tőlünk Szentlelkedet. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

Február 4.

1. Pelusziumi Szent Izidor hitvalló. Származását tekintve egyiptomi; tekintélyes szülők gyermeke, Teofilosz és Kürillosz alexandriai pátriárkák rokona. Miután minden világi tudományt elsajátított, lemondott a gazdagságról és a világi dicsőségről, és Krisztus szeretetéért teljesen a lelki életnek szentelte magát. Az ortodox hit nagy és buzgó védelmezője és magyarázója volt. Niképhorosz történész állítása szerint Szent Izidor több mint tízezer levelet írt különböző személyeknek, melyekben egyeseket megfeddett, másokat tanácsolt, ismét másokat vigasztalt vagy oktatott. „Fontosabb az erényes életre nevelni, mint ékesen szólva prédikálni” – írta egyik levelében. Egy másikban így fogalmazott: „Ha valaki azt akarja, hogy erényei nagynak mutatkozzanak, tartsa azokat kicsinek, és azok valóban nagynak fognak bizonyulni.” Izidor első és alapvető szabálya ez volt: előbb cselekedni, azután tanítani, az Úr Jézus példája szerint. Aranyszájú Szent János üldöztetése idején, amikor a világ két táborra szakadt – az egyik támogatta, a másik ellenezte az ortodoxia e hatalmas oszlopát –, Szent Izidor Aranyszájú János mellé állt. Írt Teofilosz pátriárkának, kifejtve, milyen nagy

világossága az egyháznak János, és kérte őt, hagyjon fel az iránta érzett gyűlölettel. Hosszú ideig élt, sokat munkálkodott, életével és tollával dicsőítve Krisztus Istent, majd 436 körül költözött át Krisztus Országába.

2. Hitvalló Szent Miklós. Ez a szent Kréta szigetéről származott. Konstantinápolyba ment, hogy meglátogassa rokonát, Theodoroszt, a Sztudion-kolostor apátját, majd ott is maradt és szerzetes lett. Szerzetesként Miklós minden lelki küzdelmet végigjárt lelke üdvösségéért. Amikor Örmény Leó császár üldözni kezdte az egyházat, Theodoroszt és Miklóst kegyetlenül megkínozták, megalázták, bikaínnal verték, végül börtönbe vetették őket, ahol három évig sínylődtek. Szent Theodorosz halála után Miklós lett a Sztudion apátja. Már életében csodákat tett Isten kegyelmének erejével: meggyógyította betegségéből Eudokiát, Vazul császár feleségét, és Helénát, Manuél patrícius hitvesét. Megáldotta Theophilosz Melisszenosz tekintélyes nemes újszülött leányát – akinek korábban nem maradtak meg a gyermekei –, és megjövendölte, hogy élni fog és sok gyermeke lesz, ami a szülők örömére be is teljesedett. Halála napján magához hívta a szerzeteseket, és megkérdezte tőlük, miben szenvednek hiányt. „Búzában" – felelték a barátok. Ekkor a haldokló így szólt: „Aki Izraelt táplálta a pusztában, nektek is bőséges búzát küld három napon belül." És valóban, a harmadik napon egy búzával teli hajó kötött ki a kolostornál, amelyet Vazul császár küldött. Életének hetvenötödik évében, 868. február 4-én költözött át a mennyei hazába.

3. Szent József újvértanú. Aleppói származású. A törökök kényszerítették, hogy vegye fel a muzulmán hitet, de József ezt nemcsak elutasította, hanem leleplezte Mohamed hazugságait és dicsőítette Krisztus hitét. Ezért megkínozták és lefejezték 1686-ban.

Áldozzatok az Úrnak, hálaáldozatot,
Ti, kik Isten kegyéből gazdagok vagytok!
Ki miben bővölködik, azzal kereskedjen,
Saját adományán Országot vegyen.
Akinek pénze van, pénzét adja oda,
Akinek búzája, ossza szét, ne óvja:
Kinek bölcsesség jutott, tanítson másokat,
Kinek karja erős, tegyen szolgálatokat.
Ki ért egy mesterséghez, űzze azt becsülettel,
Isten adósaként, tiszta, éber elmével.
Ki énekelni tud, az Istent dicsérje,
Csak az a kicsiny, ki az Istent nem ismeri.
Ki mit kapott fentről, azzal jól szolgáljon,
Irgalmas tettekkel Istennek tartozzon.

Nem vagyunk egyformák, nincs nekünk ugyanaz,
De tiszta szívet adni mindenki tud, az igaz.
Ó, szívnek tisztasága, csodás áldozat te,
Üdvösségünknek döntő erénye,
Áldozati oltáron tömjéned felszáll,
S mindenkinél gyorsabban az Úr elé ér.

ELMÉLKEDÉS

Rójj ki magadra valamilyen penitenciát más emberek bűneiért. Ha valakit elítéltél vagy megbüntettél, rójj ki önmagadra is valamilyen vezeklést. Ez kedves az Isten előtt. Ezt a titkot ismerték a szentek, akik vádolták önmagukat mások bűnei miatt. Ezt a titkot még a nem keresztény népek is sejtik. Kínában létezik egy ilyen szokás: amikor a hóhér lefejezi a halálra ítélt bűnözőt, odalép a bíróhoz, és jelenti, hogy az ítéletet végrehajtotta. A bíró ad neki egy ezüstpénzt azért, mert megölte a bűnözőt, de megparancsolja, hogy mérjenek rá 40 botütést azért, mert megölt – egy embert. A keresztény szentek mélyen átérezték az emberi bűn és igazságtalanság titkát. Számukra minden emberi bűnnek olyan hosszú története volt, mint amilyen távolság választ el minket Ádámtól.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem az Úr Jézust mint az örömöt, mégpedig:

1. Mint örömöt, amely felderíti az emberi szellemet.
2. Mint örömöt, amely életre kelti az egész emberi szellemet.
3. Mint az Ő nevéből, az Ő szavaiból, az Ő tetteiből és az Ő leheletéből fakadó örömöt.

SZENTBESZÉD

A kis Zakariás (Zakeus) szerencséjéről

„Ma üdvösség köszöntött erre a házra.” (Lk 19, 9)

Így szólt Ő, akinek szava élet és öröm, s az igazak megújulása. Miként a megfeketedett erdő zöldbe és virágba öltözik a tavaszi fuvallattól, úgy minden ember, legyen bár bármennyire kiszáradt és a bűntől megfeketedett, felfrissül és megfiatalodik Krisztus közelségétől. Mert Krisztus közelsége olyan, mint egy életadó és illatos balzsam, mely visszaadja az egészséget, megsokszorozza az életet, illatot ad a léleknek,

a gondolatoknak és a szavaknak. Egyszóval: a Krisztustól való távolság rothadást és halált jelent, az Ő közelsége pedig üdvösséget és életet.

„Ma üdvösség köszöntött erre a házra” – mondta az Úr, belépve a bűnös Zakeus házába. Krisztus volt az üdvösség, aki eljött, Zakeus pedig a ház, amelybe Ő betért. Mindannyian egy-egy ház vagyunk, testvéreim, amelyben a bűn lakozik, amíg Krisztus távol van, és amelyhez eljön az üdvösség, amint Krisztus közeledik hozzá.

Hogy Krisztus közeledik-e az én házamhoz vagy a tiédhez, az tőlünk függ. Íme, Ő nem önkényesen lépett be a bűnös Zakeus házába sem, hanem mint a leginkább vágyott vendég. A kis Zakeus fára mászott, csak hogy saját szemével láthassa az Úr Jézust. Tehát kereste Őt, vágyott Utána. Nekünk is keresnünk kell Őt, hogy megtaláljuk, és vágynunk kell Rá, hogy közeledjen hozzánk, és szellemünkben magasra kell emelkednünk, hogy találkozzon a tekintetünk az Övével. Ekkor Ő meglátogatja a mi házunkat is, miként meglátogatta Zakeusét. És Vele együtt eljön az üdvösség is.

Közeledj hozzánk, ó Uram, közeledj, és hozd el nekünk is örök üdvösségedet. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

Február 5.

1. Szent Ágota vértanú. Ez a dicső szűz és Krisztus vértanúja a szicíliai Palermo városában született nemes és jómódú szülők gyermekeként. Amikor Decius császár üldözést indított a keresztények ellen, a szent Ágotát is elfogták és Quintianus bíró elé állították. A bíró látva Ágota arcának szépségét, feleségül kívánta venni őt. Amikor ezt javasolta Ágotának, ő azt válaszolta, hogy ő Krisztus menyasszonya, és nem lehet hűtlen Jegyeséhez. A bíró súlyos kínzásoknak vetette alá: megkorbácsolták, megcsúfolták, fához kötözték és véresre verték. Ezután a bíró ismét tanácsolta neki, hogy tagadja meg Krisztust a további kínok elkerülése érdekében, mire Krisztus menyasszonya így felelt: „Ezek a kínok igen hasznosak nekem; ahogy a búza sem kerülhet a magtárba, amíg meg nem tisztítják a pelyvától, úgy az én lelkem sem léphet be a Paradicsomba, ha testemet előbb össze nem törik a kínzások.” Ekkor a kínzó parancsára levágták a melleit, majd börtönbe vetették. A börtönben megjelent neki Szent Péter apostol, és visszaadta testi épségét és egészségét. Ismét kínvallatásra vitték, majd újra börtönbe zárták, ahol 251-ben, Decius császár idejében, Catania városában visszaadta lelkét Istennek. Ágota halála után kínzója, Quintianus elindult, hogy lefoglalja a szűz vagyonát. Útközben azonban megvadultak a lovak alatta és katonái alatt, összeharapták az arcát, a földre taszították és halálra tiporták. Így érte el hamarosan Isten büntetése a Szent Ágota ellen elkövetett vad bűncselekményéért.

2. Szent Theodula vértanú. Krisztusért szenvedett Diocletianus, a gonosz római császár idején. Kínzatása közben Teodula észre térítette egyik kínzóját, Helladioszt, és Krisztus hitére vezette őt.. Amikor Helladius nyilvánosan megvallotta hitét Krisztusban, karddal lefejezték. Theodula igen bátran viselkedett a bíróságon, amiért a bíró esztelennek nevezte. Theodula így válaszolt: „Ti vagytok az esztelenek, akik elfeledtétek az egyetlen igaz Istent, és holt köveknek hódoltok." A bíró kegyetlen kínzásoknak vetette alá, amelyeket Theodula hősiesen elviselt, és bátorságával sokakat ámulatba ejtett és Krisztushoz térített. Köztük volt két tekintélyes polgár is, Makariosz és Evagriosz. Ezzel a kettővel és sok mással együtt Theodulát izzó kemencébe vetették, ahol mindannyian tiszteletteljesen véget vetettek földi életüknek, és méltókká váltak Krisztus országára.

Szent Polüektosz, konstantinápolyi pátriárka (+ 970). Magasrendű szelleme, vallási buzgalma és ékesszólása miatt „második Aranyszájúnak" nevezték. Polüektosz pátriárka és VII. (Bíborbanszületett) Konstantin császár idején érkezett Konstantinápolyba Olga orosz fejedelemasszony, aki itt keresztelkedett meg 957-ben. A pátriárka keresztelte meg, a császár pedig a keresztapja volt. Szent Polüektosz prófétai módon mondta neki: „Áldott vagy te az orosz asszonyok között, mert megszeretted a világosságot és elvetetted a sötétséget; áldani fognak téged az orosz fiak az utolsó nemzedékig." Polüektoszt egyszerű szerzetesből választották pátriárkává 946-ban, és haláláig, 970-ig maradt a pátriárkai trónon.

Sötét a börtön, fényes a vértanú,
A sötétben tündököl Szent Ágota,
A börtön felett udvarház, fényárban úszva,
Ott él a kínzó, gyalázatba burkolva,
Szűz Ágotának új kínokat tervel,
Sötéten a fényben, gyötrődik, töpreng...
Ki Krisztussal eljegyeztetett, börtöne ragyogó,
Az igazság ellenségének pedig – palotája siralmas!
Sötét a börtön, fényes a vértanú,
Amint Krisztust meghallotta Szent Theodula,
Krisztus után indult, tiszta galambként.
Krisztusért a tömeg a mélybe taszította,
De vidáman áll Szent Theodula,
De vidáman áll, senkitől sem fél.
Míg ellenségei, gonoszsággal telve,
Pompás udvarok közepén, kétségbeesett nyomorultak,
Csak a rosszon jár eszük, csak a gonoszságot szolgálják,

És mindenük üres, és mindenre panaszkodnak,
Mert nincs Istenük, mert Krisztust nem ismerik,
Az élet minden titkát hibásan olvassák!

ELMÉLKEDÉS

A szerzetesek megkérdezték a nagy Iszhirión abbát:

– Mi mit tettünk? – Mi teljesítettük Isten parancsolatait – válaszolta Iszhirión.

– És mit fognak tenni azok, akik utánunk jönnek? – Azt fogják tenni, amit mi, de feleannyi buzgalommal.

– És az utánuk jövők? – Az idők végezetén élők egyáltalán nem tartják majd meg a szerzetesi fegyelmet, de olyan csapások és kísértések érik majd őket, hogy ezen megpróbáltatások türelmes elviselése által nagyobbak lesznek Isten országában nálunk és atyáinknál.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemlélni az Úr Jézust, mint az egyetlen igaz megvilágosítót, mégpedig:

1. mint minden egyes ember megvilágosítóját,
2. mint a társadalom és az egész emberiség megvilágosítóját,
3. mint megvilágosítót, aki maradandó fénnyel árasztja el az elmét, a szívet és az emberi akaratot.

SZENTBESZÉD

a halálról mint alvásról

„Lázár, a mi barátunk, elaludt; de megyek,
hogy felébresszem őt.” (Ján. 11, 11)

Az élet Ura a halált alvásnak nevezi. Ó, micsoda kimondhatatlan vigasz ez nekünk! Ó, micsoda édes újdonság a világnak! A testi halál tehát nem az ember megsemmisülését jelenti, hanem csak egyfajta álmosságot, amelyből felébreszthetí Ő, aki az első porszembe is életet lehelt Szavával. És amikor az Úr kiáltott: Lázár! – az ember felébredt és életre kelt.

Az Úr mindenki nevét ismeri közülünk. Ha Ádám ismerte Isten minden teremtményének nevét, hogyne ismerné az Úr mindannyiunkat a nevünkön! Nemcsak

ismeri, hanem nevünkön is szólít minket. Ó, az egyetlen Emberbarát édes és élethordozó hangja! Ez a hang kövekből is képes Isten fiait támasztani! Hogyne ébresztene fel minket a bűn álmából!

Egy ember egyszer követ emelt, hogy megölje testvérét. De abban a pillanatban úgy tűnt neki, mintha anyja hangját hallaná, aki a nevén szólítja. Csak meghallotta anyja hangját – és reszketni kezdett a keze. Leejtette a követ, és elszégyellte magát a tervezett bűn miatt. Az anyai hang felébresztette őt a bűn halálából. Ha pedig az anyai hang megment és felébreszt a halálból, mennyivel inkább a Teremtő és Életadó hangja!

Valahányszor az Úr olyasvalakit szólított, aki csak testileg volt halott, az felébredt és feltámadt. De nem mindenki ébredt fel és támadt fel azok közül, akik lelkileg voltak halottak, amikor az Úr szólította őket. Mert ehhez az ébredéshez, ehhez a feltámadáshoz a halott akaratának beleegyezése is szükséges.

„Júdás! Csókkal árulod el?" – így kiáltott az élethordozó hang, de a hulla hulla maradt, és a bűnös nem ébredt fel. „Saul, Saul, miért üldözöl engem?" – kiáltott ugyanaz az életrekeltő hang, és a bűnben alvó felébredt, a halott pedig életre kelt. Valóban, a bűn álma mélyebb, mint a halál, és az alvó nem ébred fel könnyen.

Édes Urunk, ébressz fel minket a bűn álmából, ébressz fel, Uram! Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

Február 6.

1. Szent Vukol, Szmirna püspöke. Szent János evangélista tanítványa, aki őt Szmirna város püspökévé szentelte. Akkoriban Szmirnában kevés megkeresztelt ember élt. A pogányság sötétségében Szent Vukol fényes gyertyaként világított. Minden erényben jeleskedett, de leginkább szelídségéről és jóságáról volt ismert. Halála előtt a dicső Polikárpot szentelte utódjául a püspökségben, majd békében elhunyt és az Úrhoz költözött.

2. Szent Fauszta vértanúnő. Maximianus császár idején (305–311 között) szenvedett vértanúhalált Krisztusért. Hősiességével elámította és keresztény hitre térítette kínzóit: a nyolcvanéves Evilasziosz bálványáldozó papot és Maximosz eparchust. Amikor a bíró még szörnyűbb kínzásokkal fenyegette, Fauszta azt kérte, készítsen egy ikont, amely ábrázolja mindazon kínokat, amikkel fenyegetik. Amikor az ikon elkészült és megmutatták neki, a szent így szólt:

„Ahogy ez az ikon nem érez semmi fájdalmat, úgy az én testem sem érzi büntetéseid kínját, mert lelkem az Úrban erősödött meg." A bíró forró vizes üstbe vettette, ahol ez a tizenhárom éves szent leányka imával az ajkán végezte be életét, és lelke a Paradicsomba szállt.

3. Szent Dorottya vértanúnő. Tekintélyes és szépséges szűz a kappadókiai Cezáreából. Szaprikiosz kormányzó átadta Dorottyát két pogány nővérnek, Krisztinának és Kallisztának, hogy térítsék el őt Krisztustól. Ám az ellenkezője történt: Dorottyának sikerült mindkét nővért Krisztus hitére térítenie. A haragra gerjedt Szaprikiosz megparancsolta, hogy a két nővért hátukkal egymáshoz kötve dobják egy szurokkal teli kádba, és gyújtsák meg. Ezután Dorottyát is halálra ítélték. Ő örömmel hallgatta az ítéletet, és felkiáltott: „Hálát adok Neked, emberlátó Krisztus, hogy hívsz engem Paradicsomodba, és bevezetsz szent palotádba!"

Egy jelenlévő nemesúr, Teofil, elnevette magát e szavakon és odakiáltotta: „Hallod-e, Krisztus menyasszonya, küldj nekem almát és gránátalmavirágot vőlegényed Paradicsomából!" „Valóban megteszem!" – felelte a vértanú. Amikor Dorottya a vesztőhelyen állt, hirtelen megjelent egy gyönyörű gyermek három csodás almával és három vörös gránátalmavirággal. Isten angyala volt ő. Télidő volt. Dorottya kérte az angyalt, vigye el ezeket Teofilnak azzal az üzenettel: „Itt van, amit kívántál!" Amikor Teofil megkapta az üzenetet és látta az ajándékot, elborzadt. Minden megváltozott benne, és a megrögzött pogányból kereszténnyé lett. Őt is megkínozták és megölték Krisztusért, így lelke Szent Dorottya után hamarosan az Úr Jézus Paradicsomába költözött.

4. Szent Phótiosz, Konstantinápoly pátriárkája. Az Egyház nagy világítótornya. Császári rokon és a dicső Tarasziosz pátriárka unokája. Az Egyház rendíthetetlen védelmezője a pápai hatalomvágy és más római hithajlítások ellen. Hat nap alatt járta végig az összes fokozatot a világitól a pátriárkáig. 857 karácsonyán lett pátriárka, és 891-ben hunyt el az Úrban.

5. Boldog Barszanofiosz és János. Gázai nagy aszkéták, látnokok és csodatevők. Híres könyvet hagytak hátra, amely válaszokat ad a lelki élet számos kérdésére. A VI. században éltek.

6. Szent Márta és Mária vértanúk, valamint fivérük, Likarion. Mindhármukat keresztre feszítették Krisztusért, majd lándzsával átszúrták és megölték őket.

Szent Márta és Mária, édesnővérek,
Likarion, az öccsük, gyenge kis lélek;
Édesanyjuk tanítja őket, jóságos szívvel:
„Szeressétek Krisztust, ki értünk szenvedett el."
Arra jön a hadvezér, félelmetes, bősz,

Krisztus-hívőket öl ő, vad és haragos dühös.
A nővérek házuk kapuját kitárták,
A kegyetlen vezért félelem nélkül várták.
„Keresztények vagyunk, halld meg, császár vezére,
Nem mint ti, kiket az ördög eladott cserébe.”
A vad vezér őket keresztre vonatta,
A kis Likarion is közelebb futott oda:
„Én is keresztény vagyok, feszíts meg engem is!”
Kínok a kereszten nehezek; az anya elborzad,
Gyermekei lábait sorra megcsókolja,
Mik véresen csüngenek, törten a fára vonva.
A keresztről lányai szava vigasztaló:
„Édesanyánk, ne gyötörjön a bánat,
Krisztus szeretetére te tanítottál minket,
Rövid a kín, a Mennyben édesség vár minket.
Várunk majd rád ottan, a mennyei fényben,
Likarion s két lányod a ragyogó dicsőségben –
Ó, örülj méhednek ily nemes gyümölcsén!”
S az anya arca kigyúlt, mint lángoszlop az éjben:
„Boldogok vagytok, gyermekeim, s boldog vagyok én!”

ELMÉLKEDÉS

Szent Barszanofiosz, aki ötven éven át élt egy cellába zárkózva, és egyetlen élő embernek sem mutatta meg magát, az istenelmélkedés és az ima által rendkívüli tisztaságot és tisztánlátást ért el. Íme néhány gondolata a Válaszok könyvéből:

„Minden gondolat, amelyet nem előz meg az alázat csendje, nem Istentől származik. Minden, ami az ördögtől van, zavarral és nyugtalansággal jár.”

„Amikor imádkozol, és Isten késlekedik meghallgatni téged, azt a te javadra teszi, hogy hosszútűrésre tanítson.”

„A látható rablók a láthatatlan, gondolati rablók szolgái.”

„Az Úr Jézus Krisztus mindent elviselt, végül pedig felment a szent keresztre, ami a test és a szenvedélyek megölését, valamint a szent és tökéletes megnyugvást jelképezi.”

„Az Úr azt akarja, hogy minden embert önmagadnál többre tarts.”

Amikor megkérdezték az aggastyánt, hogy fogadjanak-e fizetett ügyvédet a monostor és bizonyos emberek közötti vitában, így válaszolt:

„Ha megveszitek az emberek pártfogását, Isten nem fog pártolni titeket.”

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük az Úr Jézust mint munkást:

1. Mint fizikai munkást hosszú éveken keresztül;
2. Mint szellemi munkást, aki szüntelenül tanította az embereket, vigasztalt, gyógyított, és új törvényt adott a világnak;
3. Mint fáradhatatlan munkást, aki meghagyta a parancsot: cselekedjetek, amíg nálatok van a világosság.

SZENTBESZÉD

az Atya és a Fiú kölcsönös ismeretéről

„Én ismerem Őt, mert Tőle vagyok,
és Ő küldött engem.” (Ján. 7, 29)

Soha senki nem merte mondani, hogy ismeri Istent. Sokan csak annyit mondtak, hogy hisznek Istenben. Egyedül az Úr Jézus mondta ki e szavakat: Én ismerem Őt. És nyomban meg is indokolta, honnan ismeri Őt, mondván: „mert Tőle vagyok, és Ő küldött engem.” Az első indok – mert Tőle vagyok – a Fiú örökkévaló létéről tanúskodik; a második indok pedig – és Ő küldött engem – a Fiú időbeli megjelenéséről tesz bizonyságot a testi világban, mint a Szentháromság küldötte.

Nekünk, Krisztus-hívőknek nem adatott meg, hogy úgy ismerjük az Atyát, ahogyan az Ő egyszülött Fia ismeri Őt, de megadatott és megparancsoltatott nekünk, hogy higgyünk. A mi érdemünk a hitben van, nem pedig a tudásban. Ha mindannyian látás által ismernénk Istent, senkinek sem lenne érdeme. Mert micsoda érdem meglátni és megismerni azt, ami nyilvánvaló? Azonban nem látni, mégis hinni – ebben van az érdem, ebben az erény, ebben a mi üdvösségünk. Nem vagyunk méltók arra, hogy Istent lássuk és látás által ismerjük meg, mert a bűn által elerőtlenedtünk és Istentől eltávolodtunk. De Isten kegyelme hitet adott nekünk ebben az életben, amely közelebb vihet minket Istenhez, és bevezethet az örök látás és tudás országába a másvilágon. Ó, testvéreim, higgyünk az Úr Krisztusnak, mert Ő tudja! Ő nem hit szerint beszél, hanem tudás szerint.

Irgalmas Urunk, erősítsd meg bennünk a hitet! Nyújtsd felénk ruhád szegélyét, hogy belekapaszkodhassunk életünk végéig. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

Február 7.

1. Szent Partheniosz, Lampszakosz püspöke. Egy melitopoliszi diakónus fia. Már gyermekként jól emlékezett az Evangélium szavaira, és igyekezett betölteni azokat. Egy tó partján telepedett le, ahol halászott; a fogást eladta, az árát pedig szétosztotta a szegények között. Isten gondviselése folytán Lampszakosz püspökévé választották. Megtisztította a várost a pogányságtól, bezáratta a bálványtemplomokat, sok keresztény templomot épített, és megerősítette a kegyességet. Imádsággal minden betegséget gyógyított, de különösen a gonosz lelkek felett volt nagy hatalma.

Egyszer, amikor ki akart űzni egy gonosz lelket egy esztelen emberből, a tisztátalan lélek könyörgött neki, hogy ne űzze ki őt. „Adok neked egy másik embert, akibe belemehetsz és benne lakozhatsz" – mondta neki Partheniosz. A gonosz lélek megkérdezte: „Ki az az ember?" „Én vagyok az az ember" – felelte a szent –, „jöjj be és lakozz énbennem!" Ezt hallva a gonosz lélek, mint akit tűz perzselt meg, menekülni kezdett, és így kiáltott: „Hogyan mehetnék be Isten házába?!" Szent Partheniosz hosszú ideig élt, és tettekkel mutatta meg bőséges szeretetét Isten és az emberek iránt. A IV. században költözött át Krisztus örök nyugalmába.

2. Boldog Hellászi Lukács. Kasztoriából származott. Már gyermekként soha nem akart húst enni, életét mindig tisztaságban és imádságban töltötte. Egyszer kiment a mezőre búzamaggal vetni, de útközben a magok nagy részét szétosztotta a szegényeknek, a maradékot pedig elvetette. Isten úgy adta, hogy abból a kevés magból nagyobb termést aratott, mint korábban az egészből. Ezután Lukács megszökött özvegy édesanyjától egy monostorba. A búsuló anya buzgón kérte Istent, fedje fel neki a titkot, hol van a fia. Isten meghallgatta az anya imáját. A monostor apátja három egymást követő éjjel azt álmodta, hogy egy asszony élesen támadja őt, amiért elvette egyetlen fiát. Ekkor az apát megparancsolta Lukácsnak, hogy azonnal menjen haza az anyjához. Lukács elment, találkozott vele, de aztán újra eltávozott tőle, most már visszavonhatatlanul. A János-hegyen vezekelt. Éjszaka imádkozott, nappal pedig a kertben és a mezőn dolgozott – nem önmagáért, hanem a szegényekért és a látogatókért. Ő maga csak árpakenyéren élt. Isten a csodatevés ajándékával tüntette ki. 946-ban hunyt el békében. Ereklyéiből időről időre mirha áradt.

3. Boldog Masztridia. Jeruzsálemben élt és szigorú aszkézist folytatott. Egy fiatalember szemet vetett rá, és zaklatni kezdte őt. Hogy megmentse önmagát és az ifjút is a bűntől, Masztridia egy kosárka áztatott babot vett magához, és a pusztába vonult. Tizenhét évet töltött a pusztában, és ez idő alatt Isten erejéből sem a babja nem fogyott el, sem a ruhája nem kopott el. 580 körül hunyt el békében.

4. Ezerhárom vértanú Nikomédiában. Diocletianus idején szenvedtek vértanúhalált.

Nikomédia városa, mint a csillag ragyog,
Mint a Hajnalcsillag, keleti trónon ragyog.
De egy napon, Diocletianus akaratából,
Négy udvarnok feje hullt le a porba a bárdtól:
Euszebiosz, Vasszosz, Eutükhiosz a bátor,
S a különös Baszilidész, dicsősége nem távol.
Krisztus nevéért hullott ki vérük,
S Nikomédiára sötét éj borult értük.
De e négy fő nem jelentette a félelem végét,
Nem csak ők voltak az első lekaszált virágok:
Ezer szolga és hűséges alattvaló,
Kik a négy vértanút szolgálták, hűnek való.
Ezeren, mint egy, és még hárman felette,
Mint kik bort ittak, zajt csaptak a helyszínen.
Nem, nem bort ittak, az Igazság itatta őket,
A győzelem, a vér és Isten Fiának ereje.
„Mi is keresztények vagyunk, te gonosz császár,
Tégy velünk, amit akarsz, a sorsunk már készen vár!
Mi is mind oda vágyunk, oda akarunk menni,
Ahová dicső urainknak el kellett menniük."
Ó, micsoda bátorság! Ó, csodás hűség!
De nem enyhült a császári kegyetlenség.
Így ezer lélek a földet elhagyta,
A Paradicsom kapuja tágra nyílt előttük.

ELMÉLKEDÉS

Peluszioni Szent Izidor így értelmezi a Szentírás néhány szavát:

„Ketten őrölnek majd a malomban: az egyikük felvétetik, a másik ott hagyatik" (Máté 24, 41) – ez azt jelenti: sokan szentelik magukat a lelki életnek, de különböző szándékkal: egyesek őszintén és állhatatosan, mások hanyagul és hiú módon. Az előbbiek felvétetnek Isten országába, az utóbbiak pedig ott hagyatnak.

Mit jelent az imádság a kehelyről? Miért imádkozott az Úr azért, hogy múljon el tőle a szenvedés kelyhe (Máté 26, 42)? Ez azt jelenti, hogy senkinek sem kell keresnie a veszélyt, de ha a veszély eljön, a kereszténynek el kell fogadnia és bátran ki kell tartania.

Az öt balga szűzről (Máté 25) Szent Izidor azt mondja: mindannyian valóban megőrizték szüzességüket, de hiányoztak belőlük a többi erények, különösen az irgalmasság. A szüzesség önmagában nem elegendő az Isten országába való belépéshez. Nem használ a szüzesség, ha a szűz gőgös és önző.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük az Úr Jézust mint magvetőt:

1. Mint magvetőt, akinek magja lassan, de biztosan növekszik;
2. Mint az új tanítás, az új erő és az új rend magvetőjét;
3. Mint az új lelki táplálék magvetőjét, amellyel az emberi nem fog táplálkozni az idők végezetéig.

SZENTBESZÉD

a szűkkeblűekről, akikhez közelebb áll a bűn, mint Isten szeretete

„Meg akartok ölni, mert az én szavam nem fér belétek.” (Ján. 8, 37)

Miért nem fért bele Krisztus szava a zsidó elöljárókba? Mert teljesen tele voltak gonoszsággal, így nem maradt bennük hely az isteni magnak, az isteni örömhírnek. Mindaz, ami a lelkükben növekedett, sátáni és antikrisztusi vetés volt. Ezért akarták megölni Krisztust. A kegyelemmel teljes zsoltáros által mondja az Úr: „Ürüljetek ki, és tudjátok meg, hogy én vagyok az Isten” (Zsolt. 46, 10). Előbb tehát ki kell ürítenünk magunkból mindent, ami Isten ellen való, azaz mindazt, ami akadályozza, hogy az istenismeret fénye bennünk lakozást vegyen. Amikor az ember ezektől kiürül, akkor, és csakis akkor értheti meg, hogy Isten – Isten. Amíg az emberi lelket istenellenes gondolatok, érzések és vágyak töltik meg, addig az ember egyáltalán nem képes hallgatni vagy befogadni az Istenről szóló szót. Akiben pedig nincs ott Isten, az valamilyen pokoli ösztöntől hajtva arra törekszik, hogy kiirtsa Istent annak a lelkéből, akiben Ő benne lakik. „Meg akartok ölni.” Miért? Mert Krisztus egyetlen isteni szava sem talált menedéket vagy befogadást az ő istentelen szívükben. Mivel semmi közös nem volt bennük az Úr Krisztussal, a zsidó elöljárók már a kezdettől fogva nem tudtak vele baráti kapcsolatba kerülni.

Ó, Úr Jézus Krisztus, jóságos Megváltónk, segíts nekünk kiürülni minden bennünk lévő bűnös magtól, hogy Szent Szavad beköltözhessen hozzánk, bevilágítson, megerősítsen és feltámasszon minket! Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

Február 8.

1. Szent Teodor Sztratilátész nagyvértanú. Van vértanúság, amely drágább a drágánál. A vértanúság értéke attól a javaktól függ, amelyet a keresztény elhagy a szenvedésért; valamint a szenvedés nagyságától, amelyet Krisztusért elvisel. Szent Teodor, Licinius császár seregének hadvezére és Hérakleia városának kormányzója, megvetette ifjúságát, szépségét, rangját és a császári kegyet, hogy mindezek helyett szörnyű kínokat vállaljon Krisztusért. Először megkorbácsolták: hatszáz ütést kapott a hátára és ötszázat a hasára; majd keresztre feszítették és nyilakkal átszegezték. Végül karddal fejezték le. Miért mindez? Mert a szent mindennél jobban szerette az Úr Krisztust; megvetette Licinius ostoba bálványimádását, darabokra törte az arany és ezüst bálványokat, a törmeléket pedig szétosztotta a szegényeknek. Sokakat Krisztus hitére térített, és magát a császárt is felszólította, hogy hagyja el a bálványokat. Kínzásai alatt szüntelenül mondogatta: „Dicsőség Néked, Istenem, dicsőség Néked!" Február 8-án, délután három órakor szenvedett vértanúhalált. A katonák védőszentjeként tisztelik. Csodatévő ereklyéit később Konstantinápolyba szállították a blachernae-i templomba.

2. Szent Zakariás próféta. A tizenkét kisprófféta közül a tizenegyedik. Aggeus prófétával együtt buzdította Zorobábel fejedelmet a jeruzsálemi templom újjáépítésére. Megjövendölte Krisztus ünnepélyes bevonulását Jeruzsálembe szamárháton (Zak 9, 9); Júdás árulását harminc ezüstpénzért (Zak 11, 12); és az apostolok elszéledését Krisztus szenvedésekor: „verd meg a pásztort, és elszélednek a juhok" (Zak 13, 7). Zakariást „Sarlólátónak" is nevezik, mert látomásában egy égből leszálló sarlót látott, amely lesújt az igazságtalanokra, különösen a tolvajokra és Isten nevének káromlóira. Kr. e. 520 körül hunyt el.

3. II. Szent Száva, szerb érsek. Elsőkoronás István király fia és I. Szent Száva unokaöccse. Szerzetesi neve előtt Prediszlávnak hívták. Nagy nagybátyja példáját követve szerzetes lett és buzgó aszkézisnek szentelte magát. Szent Arzén után választották szerb érsekké. Nagy odaadással és szeretettel vezette az Egyházat. 1268-ban hunyt el, ereklyéi a pécsi (Peć) kolostorban nyugszanak.

Prediszláv csak nézett messze,
Ifjú szeme könnyel telve.
Kérdi anyja, a királyné:
„Tekinteted merre járna?
Mire nézel, Prediszlávom?"
„Szent Szávára, nagybátyámra."

István király szólt fiához:
„Megházasítalak, fiam,
Öregszem már, az idő fut,
Kit szeretsz te? Mondd a nevet!"
Prediszláv az apját tiszteli,
De a nősülést nem szívleli.

Prediszlávból szerzetes lesz,
Krisztus szava édesség lesz.
Második Szávának hívták,
Könnyek közt így imádkozott:
„Vezess engem, ó Szent Száva,
Az Evangélium útjára!”

Meghalt király és királyné,
S Arzén pátriárka is,
Az Egyház özvegyen maradt.
Száva a rang elől bújt volna,
De kettős tiszt szállt fejére:
Püspök lett, s mi több – Szent lett ő.

ELMÉLKEDÉS

Szárovi Szent Szerafim így ír a kétségbeesésről: „Ahogyan az Úr gondot visel üdvösségünkre, úgy az embergyilkos ördög azon igyekszik, hogy kétségbeesésbe döntse az embert. Júdás, az áruló, kishitű volt és járatlan a küzdelemben; ezért az ördög, látva kétségbeesését, rátámadt és arra kényszerítette, hogy megfojtsa magát. Péter azonban, a kőszikla, bár nagy bűnbe esett, a küzdelemben jártas lévén nem esett kétségbe és nem veszítette el lelkierejét, hanem forró szívvel keserves könnyeket hullatott, s az ördög ezt látva elmenekült tőle, mintha tűz perzselte volna meg.”

„Ezért tehát, testvéreim – tanítja Boldog Antiokhosz –, amikor ránk tör a kétségbeesés, ne adjuk meg magunkat neki, hanem a szent hit által megerősödve és felvértezve, nagy bátorsággal mondjuk a gonosz léleknek: »Mi közöd van hozzánk, te Istentől elpártolt, mennyből száműzött, gonosz szolga? Semmit sem árthatsz nekünk. Krisztusnak, Isten Fiának van hatalma felettünk és mindenek felett. Te pedig, kárhozatos, távozz tőlünk! Az Ő tiszteletreméltó keresztje által megerősödve tiporjuk el kígyófejedet!«”

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük az Úr Jézust mint hadvezért:

1. Mint hadvezért, aki harcba indult a Sátán ellen;
2. Aki harcba indult az emberekben lévő bűn ellen;
3. Aki védelmébe vette a jót a világban lévő gonosszal szemben;
4. Aki legyőzte a Sátánt, a bűnt és a halált.

SZENTBESZÉD

arról, hogyan fogadja az igaz keresztény a világ gyűlöletét

„És gyűlöletesek lesztek mindenki előtt az én nevemért.” (Lk. 21, 17)

Mindazok, akik önmagukat jobban szeretik, mint Istent, gyűlölni fogják az Úr Jézus követőit;

Mindazok, akik a testet jobban szeretik, mint a lelket, gyűlölni fogják az Úr Jézus követőit;

Mindazok, akik e világot jobban szeretik, mint Isten örök Országát, gyűlölni fogják az Úr Jézus követőit;

Mindazok, akik a bűnt jobban szeretik, mint az erényt, gyűlölni fogják az Úr Jézus követőit.

Jézus nevének gyűlölői néha többen vannak, néha kevesebben. De bármennyien is legyenek, ne féljetek, testvéreim, mert az angyalok és szentek serege hatalmas! Mennyei rokonaitok száma – vagyis azoké, akik szeretik az Úr Jézust – meghaladja az ég csillagainak és a tenger fövenyének számát. Ó, ne féljetek, veletek van Krisztus, ami azt jelenti, hogy ti mindig felülkerekedtek gyűlölőiteken! Ha a Leghatalmasabb az oldalatokon áll, ti mindig többségben vagytok, mert mindig erősebbek vagytok ellenségeitek bármely seregénél.

Ó, Úr Jézus Krisztus, mindenható Urunk, csak Te légy velünk szüntelen, és segíts nekünk, hogy mi is rendületlenül Veled maradjunk, és akkor félelmünk tovaszáll. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

Február 9.

1. Szent Niképhorosz vértanú. E vértanú élete világosan megmutatja, miként veti el Isten a gőgöt, és miként koronázza dicsőséggel az alázatot és a testvéri szeretetet. Antiochiában élt két közeli barát: Szaprikiosz, a tanult pap, és Niképhorosz, az egyszerű polgár. Barátságuk valahogy rettentő kölcsönös gyűlöletté fajult. Az istenfélő Niképhorosz többször is próbált megbékélni a pappal, de az semmiképpen sem akarta azt. Amikor kitört a kereszténygyűldözés, Szaprikiosz papot halálra ítélték és a vesztőhelyre vitték. A bánatos Niképhorosz követte őt, útközben kérlelve, hogy legalább a halála előtt bocsásson meg neki, és békében váljanak el: „Kérlek téged, Krisztus vértanúja, bocsáss meg nekem, ha vétettem ellened!” Szaprikiosz rá sem akart nézni ellenfelére, hanem nyugodtan és gőgösen menetelt a halál felé. Látva a pap szívének keménységét, Isten nem fogadta el vértanúi áldozatát, és nem koronázta meg őt, hanem titkon megvonta tőle kegyelmét. Az utolsó pillanatban Szaprikiosz a hóhérok előtt megtagadta Krisztust, és kijelentette, hogy hódol a bálványoknak. Ennyire elvakította őt a gyűlölet! Niképhorosz esedezett Szaprikiosznak, ne tagadja meg Krisztust: „Ó, szeretett testvérem, ne tedd ezt, ne tagadd meg Urunkat, Jézus Krisztust, ne veszítsd

el mennyei koronádat!” De minden hiába volt. Akkor Niképhorosz odaált a hóhérokhoz: „Én is keresztény vagyok, engem fejezzetek le Szaprikiosz helyett!” A hóhérok jelentették ezt a bírónak, aki elrendelte: engedjék szabadon Szaprikioszt, és fejezzék le Niképhoroszt. Niképhorosz örömmel hajtotta fejét a tönkre, és kivégezték. Így vált méltóvá az Országra, és nyerte el a dicsőség halhatatlan koronáját. Ez 260-ban történt, Gallienus császár idején.

2. Szent Damaszkuszi Péter vértanú-püspök. E szent életéről egyesek úgy vélik, hogy a VIII. században élt, mások szerint a XII. században. Ez a különbség valószínűleg onnan ered, hogy két Damaszkuszi Péter is volt. Akiről szó van, nagy aszkéta volt. Végtelenül önzetlen: egyetlen saját könyve sem volt, hanem kölcsönkérte és olvasta őket. Fáradhatatlanul olvasott, gyűjtve a bölcsességet, mint a méh a mézet. Egy ideig Damaszkusz püspöke volt, de mivel a mohamedanizmus és a manicheus eretnekség ellen beszélt, az arabok kivágták a nyelvét, és mélyen Arábiába küldték száműzetésbe. Isten azonban megadta neki a beszéd erejét, így a száműzetésben is hirdette az Evangéliumot, és sokakat Krisztus hitére térített. Egy értékes könyvet hagyott az utókorra a lelki életről. Hitvallóként és vértanúként hunyt el, és átköltözött Krisztus Országába.

Damaszkuszi Péter nyolc tudást sorolt fel,
A lelki és isteni rendű embereknek:
Első: a bánat és minden kísértés tudása,
Második: saját bűneink összegének látása,
Saját vétkeinké és Isten jóságáé.
Harmadik: a borzalom és félelem tudása,
Halál előtt, halálban és a különválás után,
Mikor a lélek az igaz ítélet elé áll.
Negyedik: a Megváltó Krisztus ismerete,
Az Ő élete és minden szentek élete,
A szentek tettei, türelme és szava,
Mely ezüstcsengőként zeng az időkön át.
Ötödik: a természeti tulajdonságok ismerete,
A fizikai jelenségek váltakozása és változása.
Hatodik: az alakok és dolgok ismerete,
Minden érzékelhető lényé és természeti tüneményé.
Hetedik: az értelmi és lelki világ tudása,
Angyali és alvilági, a jóé és a gonoszé.
Nyolcadik pedig a tudás – Isten ismerete,
Az egyetlen Szenté, Erőssé és Halhatatlané.

Teológiának nevezik ezt a tudást,
Hozzá csak kevesen, igen kevesen emelkednek:
A legnagyobb tisztaság kell a teológusnak,
Mert a tisztátalan szív nem jut el az égig.
Damaszkuszi elsajátította a hét alsóbb tudást,
S eljutott a nyolcadikig, az Istenismeretig.
A nyolcadikat pedig Isten adja és ajándékozza,
Azt nem tanulják, s nem is érdemlik ki.

ELMÉLKEDÉS

Szent Damaszkuszi Péter így ír Isten általános és különleges ajándékairól: „Általános ajándékok a négy őselem és minden, ami belőlük származik, valamint Isten minden csodálatos és félelmetes tette, amely a Szentírásban megíratott. Különlegesek pedig azok, amelyeket Isten minden embernek személyesen ad: akár gazdagságot az irgalmasság gyakorlására, vagy szegénységet a hálatelt türelemre; akár hatalmat az igazságszolgáltatásra és az erény megerősítésére, vagy alávetettséget és szolgaságot a lélek gyors üdvösségére; akár egészséget a gyengék megsegítésére, vagy betegséget a türelemért járó koronáért; akár értelmet és ügyességet a gyarapodáshoz az erény érdekében, vagy gyengeséget és járatlanságot az alázatos engedelmességért... Mindezek, bár egymással ellentétesnek tűnnek, rendeltetésük szerint mégis mind igen jók.” Befejezésül azt mondja, hogy kötelesek vagyunk hálát adni Istennek minden ajándékért, és türelemmel, reménnyel viselni minden betegséget és szerencsétlenséget. Mert minden, amit Isten nekünk ad vagy ránk bocsát, a mi üdvösségünket szolgálja.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük az Úr Jézust mint az öröm forrását:

1. Az élet gyötrelmeiben, amelyeket csak Ő válthat fel örömmel;
2. A szenvedélyek rabságában, amelyet csak Ő válthat fel a szabadság örömével;
3. A halálban, amelyből csak Ő támaszthat fel minket.

SZENTBESZÉD

Isten Szaváról, amely erősebb a halálnál

„Aki megtartja az én szavamat,
nem ízlel halált soha.” (Ján. 8, 52)

Ha gyertya ég a szobában, nincs sötétség, amíg a gyertya világít. Ha az ételt megsózzák, megmenekül a romlástól. Aki Krisztus szavát tartja a lelkében, az a sót és a világosságot tartja magában, és az élet lakozik benne. Az ilyen lélek nem sötétül el ebben az életben, és nem ízleli meg a romlandó halált.

Aki Krisztus szavát hordozza magában, azt Krisztus szava tartja meg; belülről támogatja, táplálja, megvilágítja és élteti őt. Legyen bár a testben vagy a testen kívül, Krisztus szava által egyformán élőnek érzi magát. A halál elválaszthatja lelkét a testétől, de Krisztustól – vagyis a halhatatlan, örök élettől – soha. A test halála az élethordozó léleknek csak szabadabb szárnyalást ad a szeretett Krisztus, az Életadó ölelésébe.

De mit jelent, testvéreim, megtartani Krisztus szavát magunkban? Azt jelenti: megtartani az elménkben, elmélkedve róla; megtartani a szívünkben, szeretve azt; megtartani az akaratunkban, tettekkel betöltve; megtartani a nyelvünkkel is, nyilvánosan megvallva, amikor szükség van rá. Egyszóval: megtartani Krisztus szavát annyit tesz, mint betöltekezni vele és beteljesíteni azt. Aki így tartja meg Krisztus szavát, valóban nem ízlel halált soha.

Ó, Urunk, erős Urunk, ki erősebb vagy a halálnál, adj nekünk erőt és értelmet, hogy Szent Szavadat mindvégig megtartsuk! Hogy ne ízleljünk halált, és a halál se ízleljen meg minket – hogy lelkünket ne érintse a romlottság. Légy irgalmas hozzánk, irgalmas Urunk! Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

Február 10.

1. Szent Haralamposz vértanú-püspök. E nagy szent Magnézia püspöke volt, és száztizenhárom éves korában szenvedett vértanúhalált Krisztusért. Amikor Septimius Severus császár idején kitört a szörnyű keresztényüldözés, az aggastyán Haralamposz nem rejtőzött el üldözői elől, hanem szabadon és nyilvánosan hirdette Krisztus hitét. Minden kínt úgy viselt el, mintha idegen testben lett volna. Amikor élve megnyúzták, a szelíd szent így szólt a császári katonákhoz: „Köszönöm, testvéreim, hogy lekapartátok régi testemet, mert ezzel megújítottátok lelkemet az új, örök életre.”

Számos csodát tett, és sokakat megtérített. Még a császár leánya, Galina is elhagyta atyja pogányságát, és kereszténnyé lett. Halálra ítélték, s mikor a vesztőhelyre vitték, Szent Haralamposz az ég felé emelte kezeit, és Istenhez imádkozott minden emberért: kérte, hogy adjon nekik testi egészséget, lelki üdvösséget és bőséges termést a földön. „Uram, Te tudod, hogy az emberek hús és vér; bocsásd meg bűneiket, és áraszd ki kegyelmedet mindenkire!" Az ima után a szent aggastyán átadta lelkét Istennek, még mielőtt a hóhér bárdja a nyakára sújtott volna. 202-ben hunyt el; testét Galina vette magához és tisztességgel eltemette.

2. Boldog Prohor Lobodnyik (Labodás). A Pecserszki kolostor csodatévője. Azért nevezték Lobodnyiknak (Labodásnak), mert a kolostorban töltött ideje alatt soha nem evett kenyeret, hanem labodával táplálkozott, amelyet a maga módján gyúrt összse és sütött belőle valamiféle kenyeret. Ha valakinek áldással adott ebből a labodakenyérből, az édes lett, mint a méz; ám ha valaki ellopta tőle, keserű lett, mint az üröm. Egy alkalommal, amikor Oroszországban elfogyott a só, Prohor hamut osztogatott a népnek só gyanánt. A hamu, amelyet áldással adott, sóvá lett; ám az a hamu, amelyet valaki önkényesen vett el, közönséges hamu maradt. Szvjatopolk fejedelem elrendelte, hogy a szerzetes kérdezése és áldása nélkül hordják át palotájába az összes hamut Prohor cellájából. Ám amikor átvitték, akik megkóstolták, meggyőződtek róla, hogy az hamu, nem pedig só. Ekkor Prohor azt mondta a népnek, akik sóért jöttek hozzá, hogy menjenek a fejedelem udvarába, és amikor a fejedelem kihajítja onnan a hamut, szedjék össze és vigyék el sóként. A nép így tett, és a hamu ismét sóvá változott. Ezt látva maga a fejedelem is megtelt tisztelettel és szeretettel a szent iránt, s mikor Prohor 1107-ben elhunyt, saját kezeivel helyezte őt sírba a nagy orosz szentek, Antal és Teodóz mellé.

Zöld acél villant Haralamposz felett, már-már lesújtott!
De a szent térdre hullt, s az Úrhoz fohászt, mély imát nyújtott:
„Uram, bocsáss meg! A bűnös népnek bűnét mind bocsásd meg!
Könyörülj rajtuk: áldd meg munkájukat, s adj dőre termést!
Legyen meg mindenük, hiszen hús és vér; hadd zengjenek Néked.
Ó, adj nekik egészséget, vidámságot, hogy áldják nevedet!
Minden bajt űzz el, mentsd meg őket a szükségtől, ó add,
Hogy haláluk után a Paradicsomba vezesd lelküket – Uram, irgalmazz!
Ki csak könyörög Hozzád Haralamposzodért, nevem említve,
Segíts rajta, Istenem, kínjaimért, segíts miattam!"
Ekkor szózat jött az égből: „Imádságod meghallgattatott,
Add nekem lelkedet most!" – S a szent lelke a Mennybe szállt,
Mielőtt a gyilkos kard lecsapott!

ELMÉLKEDÉS

Sok nehéz kórnak, amely az embert sújtja, megvan a maga tudott vagy tudatlan oka a múltban. E súlyos betegségek okai – mint például az őrültségé – nem mások, mint Isten erkölcsi törvényének megsértése. Amikor Szent Haralamposzt kínozták, a zsarnok császár tudomást szerzett csodatévő erejéről, és megparancsolta, hogy hozzanak elé egy megszállott embert, hogy meggyőződjön: meg tudja-e őt gyógyítani a szent. Ezt az embert 35 éve gyötörte az ördög, kergetve őt pusztaságokon és hegyeken át, sárba vagy szakadékokba taszítva. Amikor az őrült Haralamposz közelébe ért, a démon megérezte a szent emberből áradó jóillatot, és felkiáltott: „Kérlek téged, Isten szolgája, ne kínozz engem idő előtt, parancsolj nekem, és kimegyek; ha pedig akarod, megmondom neked, hogyan mentem bele ebbe az emberbe." A szent megparancsolta neki, hogy beszéljen. A démon így szólt: „Ez az ember elhatározta, hogy kirabolja szomszédját, és azt gondolta magában: ha előbb az embert meg nem ölöm, nem tudom elvenni a kincsét. Elment hát és megölte szomszédját. Mivel ilyen tett közben találtam, beleköltöztem, és íme, már 35 éve benne lakozom." Ezt hallva Isten szentje megparancsolta a démonnak, hogy azonnal hagyja el az embert és hagyja őt békén. A démon kiment, a megszállott pedig egészségessé és nyugodttá vált.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük az Úr Jézust, mint az egész teremtett világ szépségét:

1. Mint minden dolog szépségét – a bűn okozta félelemtől és melankóliától elhalványult szépséget;
2. Mint az emberek szépségét, akik az anyagi világ legértelmesebb lényei – a bűn okozta félelemtől és melankóliától elhalványult szépséget;
3. Mint a tisztán értelmi, testetlen angyali világ szépségét;
4. Mint a Szentháromság szépségét, amely Őáltala és Őbenne nyilvánult meg.

SZENTBESZÉD

azok bűnéről, akik azt állítják, hogy látnak

„Ha vakok volnátok, nem volna bűnötök." (Ján. 9, 41)

Ezeket a szavakat Az mondta a zsidóknak, Aki a törvényt adta nekik a próféták által, hogy az látásul szolgáljon lelküknek. A zsidók elfogadták ezt a látást, de szándékosan és gonoszul behunyták szemüket. Ezért mondta nekik az igazságos Úr ezeket az igaz szavakat. Ezek a szavak a tiszta igazságot hordozzák akkor is, ma is és

mindörökké, mert a vaknak nincs bűne, ha idegen vetésbe gázol, vagy idegen ruhát vesz fel a sajátja helyett. Ám ha az teszi ezt, akinek van szeme, bűnt követ el és ítéletet kap. Ha pedig az teszi, akinek van szeme, de szándékosan lehunyja azt, ő is bűnt követ el és ítéletet kap.

Mit mondjunk hát azokról, akik részesültek a keresztségben és a bérmálásban, mint a lélek két szemében, mégis úgy vétkeznek, mint a kereszteletlenek? Az utolsó ítéleten nem úgy bánnak majd velük, mint a vakon születettekkel, hanem mint bűnösökkel, akik önmagukat torzították el és önmagukat vakították meg.

És mit mondjunk azokról, akik a többi kegyelmi szentséget is elnyerték az ortodoxia teljességében, akik előtt ott állnak a szentek példái, és akik szüntelenül hallják Isten Egyházának intését és dorgálását, mégis kitartóan a tévúton járnak? Az utolsó ítéleten az ilyenek nem hivatkozhatnak semmiféle vakságra, hanem bűnösként ítéltetnek meg, akik önmagukat és a körülöttük lévőket is vaksággal torzították el.

Félelmetes Urunk, ments meg minket a bűntől! Irgalmas Urunk, nyisd meg szemünket az üdvösség útjára! Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

Február 11.

1. Szent Balázs püspök és vértanú. Kappadókia vidékéről származott. Kora gyermekkorától fogva istenfélő és szelíd volt. Nagy erényei miatt Szebaszte város püspökévé választották. Balázs nagy lelki és erkölcsi világítótorony volt ebben a pogány városban. A keresztények súlyos üldöztetése idején Szent Balázs bátorította nyáját, és látogatta Krisztus vértanúit a börtönökben, akik közül különösen kiemelkedett a dicsőséges Eusztrátiosz. Amikor Szebaszte városa teljesen keresztények nélkül maradt – egyesek meghaltak, mások elmenekültek –, az agg Balázs az Argeosz-hegyre vonult vissza, és ott egy barlangban telepedett le. A vadállatok felismerve a szent embert, köréje gyűltek, ő pedig gyengéden simogatta őket. Ám az üldözők rátaláltak a szentre ezen a rejtett helyen, és bíróság elé vitték. Útközben Balázs meggyógyított egy fiút, akinek csont akadt a torkán; egy szegény özvegyasszony panaszára pedig, akinek a malacát elragadta a farkas, imádságának erejével elérte, hogy a farkas visszahozza a malacot. A sötét bírák kegyetlenül kínozták, verték és gyötörték őt. Krisztus hitében való rendíthetetlenségével Balázs sok pogányt térített meg. Hét asszony és két gyermek raboskodott vele együtt. Az asszonyokat először lefejezték, majd a csodálatos Balázst is a két gyermekkel együtt. 316-ban szenvedett vértanúhalált és dicsőült meg. A nép Szent Balázshoz imádkozik a háziállatok gyarapodásáért és a vadállatok elleni védelemért. Nyugaton pedig különösen torokfájás ellen kérik a pártfogását.

2. Szent György (Kratovói), vértanú. Szerb származású, Kratovó városából. Az ifjú György mesterségét tekintve ötvös volt, szívében és lelkében pedig meggyőződéses, imádságos keresztény. Alig volt tizennyolc éves, amikor a törökök muszlim hitre akarták téríteni. De György szilárd maradt hitében, mint a gyémánt. Ekkor a törökök sok keserves kínzással gyötörték, végül élve máglyán elégették. Krisztus szép hitéért szenvedett vértanúhalált 1515. február 11-én Szófiában, Szelim szultán idején, és el nem hervadó dicsőséggel dicsőült meg a mennyekben.

3. Szent Teodóra. Görög császárné, a gonosz, képromboló Theophilosz császár hitvese. Theophilosz halála után Teodóra uralkodott fiával, III. Mihállyal együtt. Azonnal visszaállította az ikonok tiszteletét a 842-es konstantinápolyi zsinaton. Ekkor rendelték el az Ortodoxia győzelmének ünnepét, amelyet mind a mai napig a nagyböjt első vasárnapján tartanak. Ez a szent, az Egyházért sokat tett asszony 867. február 11-én adta át lelkét Istennek. Az Ortodoxiának az összes eretnekség feletti teljes diadala idején, Isten csodálatos gondviselése folytán küldték el Szent Cirillt és Metódot hittérítőként a szlávok közé.

„Mit imádsz te oly buzgón, keresztényem,
Mikor ikon előtt hódolsz, keresztényem?
– Én az élő Istent imádom, Teremtőmet,
Neki adom lelkem, szívem, elmémet.
Testi vagyok, szemem őt nem láthatja,
Ezért arcát képén lelkem imádja.
Mit csókolsz te oly forrón, keresztényem,
Mikor ikont csókolsz, keresztényem?
– Krisztus Istent, a Megváltót csókolom,
Istenanyát, szentek karát hódolom.
Testi vagyok, nem tudom megérinteni őket,
így ha képmásukat csókolom, a szívem megkönnyebbül..”

ELMÉLKEDÉS

Az anyag önmagában nem gonosz, amint azt egyes keresztény eretnekek (például a manicheusok) és egyes filozófusok tanították. Nemcsak hogy nem gonosz, de nem is az egyedüli hordozója a rossznak; a szellem éppúgy lehet az. Az egész anyagi világ melankolikus és retteg az ember bűne miatt, de nem gonosz. Az anyag mulandó, gyenge és semmiség a halhatatlan szellemhez képest, de önmagában nem gonosz. Mert ha gonosz volna, vajon az Úr Krisztus megalapította volna-e a Szentáldozást kenyérből és borból, és testének, illetve vérének nevezte volna-e azokat? Ha az anyag

önmagában gonosz volna, hogyan keresztelkednének meg az emberek vízzel? Hogyan rendelné el Jakab apostol, hogy a betegeket kenjék meg olajjal? Hogyan maradhatna meg a szenteltvíz romlatlanul, és hogyan bírhatna csodatévő erővel? Hogyan volna ereje a keresztnek? Hogyan közvetíthette volna Krisztus ruhája a Megváltó gyógyító erejét, amelytől a vérfolyásos asszony meggyógyult? Hogyan tehetnének a szent ereklyék és ikonok annyi csodát, és hogyan árasztanának annyi jót az emberekre a kegyelem országából? Mert ugyan hogyan származhatna jó a rosszból? Nem, nem, az anyag semmiképpen sem gonosz önmagában.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük az Úr Jézust, mint a jó kereskedőt, aki e világba mint egy piacra jött, hogy adjon és vegyen, mégpedig:

1. Hogy odaadja saját fáradozását, és cserébe elfogadja e fáradozás örömteli gyümölcseit;
2. Hogy hagyja Magát megalázni, leköpni, arcul ütni, megkarmolni, átszúrni és megfeszíteni, hogy örök dicsőségébe bevezesse híveinek seregét;
3. Hogy odaadja Saját testét, hogy megváltson számtalan és megszámlálhatatlan lelket.

SZENTBESZÉD

a test szerinti és a lélek szerinti ítélkezésről

„Ti a test szerint ítéltek.” (János 8, 15)

Így szólt a mindentudó Úr a gonosz zsidókhoz – ti a test szerint ítéltek. Mert ők rajtakaptak egy asszonyt a házasságtörésben, és meg akarták kövezni e testi bűn miatt. Ám az Úr belelátott az asszony lelkébe, és látta, hogy ő még megmenthető és kijavítható; bűnbánatra vezette és elbocsátotta őt. Mert bár testével házasságtörést követett el, lelke mégsem volt egészen házasságtörő. A házasságtörés bűnét a farizeusok azonban szüntelenül a szívükben hordozták, de ezt ügyesen titkolták, és nem ítélték el; csakis és kizárólag a testi cselekedetet ítélték el azoknál, akiket azon értek.

A lelki emberek lélek szerint ítélnek, a testi emberek pedig test szerint. A zsidók mind a mai napig – büntetésből a világban szétszórva – semmiképpen sem tudják megtanulni a lelki gondolkodást és ítélkezést, hanem még mindig csak testileg, csak a külsőségek szerint, a papírra írt törvény vagy a természet szabályai szerint gondolkodnak és ítélnek – de semmiképpen sem a lélek szerint. Mert ha megtanultak volna

az emberekről és a tettekről lélek szerint ítélni, azonnal elismerték volna az Úr Jézust Messiásnak és Megváltónak.

Vigyázzunk mi, keresztények, hogy ne csak a test szerint ítéljünk. Vigyázzunk, hogy ne ítéljük el elhamarkodottan azt, aki ügyetlenségből bűnbe botlik, és ne dicsérjük azt, aki ügyesen vigyáz arra, hogy ne botoljon meg az emberek előtt, miközben szívével már teljesen a bűn szakadékában van. Óvakodjunk a tévelygéstől, hogy az embereket és a természetet érzéki benyomások alapján ítéljük meg, és törekedjünk arra, hogy mindent lélekkel, lelkileg ítéljünk meg. Íme, mi a lélek és a világosság gyermekei vagyunk, mert megkeresztelkedtünk.

Úr Jézus, Te taníts és vezess minket, hogy ne a test szerint gondolkodjunk és ítéljünk, hanem a lélek szerint. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

Február 12.

1. Szent Meletiosz, antiókiai érsek. Ez a nagy és szent férfiú az ortodoxia kiváló magyarázója és védelmezője volt. Egész életét az ariánus eretnekség elleni küzdelemnek szentelte, amely tagadta Isten Fiának istenségét és káromolta a Szentháromságot. Az eretnekek háromszor távolították el érseki székéből és száműzték Örményországba. Az ortodoxok és az eretnekek közötti harc olyan elkeseredett volt, hogy egyszer, amikor Szent Meletiosz a templomban a Szentháromság egységéről beszélt a népnek, saját diakónusa, aki eretnek volt, a püspökhöz rohant, és kezével lefogta a száját. Mivel nyelvvel nem tudott szólni, Meletiosz jelekkel tanított: felemelte a kezét, először három ujját mutatta a népnek, majd összezárta a kezét és egy ujját emelte magasba. Részt vett a II. Egyetemes Zsinaton, ahol Teodóz császár különleges tiszteletben részesítette. Ezen a zsinaton Isten csodát tett a szent főpásztor által: amikor Meletiosz a Szentháromság dogmáját bizonyította az ariánusoknak, először három ujját emelte fel külön-külön, majd eggyé zárta őket, és abban a pillanatban kezéből villámhoz hasonló fény áradt a jelenlévők előtt. Szent Meletiosz ezen a zsinaton erősítette meg Nazianzoszi Szent Gergelyt a konstantinápolyi trónon. Korábban ő szentelte diakónussá Nagy Szent Vazult és keresztelte meg Aranyszájú Szent Jánost. Földi életét Konstantinápolyban fejezte be, ereklyéit később Antiókiába vitték.

2. Szent Alekszij, moszkvai metropolita. Az orosz egyház kimagasló főpapja az orosz nép tatár igája alatti nehéz időkben. Gyermekkorában egyszer madarászás közben elaludt, és álmában hangot hallott: „Alekszij, miért fáradozol hiába? Én emberhalásszá teszlek téged.” Húszéves korában szerzetes lett, majd idővel moszkvai metropolitává emelkedett. Kétszer járt a tatár „Aranyhordában”: először, hogy enyhítse Verdevir kán haragját az orosz nép ellen, másodszor pedig Amurat kán hívására,

hogy meggyógyítsa annak megvakult feleségét. Az asszony már három éve vak volt, de visszanyerte látását, miután Alekszij imádkozott érte és szentelt vízzel megkente a szemét. Fáradságos és gyümölcsöző élet után 1378-ban, nyolcvanöt éves korában hunyt el, és az Úr hajlékába költözött.

3. Boldog Mária. Egy férfias bátorságú leány. Anyja halála után apja szerzetesnek kívánt állni. Mária azonban nem akart elválni atyjától, így megegyezésük szerint mindketten egy férfimonostorba mentek: Mária levágott hajjal és férfiruhában, mint ifjú. Apja meghalt, Mária pedig férfiként lett szerzetes, és a Marin nevet kapta. A monostor közelében volt egy fogadó, amelynek leánya szemet vetett a vélt Marin szerzetesre. Miután sikertelenül ostromolta Marint, megvádolta őt törvénytelen kapcsolattal, mivel mástól teherbe esett és fiút szült. Mária nem védekezett, így gyalázattal kiűzték a monostorból. Az idegen gyermekkel karján három évet élt a monostor melletti ligetben, elviselve éhezést, fagyot, s minden kínzó hiányt. Időközben a fogadós lánya megőrült, s hamarosan Mária is meghalt. Csak halála után derült ki, hogy „Marin szerzetes" nő volt. A fogadós őrült lánya, amint megérintette Szent Mária ereklyéit, meggyógyult, majd megvallotta szörnyű bűnét. Szent Mária 508-ban hunyt el és költözött át a halhatatlan örömbe.

4. Szent Antal, konstantinápolyi pátriárka. Előbb rendkívüli irgalmasságáról ismert nagy aszkéta, majd Bölcs Leó császár idején (889-912) pátriárka. Saját atyját is szerzetesnek avatta. Monostort alapított Szent Kália ereklyéi felett.

5. Szent Kália. Kezét bőkezűen nyújtotta a szegények felé tiszta keresztény irgalmasságból, leányként és később asszonyként is. Férje gazdag, de keményszívű ember volt. Egyszer, üzleti útjáról hazatérve látta, hogy felesége szétosztotta vagyonát a rászorulók között, ezért megölte őt. Isten azonban megdicsőítette az irgalmas lelket: ereklyéinél sok beteg nyert gyógyulást. Meggyőződve erről, Szent Antal pátriárka monostort emeltetett a szent földi maradványai felett.

„Egység és Szentháromság, Egy és Három,
Krisztus – Isten és Ember, Egy és Kettő.
E két titok a legnagyobb és legcsodásabb,
Bennük az élet és a lét kulcsa rejlik.
Szentháromság az egységben, örök láng.
Három fáklya – egy láng, örök láng.
Egység és Szentháromság – Egy és Három.
Krisztus – Isten és Ember – Egy és Kettő."

ELMÉLKEDÉS

Aranyszájú Szent János a következő példát említi Szent Meletiosz életéből, amely megmutatja e nagy főpásztor nemeslelkűségét. „Igazságtalan lenne elhallgatni azt, ami (Meletiosz Antiókiából való) száműzetésekor történt. Amikor a város elöljárója kocsiba ült, és a szentet maga mellé ültetve sietve hajtott át a piacon, a polgárok mindenünnen kövekkel árasztották el a fejét, akár a jégeső, mert nem tudtak könnyen megválni főpásztoruktól, és készebbek voltak az élettől is megválni, mint ettől a szenttől. De mit tett ez a boldog férfiú? Látva a repülő köveket, saját ruhájával takarta be az elöljáró fejét. Így szégyenítette meg ellenségeit mérhetetlen szelídségével, követőinek pedig példát adott arra, milyen harag nélkül kell viseltetnünk azok iránt, akik bántanak minket; hogy ne csak ne tegyünk velük semmi rosszat, hanem teljes erőnkkel hárítsuk el róluk a fenyegető veszélyt.” Meletiosz külső megjelenéséről így vall továbbá Aranyszájú Szent János: „Valóban a legnagyobb gyönyörűség volt látni az ő szent arcát. Nemcsak amikor tanított vagy beszélt, hanem pusztán azáltal is, hogy az emberek rátekintettek, képes volt minden erényt beleültetni a szemlélő lelkébe.”

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük az Úr Jézust mint böjtölőt, mégpedig:

1. Hogyan böjtölt Ő, nem azért, hogy megzabolázza szeplőtelen testét, hanem hogy példát adjon nekünk,
2. hogyan böjtölt Ő érettem,
3. hogyan kell nekem böjtölnöm saját üdvösségemért és az Ő iránta való szeretetből.

SZENTBESZÉD

Isten Fiának csodálatos látogatásáról

„Kijöttem az Atyától, és a világba jöttem;
ismét elhagyom a világot, és az
Atyához megyek.” (Jn 16, 28)

„Ezek a szavak, testvéreim, sorsfordító fontosságúak számunkra. Mert a világon mindeneknél fontosabb tudni: van-e Isten, és van-e élet a halál után? Ezek a szavak értékesebbek a világ minden igazgyöngyénél, a napnál és a csillagoknál is, mert Az mondta ki őket, Aki a legmegbízhatóbb és legigazabb tanú. Valóban, ezek a szavak a legnagyobb öröm forrásai számunkra, akik elmerültünk a kétségbeesésben, és a

kétségbeesés utáni halálban. Arról tanúskodnak, hogy van Isten, és van élet a halál után. Kijöttem az Atyától – ez mindenekelőtt azt jelenti, hogy létezik Isten, Akitől az Úr Jézus kijött. És az Atyához megyek – ez is azt jelenti, hogy létezik az Atyaisten, Akihez Isten Fia visszatér. Mindkét kijelentés egyúttal azt is jelenti, hogy létezik az örök élet, és a halál nem jelenti a megsemmisülésünket. Hiszen ezeket a szavakat az Úr közvetlenül a halála előtt mondta.

Ó, édes és csodálatos örömhír! Amit minden ember és nép szíve sötéten sejtett az évszázadok során, azt az Úr tényként, igazságként igazolta. E szavak továbbá megerősítik az Atya és a Fiú egységét, valamint Urunk és Üdvözítőnk istenségét. Isten meglátogatott minket, testvéreim, maga a Magasságos Isten – a szent, erős és halhatatlan Isten. Ez vigasztalásunk és örömünk csúcspontja.

Ó, Úr Jézus Krisztus, Isten Fia, minden jónak igaz tanúja, amely után szívünk éjjel-nappal vágyakozik: szentelj meg minket, erősíts meg minket és tégy minket halhatatlanná. Dicsőség és hála Néked mindörökké. Ámen."

Február 13.

1. Szent Szimeon, a Mirát árasztó – Sztefan Nemanya. A szerb nép nagy uralkodója, a szerb földek egyesítője, a független szerb állam megteremtője, az ortodoxia védelmezője és az eretnekségek felszámolója. Először a latin egyházban keresztelték meg, de később megszabadult attól, és az ortodox egyház tagja lett. Állami tekintetben kezdetben a görögöktől függött, de később lerázta ezt a függőséget, és teljesen önállóvá vált. Miután megszilárdította az államot és benne az ortodox hitet, fia, Száva példáját követve 1195-ben a Studenica-kolostorban magára öltötte a szerzetesi rendet, és a Szimeon nevet kapta. Felesége, Anna szintén szerzetes lett Anasztázia néven, és női monostorba vonult vissza. Két év studenicai szerzetesi élet után Szimeon a Szent Hegyre (Athosz) ment. Ott először a Vatopedi monostorban telepedett le Szávával együtt. Apa és fia éjjeleket és nappalokat töltött imádságban. Hat paraklétoszt (kápolnát) építettek: a Megváltónak, a Szent Ingyenorvosoknak, Szent Györgynek, Szent Tódornak, az Az Úr Előhírnökének és Szent Miklósnak. Megvásárolták Hilandar romjait, és gyönyörű monostort építettek, ahol Szimeon már csak nyolc hónapot élt haláláig. Halálos ágyán, kérésére, Száva egy egyszerű gyékényre fektette. Szemét az Istenszülő és a Megváltó ikonjára függesztve a boldog öreg e szavakat mondta: „Minden lélek dicsérje az Urat!" 1200. február 13-án költözött el az Úrhoz.

2. Szent Martinianosz. E szent életrajza csodálatos és lenyűgöző, érdemes teljes egészében elolvasni. Mi mindent ki nem állt, csak hogy teljesítse az Úr parancsolatait! Tizennyolc évesen a kappadókiai Kovcsezzsna nevű hegyre vonult vissza, ahol

huszonöt évet töltött böjtben, virrasztásban, imádságban és számos kísértéssel vívott harcban. Amikor egy asszony eljött, hogy megkísértse őt, és ő látta, hogy bűnbe esne vele, mezítláb a tűzbe ugrott, és addig állt a lángokban, amíg a fájdalom könnyet nem csalt a szemébe, és ki nem ölte belőle a vágyat. Amikor újabb kísértések érték, egy magányos tengeri sziklára menekült, és ott élt. Ám amikor egy hajótörés során egy nő vetődött ki arra a sziklára is, a tengerbe ugrott, hogy megfulladjon, de Isten gondviseléséből egy delfin a hátára vette és a partra segítette. Ekkor elhatározta, hogy többé nem telepszik le sehol, hanem szüntelenül vándorol. Így két év alatt 164 várost járt be, tanítva és útba igazítva az embereket. Végül Athénba érkezett, ahol 422-ben hunyt el.

3. Szent Zoé és Phótine. Zoé kezdetben kicsapongó életet élt, és Szent Martinianosz kísértője volt. Ám amikor látta, hogy az aszkéta a tűzbe ugrik, hogy legyőzze vágyait, keservesen megbánta bűneit. Egy betlehemi monostorba vonult, ahol mint elzárkózott remeternő hősiesen küzdött. Miután minden bűnéért vezekelt, Istentől megkapta a csodatevés ajándékát. Szent Phótinét a tengeri vihar vetette ki arra a szigetre, ahol Szent Martinianosz remetéskedett. Martinianosz azonnal elhagyta a szigetet, Phótine pedig ott fejezte be életét böjtben és imádságban.

Rettegéssel és szégyennel Zoé látta:
– Ó, mit tesz ez az ember, hogy lelkének üdvöt adjon!
Zokogva leborult, bocsánatért esdekelt,
S kérdezte: mit tegyen, hogy a gonosznak ellenszegüljön?
Hogy legyőzze a bűnt s a testet, s lelke megmeneküljön?
Örömében az Isten embere – ő is sírva fakadt.
S küldte őt Betlehembe, a boldog Paulinához:
– Menj asszony, mentsd meg magad, kerűld el a pusztulást,
A többit majd elmondja neked a boldog Paulina.
S Zoé megtörten elindult a sötétkék tengeren át.
Paulina mint nővérét fogadta és tanította,
Zoé sírt, hallgatott, tűrt és némán bánta múltját.
Tizenkét év telt el így, tizenkét hosszú esztendő,
híre ment Zoé nővérnek mint nagy remeternőnek
Halála előtt Istent kérdi, könnyeit hullatva:
Megbocsátott-e neki az Úr? Vagy bűne maradt rajta?
Ekkor egy vak asszonyt hoznak Zoé ajtaja elé:
– Imádkozz, hogy lásson! – kérik, s ő az Úrhoz lép.
Zokogva imádkozott Zoé, s az asszony látni kezdett;
Így tudta meg Zoé, hogy bűne bocsánatot nyert.
A bűnösökön át dicsőül meg Isten, ha megbánják bűnüket,
S a földön csodákkal fénylenek, mint csillagok az égen.”

ELMÉLKEDÉS

A nagy Sztefan Nemanya, akinek uralkodói szavát mindenki feltétel nélkül követte, s akitől népek és császárok rettegtek, szerzetessé válva az athoszi szerzetesek számára a szelídség, alázat, jóság és imádságos élet mintaképe lett. Halála is egy igaz istenember és lelki atya halála volt. Február 7-én feküdt betegágyba. Magához hívta Szávát, rátette kezét és megáldotta őt, mondván: „Szeretett gyermekem, szemem világa, öregkorom vigasza és őrzője! Íme, eljött válásunk ideje; az Úr békével bocsát el engem. De ne szomorkodj, gyermekem, a válás miatt. Ez mindannyiunk közös kelyhe; itt elválunk, de ott találkozunk, ahol nincs többé elválás." Február 12-én Szent Szimeon megparancsolta Szávának, hogy adja rá a halotti köntöst, terítsen gyékényt a földre, tegyen követ a feje alá, és úgy fektesse le őt. Ekkor magához hívatta az összes szerzetest, és elbúcsúzott tőlük. Február 13-án hajnalban, amikor a szerzetesek a reggeli istentiszteletet énekelték a templomban, és hangjuk elért a haldokló cellájáig, Szent Szimeon arca még egyszer felragyogott, és visszaadta lelkét Istennek.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük az Úr Jézust mint Isten Bárányát, mégpedig:

1. Mint bárányt, aki bárányok istállójában született,
2. mint bárányt, akit farkaslelkű emberek üldöztek, mint Heródes és mások,
3. mint áldozati bárányt, aki türelemmel viselte a kínokat és a halált,
4. mint Isten győzedelmes Bárányát a mennyei trónuson.

BESZÉD

a minden szeretet felett álló szeretetről

„Aki apját vagy anyját jobban szereti, mint engem, nem méltó hozzám." (Mt 10, 37)

„Az egész Evangélium arra tanít, hogy el kell hagynunk a kisebbet a nagyobbért, a mulandót a maradandóért, a rosszabbat a jobbért, az olcsóbbat az értékesebbért. Ha az Evangélium nem ígérne nagyobb értékeket, ki hagyná el akkor a kisebbet? Ha nem tárná fel az értékesebb kincsek ragyogását, ki hagyná el az olcsóbb kincseket? Ki hagyná el a mézet és a tejet, ha nem talált volna valami édesebbet? Ki hagyná el apját és anyját, ha nem talált volna egy közelebbi rokont? Ki hagyná el gyermekeit és barátait, ha nem ismert volna meg valakit, aki kedvesebb náluk? Ki adná át önként ezezt az életet a kínzásnak és a halálnak, ha nem pillantotta volna meg a halhatatlan életet?

Az Úr Krisztus édesebb a méznél és a tejnél; közelebbi rokonunk, mint apánk és anyánk; kedvesebb gyermekeinknél és barátainknál; értékesebb minden látható kincsnél, drágább ennél az életnél, mert halhatatlan életet ajándékoz. Minden a világon rosszabb Nála, kisebb és keserűbb, gyengébb, olcsóbb és mulandóbb Nála. Aki Őt befogadja, annak könnyű mindent elhagyni, mindent, mert a legjobbat és a Legjobbat fogadta be.

Ó, Úr Jézus Krisztus, minden maradandó kincs tárháza, segíts nekünk elszakadni mindentől, és Hozzád ragaszkodni, életünk és jóságunk. Dicsőség és hála Néked mindörökké. Ámen."

Február 14.

1. Szerzetes-szent Akszentiosz. Konstantinápoly igen tisztelt főnemese volt II. Teodóz császár udvaroncai között. Krisztus szeretétől lángolva Akszentiosz szerzetesnek állt, és még rövid ideig Konstantinápolyban maradt. Amikor azonban dicsérni kezdték őt, elmenekült az emberek elismerése elől, és letelepedett egy Kalkedón melletti hegyen, amelyet később Akszentiosz-hegynek neveztek el. Vágya, hogy örökre rejtve maradjon, nem teljesült, mert pásztorok rátaláltak és hírét vitték. Ezután betegeket kezdtek hozzá hozni gyógyulásért, és ő sokat meggyógyított: a vaknak visszaadta látását, a leprásokat olajjal megkenve megtisztította, a bénát talpra állította, és sok megszállottat megszabadított a démonoktól. Mindez csodálatraméltó, de alázata még ennél is nagyobb csodálatot érdemel. Valahányszor kérték, hogy gyógyítson meg valakit, így védekezett: „Én is csak bűnös ember vagyok!" Ám a sok kérésnek engedve a következő módokon gyógyított: vagy felszólította a jelenlévőket, hogy imádkozzanak vele együtt a betegért; vagy előbb megerősítette az emberek hitét, majd mondta nekik, hogy Isten a hitük szerint adja meg a gyógyulást; vagy a beteg feje felett ezt mondta: „Gyógyítson meg téged az Úr Jézus Krisztus!" Mindezt azért tette, hogy a csodatevést ne neki tulajdonítsák, hanem a Mindenható Istennek. Részt vett a IV. Egyetemes Zsinaton Kalkedónban, ahol erőteljesen védelmezte az ortodoxiát Eutükhiész és Nesztoriosz eretnekségeivel szemben. Mély öregkorában, 470-ben vette magához az Úr az ő fiatal lelkét, míg idős teste a földön maradt, amelyből vétetett.

2. Szerzetes-szent Izsák, a barlangkolostor (Pecserszka) bennlakója. Szent Antal és Szent Teodóz idejében élt. Gazdag kereskedőként érkezett a monostorba, de mindenét elhagyta és szétosztotta a szegények között. A legszigorúbb önmegtartóztatásnak (aszkézisnek) szentelte magát egy befalazott cellában. Maga Szent Antal adott be neki egy-egy proszforát a kis ablakon keresztül, minden másnap. A démonok azonban megtévesztették: angyali fényben jelentek meg előtte, ő pedig leborult

előttük, sőt magának a Sátánnak is, azt hívén, hogy ő a Krisztus. Emiatt megbetegedett és két évig feküdt, de felgyógyulása után óvatosabb és tapasztaltabb aszkéta lett, amiért élete végén bőséges kegyelem adatott neki. 1090-ben hunyt el.

„Akszentiosz, az Ortodoxia ékessége,
Egy néma, csendes éjszakán
Könnyek között az Úrhoz esdekelt,
S lelke a mennyekbe ragadtatott,
Mint lángoló szárnyú kerub.
Tekintete ekkor az égi boltozat
Csillagrajaira tévedt;
Nézte az öreg, és sírva fakadt.
Kérdezték őt a szent szerzetesek:
Mondja el, mit pillantott meg,
S miért fakadt könnyekre az aggastyán?
– Gyermekeim, szent szerzetesek,
Láttam a szent Szimeon lelkét,
A nagy Oszlopos Szimeonét,
A hit oszlopát, a tiszta hit támaszát.
Ma éjjel az Oszlopos elhunyt,
Lelke a mennybe emelkedik,
Fényes láng az, csillagoknál is fényesebb.
Lelke mellettünk is elhaladt,
S engem, a bűnöst, nyájasan köszöntött.

*

Azóta az éj óta sok éj telt el,
Míg hír jött az Oszlopos haláláról;
S mind megismerték a látomás igazát,
Melyet a szent Akszentiosz látott.”

ELMÉLKEDÉS

Miért hagynak el az emberek egy helyet, és költöznek egy másikra? Főként azért, mert remélik, hogy a másik helyen boldogabbak lesznek. Valóban, a világi élet és élvezetek szempontjából a helyek különbözhetnek: lehetnek jobbak és rosszabbak. Aki nem remél jobb életet a halál után, az ebben az életben keres jobb érzéki legelőt. De ha belehallgatsz azoknak az embereknek a szívébe, akik a földkerekség úgynevezett „legjobb” helyein tudtak és szerettek élni, elégedetlenséget, keserűséget és kétségbeesést fogsz tapasztalni. Nem találták meg azt, amit kerestek. Mindenütt jóllakásig ettek, s végül éhesen néznek farkasszemet a halállal.

Tekints azonban a keresztény szentekre! Ők a legkevesebb világi élvezetet nyújtó helyeket választották, a „száraz, járatlan és víztelen” vidékeket; magányos és félelmetes helyeket, amelyek a legkevésbé vonzzák a figyelmet, s amelyekért senki sem tülekszik. A földön minden helyet egyformán értéktelennek tartottak, s ezeket a helyeket csupán azért választották, hogy szellemükkel és elméjükkel könnyebben közeledhessenek halhatatlan hazájukhoz. S ha valaki belehallgatna az ő szívükbe, örömöt és megelégedést tapasztalna.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük az Úr Jézust, mint a szülőt, aki a pusztában sír gyermekei után, hívogatva és gyűjtögetve őket, mégpedig:

1. Izrael népének gyermekeit (abban az időben),
2. a föld minden népének gyermekeit,
3. minden idők gyermekeit a teremtéstől a világ végezetéig.

SZENTBESZÉD

az Isten Országának fordított értékeiről

„De sok elsőből lesz utolsó, és sok utolsóból első.” (Mt 19, 30; Lk 13, 30)

„Milyen végtelenül bölcs Az, aki e szavakat kimondta! Nem azt mondta, hogy minden első utolsó lesz, és minden utolsó első, hanem azt: sokan. Az Evangéliumban nincs hiba, és sehol egyetlen túlzás sem. Miért korlátozta az Úr a kijelentést, és miért nem azt mondta, hogy mindenki, hanem csak sokan?

A tapasztalat arra tanít minket, hogy némelyek azok közül, akik a földön az elsők voltak méltóságban, az elsők maradtak méltóságban Isten előtt is. Voltak királyok, akik trónjukról is tetszettek Istennek, és voltak hatalom nélküli emberek, akik halálukig haragították Istent. Voltak gazdagok, akik jótékonykodásukkal és hitükkel üdvözültek, és voltak szegények, akik gonoszságuk és hitetlenségük miatt ítéltettek el. Voltak híres emberek, akik elvetették a hitet és az erényt. Így némelyek, akik itt elsők voltak, ott is elsők maradtak; és némelyek, akik itt utolsók voltak, ott is utolsók maradtak.

De jaj, sokan, akik itt elsők voltak, ott utolsókká váltak! És ó, micsoda öröm, ó, Isten igazsága: sokan, akik itt utolsók voltak, ott elsőkké lettek! Az Úr nem emelt ki és nem dicsért meg egyetlen társadalmi osztályt vagy mesterséget sem a többiek felett, hanem a világosság seregét (mind a mai napig) minden rendből, minden mesterségből és foglalkozásból toborozza. Számára az ember mércéje nem a korona, és nem is a koldusbot, hanem a hit – a hit és az erény.

Bölcs Urunk, emlékezz meg rólunk is a Te Országodban. Dicsőség és hála Néked mindörökké. Ámen.”

Február 15.

1. Szent Onézimosz apostol. Egyike a hetvennek. Philemon rabszolgája volt, aki egy gazdag és tekintélyes ember volt a phrügiai Kolosszé városában. Onézimosz azonban vétett ura ellen, és Rómába szökött, ahol hallotta az evangéliumot Pál apostoltól, és megkeresztelkedett. Mivel Pál apostol korábban Philemont is az igaz hitre térítette, kibékítette kettőjüket, az urat és a rabszolgát. Ekkor írta Philemonhoz szóló különleges levelét, amely a Szentírás egyik legmeghatóbb írása. „Kérlek téged – írja az apostol Philemonnak – fiamért, Onézimoszért, akit bilincseimben szültem… Mert talán azért vált el tőled egy időre, hogy örökre visszakapd, már nem mint rabszolgát, hanem rabszolgánál többet: mint szeretett testvért…” (Filem 1, 10 és 15-16). Philemon, e levéltől meghatva valóban testvéreként fogadta Onézimoszt, és felszabadította a rabszolgaságból. Később Onézimoszt maguk az apostolok szentelték püspökké, és Szent Timóteus halála után az efezusi püspöki széket foglalta el. Ez Istenhordozó Szent Ignác leveléből is kitűnik. Traianus üldözése idején Onézimoszt már öregemberként letartóztatták és Rómába hurcolták. Ott Tertullus bíró előtt felelt, börtönbe vetették, végül pedig lefejezték. Testét egy gazdag asszony vette magához, ezüst koporsóba helyezte, és tisztességgel eltemette 109-ben.

2. Szerzetes-szent Euszebiosz. Szíriai remete. Először szent életű férfiak irányítása alatt gyakorolta az önmegtartóztatást, később pedig a pusztába vonult és elzárkózott. Kizárólag növényi étellel táplálkozott, még gyümölcsöt sem kóstolt. Minden idejét a szabad ég alatt töltötte imádságban, eltűrve az időjárás minden viszontagságát. 95 éves koráig élt, és 440-ben békében elhunyt az Úrban.

„A dicsőséges Onézimosz rabszolgaként kezdte,
Krisztus apostolaként és vértanúként végezte.
A törvénytelen Tertullus kérdi a nevét:
– Keresztény a nevem, Onézimosz a vezetéknevem!
– Szabad ember vagy-e, vagy valakinek szolgája?
– Philemoné voltam, most Krisztus Istené, az Ő rabszolgája.
– Milyen áron adott el téged Philemon?
– Az Úr Krisztus a vérét adta értem, az volt az árom.
– Mondd, tiszteled-e az állam isteneit?
– Nem látok isteneket, csak élettelen bálványokat itt –
Különféle állatok holt szobrait csupán:
Bikát a bikának áldoztok, oktalanul és bután,
Kost a kosnak, madarat a kuviknak –

Élő állatokat holt barmoknak áldoztok.
Élőt a holtabbnak, erőset a gyengébbnek.
Nem, én nem hódolok ilyen isteneknek!
Hanem az Élő Úrnak, az én Uramnak,
Teremtőmnek, Tertullus, a tiédnek s a sajátomnak!
– Tertullus ekkor gúnyolta az Isten emberét,
S parancsolta: karddal vágják le a fejét!
A test birtokosai a fejet levágták,
De nem vágták le sem lelkét, sem dicsőségét.
Megmaradt a dicső név – Szent Onézimosz –
Ég és föld büszke rá, s dicséri őt most."

ELMÉLKEDÉS

Minden ember számára drága kincs a lelki béke. Azoknál, akik elnyerték a lelki békét, a test állandó mozgásban, munkában és fáradozásban lehet, de az Istenhez ragaszkodó lelkük mindig rendíthetetlen nyugalomban marad. Szarovszki Szent Szerafim így tanít: „Minden módon törekedni kell a lelki béke fenntartására. Ne zavarjanak meg az emberek sértései. Ezért mindenáron tartózkodni kell a haragtól, és az (önmagunk feletti) virrasztás segítségével óvni kell az elmét és a szívet az illetlen mozdulatoktól... A lelki béke megőrzéséhez szintén elengedhetetlen mások elítélésének elkerülése. Az ítélkezésmentesség és a hallgatás által megőrizhető a lelki béke. Amikor az ember ilyen állapotban van, isteni kinyilatkoztatásokat kap. Ahhoz pedig, hogy az ember megóvja magát mások elítélésétől, virrasztania kell önmaga felett; senkitől sem szabad nem-lelki gondolatokat befogadnia, és minden (világi) dolog iránt halottnak kell lennie. Fáradhatatlanul óvnunk kell szívünket az illetlen gondolatoktól és benyomásoktól (Péld 4, 23). A szív feletti állandó őrködésből a szívben tisztaság születik, amelyben megmutatkozik az Úr, az örök igazság szavai szerint: Boldogok a tiszta szívűek, mert ők meglátják az Istent (Mt 5, 8)."

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük az Úr Jézust, mint vándort, mégpedig:

1. Hogyan fárad el, izzad meg, éhezik és szomjazik vándorlása közben az én, a te és minden ember üdvösségéért,

2. hogyan fáradozik éjszaka is az én, a te és minden ember üdvösségéért,

3. hogyan gondolkozik, aggódik és vágyik minden úton az én, a te és minden ember üdvösségére.

SZENTBESZÉD

a hívő népről és a hitetlen elöljárókról

„Amikor eljön a Krisztus, tesz-e majd több csodát, mint amennyit ez tett?” (Jn 7, 31)

„Az Krisztus Úrrunk mindenki előtt csodálatos tetteket vitt véghez; mindenki látta, de nem mindenki hitt. A nép látta csodáit, és hitt Benne. A szolgák hallották szavait, és hittek Benne. De a nép vezérei és a szolgák elöljárói szintén látták csodáit, mégsem hittek Benne. Így már azokban a napokban beteljesedtek az Üdvözítő szavai: sok elsőből lesz utolsó, és sok utolsóból első. Azok, akik elsők voltak méltóságban és hatalomban, utolsók lettek a Benne való hitben; akik pedig utolsók voltak méltóságban és hatalomban, elsők lettek a Benne való hitben.

Miért hitt a nép és a szolgák serege, és miért nem hittek a fejedelmek és az írástudók? Azért, mert a nép és a szolgák kicsinynek és jelentéktelennek tartották magukat, így nem volt bennük sem személyes gőg, sem irigység Krisztus iránt. A nép és a szolgák rosszindulat és előítélet nélkül szemlélték az isteni csodákat, hallgatták az isteni szavakat, álmélkodtak és örvendeztek. Ám a fejedelmek és az írástudók az elsőknek tartották magukat a nép körében és a világban, telve voltak gőggel és irigységgel, így egyetlen percig sem tudták nézni a csodás tetteket vagy hallgatni az isteni szavakat harag és féltékenység nélkül.

Látjátok-e, testvéreim, hogy az ember alázat és szerénység nélkül sem megismerni nem tudja az igazságot, sem örülni nem tud az igazságnak? Látjátok-e, hogy a gőgös és az irigy ember még Istent sem engedi maga elé? Pontosan úgy, mint egykor a Sátán!

Úr Jézus Krisztus, örök Igazság, tisztítsd meg szívünket a gőgtől és az irigységtől, hogy megláthassunk Téged és örvendezhessünk Neked. Dicsőség és hála Néked mindörökké. Ámen.”

Február 16.

1. A tizenkét szent vértanú. A tizenkét szent vértanú, akik Diocletianus császár idejében szenvedtek vértanúhalált. Közülük az első, Pamphilus, a palesztinai Cezárea egyházának presbitere volt; tanult és kegyes ember, aki kijavította az Újszövetség szövegét a különböző másolók hibáitól. Ő maga is másolta ezt az üdvösséges könyvet, és azoknak adta, akik vágytak rá. A második Valens diakónus volt, korban idős

és bölcsességben megőszült. A Szentírás kiváló ismerője volt, szinte kívülről tudta azt. A harmadik Paulus volt, tiszteletre méltó és tekintélyes férfiú, akit korábban már egyszer tűzbe vetettek Krisztusért. Mellettük még öt testvér – testben és lélekben egyaránt –, akik Egyiptomból származtak, és a cilíciai bányákban letöltött büntetésükből tértek haza szülőföldjükre. Cezárea városának kapujában kereszténynek vallották magukat, amiért bíróság elé állították őket. Arra a kérdésre, hogy mi a nevük, így feleltek: „A pogány neveket, amelyeket anyánk adott nekünk, elvetettük, és Illésnek, Izaiásnak, Jeremiásnak, Sámuelnek és Dánielnek neveztük el magunkat." Arra a kérdésre, honnan származnak, azt mondták: „A felső Jeruzsálemből." Mindannyiukat lefejezték, és velük együtt szenvedett az ifjú Porphyrius is, aki el akarta temetni a holttesteiket. Ő tűzben égett el. Továbbá Seleucus is, aki odalépett és megcsókolta a vértanúkat, mielőtt a kard lecsapott volna fejükre. Seleucus korábban tiszt volt. Szintén vértanú lett az öreg Theodulus, a római bíró szolgája, aki a kíséret során megcsókolta az egyik vértanút. Végül Julianus, aki a vértanúk holttestét csókolta és dicsőítette őket. Így adták a kicsit a nagyért, az olcsót a drágáért, a halandót a halhatatlanért, és elköltöztek az Úrhoz a 308. esztendőben.

2. Szent Marutasz. A mezopotámiai Tagrit városának püspöke. Híres volt hitéről és jóságáról. Marutasz enyhítette Iszdegerd perzsa király keresztények elleni haragját, elkérte tőle négyszáz perzsiai vértanú ereklyéit, és külön várost alapított, Martiropoliszt, ahol elhelyezte ezeket a szent ereklyéket. Ebben a városban fejezte be földi útját 422-ben, és költözött el az Úrhoz.

3. Szent Romanosz vértanú-szerzetes. Egyszerű és írástudatlan parasztember Karpenisziből. Értesülve Krisztus vértanúinak hősiességéről és dicsőségéről, az ifjú Romanosz maga is vértanúságra vágyott. Szalonikibe ment, ahol az utcán dicsérni kezdte a Krisztus-hitet, Mohamedet pedig mesemondónak nevezte. A törökök borzalmasan megkínozták, majd eladták egy gályakapitánynak. A keresztények kiváltották a kapitánytól és a Szent Hegyre (Athosz) küldték, ahol Romanosz szerzetes lett a híres Akakiosz sztarec (lelki atya) mellett. Azonban továbbra is vágyott a Krisztusért való vértanúságra. Az atya áldásával Konstantinápolyba ment, bolondnak tettette magát, és egy kutyát kezdett vezetni a török utcákon. Arra a kérdésre, hogy mit csinál, Romanosz azt felelte, hogy úgy eteti a kutyát, ahogyan a keresztények etetik a törököket. A törökök egy száraz kútba dobták, ahol kenyér nélkül töltött negyven napot. Ezután kivették és lefejezték. Testéből három napon át fény áradt. Egy angol ember magával vitte a testét Angliába. Egy szerzetes pedig vértanú vérébe mártott egy kendőt; ezt a kendőt a mai napig a Dochiariou monostorban őrzik. Krisztus e dicső katonája 1694-ben szenvedett vértanúhalált.

Krisztus vértanúi, nemes virágok,
Kikre hervadás sosem vár, s nem fog az átok.
Krisztus vértanúi, élő örökzöldek,
Vérrel festve az ég felé törtek.
Krisztus vértanúi, tömjén illata,
Isten fényétől ragyogó olajlámpása.
Krisztus szépségéért futva siettetek,
A Paradicsomban Vele örökre egyek lettetek.
A világ lehet és elmúlhat, de ti léteztek,
S az Úrral a mennyben örökké örvendeztek.

ELMÉLKEDÉS

A réten a legfontosabb a fű. A szántóföldön a búza. A kertben a vetemény. Senki sem dicsekszik jobban a rét kerítésével, mint a szénával. Senki sem dicsekszik jobban a mezőn álló kunyhóval, mint a búzával. Senki sem dicsekszik jobban a kert vizesárkaival, mint a zöldséggel. Miért dicsekszenek az emberek az államokkal? És az utakkal az államban? És az árkokkal az állam szélein? És a városokkal az államban? És minden mással, ami nem fontosabb a rét kerítésénél, a mező kunyhójánál vagy a kert árkánál, ha a fő terméssel: az emberekkel hasonlítjuk össze? Nem az emberek vannak az államért, hanem az állam az emberekért. Krisztus nem államokat jött megváltani, hanem embereket. A jó polgárok adják meg az állam értékét. De mit nyernek a gonosz emberek egy nagy államtól? Csak tövist a tágas szántóföldön!

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük az Úr Jézust, amint a sötét éjszakákon egyedül a hegyekben imádkozik az én, a te és minden ember üdvösségéért, mégpedig:

1. hogyan emeli kezét az ég felé, hogyan hajol le a földig és hogyan térdel imában hosszú éjszakákon át, az én, a te és minden ember üdvösségéért könyörögve;
2. hogyan izzad az imádságban és hogyan ont könnyeket az én, a te és minden ember üdvösségéért;
3. hogyan virraszt és őrködik az imádságban, gyötörve testét alvás és pihenés nélkül az én, a te és minden ember üdvösségéért.

SZENTBESZÉD

a félelmetes kőről

„Mindaz, aki e kőre esik, összezúzza magát;
akire pedig az ráesik, azt szétmorzsolja.” (Lk 20, 18)

A szegletkő maga az Úr Krisztus. Júdás rázuhant e kőre, és összezúzta magát. Heródes rázuhant e kőre, és összezúzta magát. Julianus Apostata rázuhant e kőre, és összezúzta magát. Arius rázuhant e kőre, és összezúzta magát. Krisztus tagadói és gúnyolói e kőre esnek, és összetörnek, mint a cserépedények.

Sodomára és Gomorára rázuhant ez a kő, és Sodoma és Gomora elpusztult. Egyiptomra rázuhant ez a kő, és Egyiptom összeomlott. Jeruzsálemre rázuhant ez a kő, és Jeruzsálem elpusztult. A zsidó népre rázuhant ez a kő, és a zsidó nép darabokra hullott. Számos bűnös nemzetségre és birodalomra rázuhant ez a kő, és e bűnös nemzetségek és birodalmak porrá és hamuvá váltak.

Hetvenszer hétszer, és még annál is többször megbocsát az Úr a bűnösöknek, de ha a bűnösök mindezek után is bűnösök maradnak, vajon üdvözíti-e őket az Úr az akaratuk ellenére? Nem, mert az emberek üdvözítésének nem ez az alapelve. Az alapelv az, hogy az emberek önként egyezzenek bele az Istentől jövő üdvösségbe. Ha az emberek hetvenszer hétszer, és még annál is többször nem kívánják az Isten általi üdvösséget, akkor Isten sem fogja azt rájuk kényszeríteni. Akkor az emberek összetörik magukat a kövön, amely mellett nem lehet elhaladni, és elmorzsolódnak a kő által, amelyet azért emeltek fel, hogy messzire hajítsák maguktól.

Vajon mondhatjuk-e irgalmatlannak azt az Istent, aki a kereszten a bűnbánó latort megmentette? Vajon mondhatjuk-e igazságtalannak, amikor pusztulásra adta azt a latort, aki még a halála óráján is gúnyolta Őt?

Mindenható Urunk, ments meg minket! Dicsőség és hála Néked mindörökké. Ámen.

Február 17.

1. Szent Teodor Tiron vértanú. A „Tiron” jelentése: újonc (rekruta). Amint Szent Teodor belépett a hadseregbe, az amasziai Marmarita ezredbe, megkezdődött a keresztényüldözés Maximianus és Maximinus császárok alatt. Mivel Teodor nem akarta eltitkolni keresztény hitét, bíróság elé hurcolták és börtönbe vetették, a börtönt pedig bezárták és lepecsételték. A gonosz bíró ugyanis éhhalállal akarta őt megölni. A

börtönben maga az Úr Krisztus jelent meg Teodornak, és bátorította vértanúját, mondván: „Ne félj, Teodor, én veled vagyok; ne vegyél többé magadhoz földi ételt és italt, mert a másik, örök és múlhatatlan életben velem leszel a mennyekben.” Ekkor angyalok sokasága jelent meg a börtönben, és az egész tömlöc fényárban úszott. A börtönőrök látták a fehérbe öltözött angyalokat, és nagyon megrémültek. Ezután Szent Teodort kivezették, megkínozták, majd halálra ítélték. Tűzbe vetették, ő pedig átadta szent lelkét a magasságbeli Istennek. 306-ban szenvedett vértanúhalált.

2. Teodóziosz és tanítványa, Román (Bulgáriából). Szent Teodóziosz szerzetesként Tirnovo városa közelében telepedett le, ahol monostort alapított, amelyet róla neveztek el Teodóziosz-monostornak. Kiemelkedő szerepet játszott az 1360-as bulgáriai zsinaton a bogumilok ellen. Az ortodox hitet védelmezve érveivel megszégyenítette a bogumilokat. Földi életét Konstantinápolyban fejezte be 1362-ben. Tanítványa, Román, haláláig folytatta az aszkéta életet a Teodóziosz-monostorban.

3. Szent Mariamné (Mária). Szent Fülöp apostol nővére. Testvérével együtt utazott, és vele közösen hirdette az evangéliumot Jerapoliszban és más helyeken. Fülöp vértanúhalála után Mariamné Likaóniában folytatta missziós munkáját, ahol végül elhunyt.

„Ne féljetek e világtól, mert én legyőztem!”
Szent szavak ezek, s így szólnak minden időben.
Igaz ír ez minden szenvedőnek,
S kiváltképp Isten dicső vértanúinak.
Miért féljünk attól, mi maga is retteg?
Hisz e világ saját árnyától is megremeg!
Miért félnénk hatalmasoktól s uralkodóktól,
S halandó lényektől, kik folyton elmúlnak?
Ki a Házigazdával van, a háztól nem fél,
A Gazda lát mindent, mi a házban él.
Nincs ott semmi, mit Ő ne ismerne,
Hát szolgája miért is félne?
S mikor hallja az Urat, amint így szól:
„Ne féljetek e világtól!” – mit kívánna többet e szótól?
„Ne féljetek e világtól, mert én legyőztem!”
Krisztus uralkodik a világ felett, dicsőségben.
Teodor a tűzön s a halálon is csak nevetett,
Ezért hervadhatatlan koronát nyert, mit az Ég adott neki.

ELMÉLKEDÉS

Művész az, aki a durva és alaktalan kövekből élő lényekhez hasonló alakokat farag és formáz. Művész az, aki birkagyapjúból sokszínű szőnyeget sző. Művész az is, aki agyagtéglákból fenséges palotát épít. De melyik világi művész hasonlítható Krisztushoz, a Művészhez, aki tudatlan emberekből bölcseket formál, halászokból apostolokat, félénkekből hősöket, kicsapongókból szenteket? Ám minden dolognak át kell adnia magát a művész kezébe ahhoz, hogy megszülessen az, amit a művész tud és ismer. És valóban, az élettelen tárgyak átadják magukat a művész kezének. Az embereknek is át kell adniuk magukat Krisztus kezébe, hogy Ő kifaraghassa, kiszőhesse vagy felépíthesse belőlük azt, amit egyedül csak Ő tud és ismer. Az elmúlt tizenkilenc évszázad tanúsítja számunkra, hogy mindazok, akik nem szegültek ellen, hanem átadták magukat Krisztusnak, a Művésznek, durva és tudatlan emberekből angyali arcú Isten-gyermekekké váltak.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük az Úr Jézust, mint a művészek feletti Művészt, mégpedig:

1. Aki az indulatoktól elvadult emberi testből minden erény nemes eszközét teremti meg;
2. Aki az emberi lélekben lévő káoszból kozmoszt teremt: tiszta és fényes tükröt Isten dicsőségének;
3. Aki a nemesebbé tett emberekből a feddhetetlenek országát, a szentek államát hozza létre – egy példa nélküli és összehasonlíthatatlan műalkotást.

SZENTBESZÉD

a halálról mint alvásról

„Ő pedig monda: Ne sírjatok; nem halt meg, hanem alszik.
És kinevették őt, tudván, hogy meghalt.” (Lk 8, 52-53)

Itt Jairus fejedelem elhunyt leányáról van szó. Maga Jairus is azt mondta, hogy leánya meghalt, és szolgái is megerősítették ezt. Ám az Életadó Úr így szólt: ne sírjatok, nem halt meg. Az emberek kinevették Őt, tudván, hogy meghalt. A tudatlanok úgy tesznek, mintha jobban tudnák a Tudónál. A vakok úgy tesznek, mintha jobban látnának a Látónál. Amikor pedig a leány feltámadt és élőnek bizonyult, a tudatlanok „nagy csodálkozással elcsodálkozának” (Mk 5, 42).

A tudatlanok mind a mai napig gúnyolódnak, amikor az isteni igazságot hallják. Az isteni igazság azt mondja: van élő Isten! – a tudatlanok pedig gúnyolódnak, mintha tudnák, hogy nincs Isten. Az isteni igazság azt mondja: van mennyek országa! – a tudatlanok itt is gúnyolódnak, mintha tudnák, hogy nincs mennyek országa. Az isteni igazság állítja: feltámadnak a holtak! – a tudatlanok ezt is tagadják, mintha tudnák, hogy ez nem fog megtörténni. Amikor pedig megmutatkozik Isten, megjelennek Isten angyalai, kinyilatkoztatik a mennyek országa és feltámadnak a holtak, akkor a tudatlanok nagy csodálkozással fognak elcsodálkozni.

Ki mentheti meg a világot a tudatlanoktól? Senki más, csak a Mindentudó és Mindenható Krisztus. És mivel menthetők meg a tudatlanok? Semmi mással, csak a Krisztusba vetett hittel és a Krisztustol való hittel. Kik a legnagyobb tudatlanok a világon? Azok, akik tagadják bármit is, amit Krisztus állított, és állítanak bármit is, amit Krisztus tagadott. Egyszóval: azok, akik azt hiszik, hogy tudnak valamit Krisztus tudásával szemben. Ők a legnagyobb és legveszélyesebb tudatlanok, önmagukra és másokra nézve egyaránt.

Testvéreim, tudjátok meg, hogy bárki és bármi becsaphat minket, egyedül Krisztus nem, aki a mi Urunk és Barátunk. Ő mindig tud, mi pedig nem tudunk mindig, kivéve, ha Őrá tekintünk és Őrá hallgatunk.

Irgalmas és kegyelmes Urunk, segíts minden tudatlannak, hogy még a halál és az Ítélet előtt nagy csodálkozással elcsodálkozzanak, hogy ők is üdvözülhessenek szentjeid országában. Dicsőség és hála Néked mindörökké. Ámen.

Február 18.

1. I. Szent Leó, római pápa. Itáliában született kegyes szülőktől. Előbb archidiakónus volt III. Szixtusz pápa mellett, majd annak halála után – akarata ellenére – a római pápai trónra emelték. Amikor Attila a hunokkal Róma közelébe ért, és már a város elpusztítására és felégetésére készült, Leó főpapi díszben elébe vonult, lecsillapította a hun vezér haragját és elhárította Róma pusztulását. Amennyire Attila hallgatott a szent ember tanácsára, annyira meg is rémült Péter és Pál apostolok látomásától, akik Leó mellett álltak, és lángoló karddal fenyegették őt.

Leó nemcsak Rómát mentette meg, hanem sokat segített az ortodoxia megvédésében Eutükhesz és Dioszkorosz eretnekségétől. Ez az eretnekség Krisztus isteni és emberi természetének egybefolyásából állt, következésképpen tagadta a két akaratot az Üdvözítő Úr személyében. Emiatt hívták össze a IV. Egyetemes Zsinatot Khalkédónban, ahol felolvasták Leó levelét, amelyet ő írt és Szent Péter sírjára helyezett,

és amelyet maga Szent Péter javított ki. Halála előtt negyven napot töltött böjtben és imádságban Péter apostol sírjánál, kérve őt, adja hírül neki, megbocsáttattak-e bűnei. Az apostol megjelent neki, és mondta, hogy minden bűne megbocsáttatott, kivéve a papok felszentelése során elkövetett bűnöket (ebből látszik, mily súlyos bűn méltatlant felszentelni). A szent újra imába borult, amíg hírt nem kapott arról, hogy e bűnei is eltöröltettek. Ekkor békében átadta lelkét az Úrnak. Szent Leó 461-ben hunyt el.

2. Szent Phlabianosz (Flavián), konstantinápolyi pátriárka. Szent Phlabianosz, konstantinápoly pátriárkája Szent Proklosz után. Szent Leó pápa kortársa. Határozottan küzdött Eutükhesz és Dioszkorosz ellen, de élve nem érte meg az ortodoxia diadalát a IV. Egyetemes Zsinaton, mert korábban egy epheszoszi eretnek zsinaton oly szívtelenül megverték és összetaposták, hogy belehalt. Krisztus hűséges katonája, az ortodox hit bátor védelmezője és hitvallója. 449-ben hunyt el.

„Kevélység jön? Jön a gyalázat is!" (Péld 11,2)
Isten szava ez, az élet tanítása is.
Kik az eretnekek? A gőgnek fiai,
A kevélység gyermekei, az őrültség atyjai.
Mit akartak ők? Gyalázatot hozni,
Ezért kellett nékik szégyenben oszolni.
Eutükhesz bízott az eunuchok kegyében,
Phlabianosz pedig Isten Lelkében.
A gőgöt mindenkor a pusztulás követi:
Eutükhesz romlásba dőlt, Phlabianosz diadalt aratott.
Dioszkorosz reménye az öklében rejlett,
Ezért minden század megvetette nevét.
Phlabianoszt verték, s lábbal összetaposták
Ma a földön dicsérik, s a mennyben áldják.
Az igazat védte, félelem s gát nélkül,
Kiállt az igazért, meg nem hátrált végül.
Római Leó néki oroszlán-segélyt adott,
Krisztus fényes ábrázatának védelmében
E két főpap, s Eulogiosz – a harmadik –
Vezették az Egyházat a boldog győzelemig.
Ilyen lelkek nélkül az Egyház mi volna?
Lőtt madár, melynek szárnya le van törve.

ELMÉLKEDÉS

Nehéz, sőt igen gyötrelmes küzdelem és áldozat árán gyomlálták ki az eretnekség konpolyát az ortodox igazság búzájából. Az eretnekek mindenkor aljas eszközökhöz és hitvány személyekhez folyamodtak az ortodoxia aláásására. Eutükhesz konstantinápolyi archimandrita és Dioszkorosz alexandriai pátriárka – akik azt az eretnek tanítást hirdették, miszerint Krisztusban nem két természet volt (isteni és emberi), hanem csak egy – szövetségesükre találtak a császári udvarban Khrüszaphiosz, a hitvány eunuch személyében. Mellettük állt titokban Eudokia császárné is. Az ortodoxiát oroszlánként védelmezte a rettenthetetlen Phlabianosz pátriárka, akit a császár nővére, Szent Pulkhéria segített. Az eunuch a leggonoszabb rágalmakat hordta II. Theodóziosz császárnak Phlabianosz ellen, csak hogy a császár elűzze őt a trónról, és az eretnek Eutükheszt tegye pátriárkává. Amikor sem ez, sem más nem járt sikerrel, az eretnekek elhatározták, hogy megölik Phlabianoszt. Valóban, az epheszoszi „rablózsinaton" annyira megverték és összetaposták, hogy Szent Phlabianosz harmadnapra átadta lelkét Istennek. Mi történt a végén? A IV. Egyetemes Zsinaton Eutükheszt és Dioszkoroszt kiátkozták. Az eunuchot szégyenszemre kiűzték az udvarból, és életét vesztette. Eudokia császárnét Konstantinápolyból Palesztinába száműzték. Phlabianoszt és Pulkhériát szentté avatták, az ortodox hit pedig győzedelmesen megerősíttetett.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük az Úr Jézust a farizeusok és írástudók között, mégpedig:

1. hogyan fáradozik azon, hogy felemelje és megmentse a farizeusokat és írástudókat, míg azok azon fáradoznak, hogy Őt megtörjék és megöljék;
2. hogyan kívánja kijavítani minden gondolatukat és szavukat, míg azok elferdíteni igyekeznek minden gondolatát és szavát;
3. mennyire szomorú Ő, amiért nem tudja életre kelteni őket, és mennyire szomorúak ők, amiért nem tudják Őt megölni.

SZENTBESZÉD

az erőtlenek küzdelméről a Mindenhatóval

„A főpapok pedig tanácsot tartának,
hogy Lázárt is megöljék." (Jn 12, 10)

Előbb arról tanácskoztak, hogy megöljék az Alkotót, azután pedig az Ő alkotását is. Hiszen a feltámasztott Lázár Krisztus alkotása volt. Mit ér – gondolták magukban álnokul –, ha megöljük a Csodatévőt, de életben hagyjuk legnagyobb csodájának élő

tanúját? Hiszen akkor a nép még inkább fellángolna ellenük, mint bűnözők ellen! Mégis úgy történt, hogy Krisztust megölték, de Lázárt elvétették. És azután? Azután ők – vagy eszmetársaik – megöltek tucatnyi apostolt, de elvétettek százakat. Azután megöltek ezreket, de elvétettek százezreket. Azután megöltek százezreket, de elvétettek milliókat. Végül bebizonyosodott, hogy a hátuk mögött kivégzettek úgy támadtak fel az életre, mint a lekaszált fű, a gyilkosok szeme előtt halálra szántak pedig úgy növekedtek, mint az elvetett mag.

Hiába mondta a bölcs Gamáliel: „ha Istentől van e dolog, ti nem ronthatjátok el azt" (ApCsel 5, 39). Az Isten-ellenesek minden évszázadban hiába élesítették erőtlenségüket, hogy lekaszálják Isten vetését. De minél inkább kaszálták, Isten vetése annál dúsabban növekedett.

Ó, esztelen Krisztus-ellenesek, akkoriak és mostaniak! A ti buzogányotok visszapattan Krisztus váráról, és a saját kunyhótokra sújt le, porrá és hamuvá döntve azt. Minden évszázadban volt elég szövetségesetek: az ördög mellett veletek voltak az eretnekek, a bálványimádók, a fanatikusok, a jósok és varázslók, a kicsapongó fejedelmek és gazdagok, az erőszakosok és minden elvakult bűnös. Mindezidáig legyőzettek, és kétségkívül minden szövetségesetekkel együtt le lesztek győzve az idők végezetéig.

Legyen ezért Néked, mindenható és legyőzhetetlen Urunk, dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

Február 19.

1. Szent Archipposz, Philémón és Apphia apostolok. Archipposz a hetven apostol egyike volt. Pál apostol említi őt a kolosszeiekhez és a Philémónhoz írt levelében, „küzdőtársának" nevezve őt. Kolosszé városában a kereszténység központja Philémón házában volt; ott gyűltek össze a hívek imádságra. Ezt nevezte Pál apostol Philémónhoz írt levelében „a te házi templomod". Abban az időben az apostolok püspökké szentelték tanítványaikat: egyeseket állandó helyre, másokat pedig vándorló misszionáriusoknak. Philémón ez utóbbiak közé tartozott. Apphia, Philémón felesége, böjtölt és a házi egyházat szolgálta. Artemisz pogány istennő egyik ünnepe alkalmával a kolosszei hívek szokás szerint Philémón házában gyűltek össze imára. A pogányok, megtudva ezt a gyülekezést, odarontottak és elfogták a keresztényeket. Philémónt, Archipposzt és Apphiát mint vezetőket először megvesszőzték, majd derékig a földbe ásták és kövekkel dobálták őket. Így ölték meg Philémónt és Apphiát, Archipposzt pedig alig élve húzták ki a gödörből, és a gyermekeknek adták szórakozásul. A gyermekek késekkel szurkálták össze őt. Így fejezte be dicsőségesen földi pályáját Pál e küzdőtársa is.

2. Boldog Dosziteosz (Dositej). A híres Doroteosz abbé tanítványa, aki Szeridosz, János és a Nagy Barszanuphiosz koinobiájában (közösségi monostorában) élt. Dosziteosz egy hadvezér rokona volt, és azért jött Jeruzsálembe, hogy lássa a szent helyeket. Amikor egyszer az Utolsó Ítélet képét nézte egy templomban, egy bíborruhás asszony lépett hozzá és magyarázta neki a látottakat. Végül, távozáskor azt mondta neki: ha üdvözülni akar, böjtöljön, ne egyen húst és imádkozzon sokat Istenhez. Ez a Szent Szűzanya volt.

Az ifjú Dosziteosz szíve lángra lobbant, és szerzetesi életre vágyott. Doroteosz befogadta őt tanítványának, és megparancsolta neki, hogy teljesen vágja le saját akaratát, és engedelmeskedjen lelkiatyjának. Néhány napig hagyta, hogy annyit egyen, amennyit akar, majd idővel elvett tőle egy negyedrészt, később megint egy negyedet, mígnem hozzászoktatta a legkisebb ételadaghoz. Mindig azt mondta neki: „Az evés szokás kérdése, és ki mennyit szokott meg, annyit eszik." Dosziteosz a teljes engedelmesség által üdvözült és dicsőült meg. Mindörökre a szerzetesi engedelmesség és a lelkiatya iránti odaadás példaképe maradt. Ez az ifjú szent a VI. században élt.

Zúgolódás nélkül engedelmesség – kész üdvösség,
Lelki drágakövek közt az első gyöngy-fényesség.
Éva láncáról e gyöngyszem egyszer leszakadt,
S vele minden Istentől nyert kincs is elmaradt.
Az ördög szólt rég, s ma is szól: ne hallgass az Úrra,
Csak a saját elméd gondolatát rójad újra!
Így szól a ősellenség, ki a fényt meggyűlölte,
Hitetleneket így ejtve hálójába tőrbe.
+++
Krisztus jött, s az embert engedelmességre hívta,
De a makacs fül a hívást meg nem hallotta.
A paradicsomi jelenet ismétlődik azóta,
Ki engedelmes, a mennybe jut, ki nem – lehull róla.
Az igaz szerzetes a lelkiatyának engedelmes,
Az atya az Egyháznak, az Egyház Krisztusnak.
Az engedelmesség az üdvösség biztos ösvénye,
A lelki gyöngysornak első fénye és ékköve.

ELMÉLKEDÉS

Szent Antal tanítja: „Ahogyan az ember mezítelenül jön ki az anyaméhből, úgy a lélek is mezítelenül távozik a testből. Az egyik lélek tiszta és fényes, a másik

bűnökkel szennyezett, a harmadik pedig fekete a sok vétke miatt. – Ahogyan az anyaméhből kijőve semmire sem emlékszel abból, ami odabent történt, úgy a testből eltávozva sem fogsz semmire emlékezni abból, ami a testben történt. – Ahogyan az anyaméhből kijőve testedben szebb és jobb lettél, úgy a testből eltávozva is szebb és jobb leszel a mennyekben. – Ha a test betegesen jön ki az anyaméhből, nem élhet: a lélek is így, ha a helyes életvitel által nem éri el az Istenismeretet, nem üdvözülhet, és nem lehet közösségben Istennel. A testi látás szerve a szem, a lelki látás szerve az elme. Ahogyan a test vak szemek nélkül, úgy vak a lélek is az igaz elme és az igaz élet nélkül."

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük az Úr Jézust az egyszerű nép körében, mégpedig:

1. hogyan tanítja szeretettel a népet, mint szülő a gyermekeit;
2. hogyan fogadja az egyszerű nép szeretettel az Ő szavait, hogyan álmélkodik tettein, és dicsőíti Istent;
3. hogyan fogadják ma is az egyszerű és romlatlan emberek az Ő szavait örömmel és hálával.

SZENTBESZÉD

a próbatételről

„Aki kicsiben hű, a nagyban is hű; ...Ha tehát a hamis mammonban nem voltatok hűségesek, ki bízza rátok az igazit?" (Lk 16, 10-12)

Így beszél a két világ, az anyagi és a szellemi Gazdája. Az anyagi gazdagságot „kicsinek", a szellemi gazdagságot pedig „soknak" nevezi Ő. Akinek anyagi gazdagság adatik, mégis önzőnek, keményszívűnek, gőgösnek, irgalmatlannak és istentelennek mutatkozik, annak nem adható szellemi gazdagság; mert aki hűtlen a kicsiben, hűtlen lesz a nagyban is; aki hűtlen a testi dolgokban, hűtlen lesz a szellemiekben is.

Az idegen világban tesz az ember vizsgát, s ha leteszi azt, megkapja a saját világát; de ha elbukik, ki adja oda neki az övét? Az ember valódi világa, az ő igazi hazája a mennyei, magasztos, isteni világ; a földi világ pedig, a durvaság és romlandóság világa, csupán idegen föld az ember számára. Ám ebbe az idegenbe azért küldetett, hogy vizsgát tegyen az ő igazi világáért, mennyei hazájáért. A Megváltó mindkét mondása tehát hasonló jelentésű. Ó, mily mély és igaz az értelmük! Ahogyan

a fény elűzi a sötétséget, úgy űzik el a Megváltó e szavai a mi bizonytalanságunkat afelől: miért küldettünk ebbe az életbe, és mit kell tennünk?

Aki tiszta értelemmel tud olvasni, annak ebben a két mondatban minden benne van. Tudjuk meg tehát: Isten nem ad szellemi ajándékot – sem az értelem, sem a hit, sem a szeretet, sem a tisztaság, sem a prófétálás, sem a csodatétel, sem a démonok feletti hatalom, sem a tisztánlátás, sem a mennyei világ látásának ajándékát – annak, aki eljátszotta és rosszra használta (mint a tékozló fiú) a testi egészség, a földi gazdagság, az emberek közötti dicsőség és rang, az anyagi világ ismerete, vagy bármely más készség és ügyesség ajándékát.

Jóságos Urunk, támogasd a Teirántad való hűségünket abban, amit ránk bíztál. Dicsőség és hála Néked mindörökké. Ámen.

Február 20.

1. Szent Leó, katanai püspök. Az Etna vulkán lábánál, Catania városában élt Szent Leó, aki a nép jó pásztora és irgalmas tanítója volt. Nagy gondot viselt a betegekre és a szegényekre; hite iránti buzgalma éppoly hatalmas volt, mint a bajbajutottak iránti könyörülete. Megjelent abban a városban egy Heliodorosz nevű varázsló, aki különféle szemfényvesztéssel ámította a népet, és rontotta meg az ifjúságot. Egyszer az istentisztelet alatt belépett Isten templomába, és belekezdett bűvészmutatványaiba. Szent Leó odalépett hozzá, megkötözte őt az omoforionja (püspöki válszalagja) egyik végével, és kivezette a város főterére. Ott megparancsolta, hogy rakjanak nagy tüzet, és amikor a lángok már magasra csaptak, beállt a tűz közepébe, és magával vonta Heliodoroszt is. Heliodorosz teljesen elégett, Leó azonban életben maradt és érintetlen maradt a tűztől. Erre elszégyelltek mindazok, akiket Heliodorosz megtévesztett, és akik valamilyen istenséget láttak benne. Az irgalmas és buzgó Leó pedig híressé vált az egész birodalomban mint nagy csodatévő, aki fényes csodáival segíti az embereket. Amikor befejezte földi pályáját, lelke az Úrhoz költözött, ereklyéiből pedig gyógyító mirha fakadt. A VIII. században hunyt el.

2. Szent Szadok vértanú-püspök. Perzsia püspöke volt Szent Simeon után. Egyszer álmában megjelent neki Szent Simeon, és azt mondta: „Tegnap én, ma te!” Szadok e szavakat így értelmezte nyája előtt: tavaly én szenvedtem vértanúhalált, idén te fogsz. És valóban, abban az évben Sápúr király elfogta őt számos klerikussal és hívővel együtt, és bíróság elé állította őket. Először megparancsolta nekik, hogy hódoljanak a tűznek és a napnak mint istenségeknek. Szadok így válaszolt: „Készek vagyunk buzgón meghalni Istenünkért, de a napnak és a tűznek nem hódolunk.” Ezután megkínozták és kard általi halálra ítélték őket. A kivégzés előtt Szadok így

imádkozott Istenhez: „Moss meg minket, Uram, saját vérünkben bűneinktől!” Majd Szadok papjaival és híveivel együtt dicsőségesen átadta testét a halálnak, lelkét pedig a halhatatlan Istennek. 342-ben vagy 344-ben szenvedtek vértanúhalált.

Mi a nap? Szem, mely semmit sem lát.
Mi a tűz? Szolga, kinek nincs esze már.
Sápúr király így szól Szadokhoz:
Hódolj a napnak s a lángoknak,
Isteneknek, kik e világot uralják,
A bölcs Zoroaszter tanát vallják.
Szadok a királynak szelíden felel:
– Egészség és öröm legyen veled, király,
De hol hódol az értelmes az esztelennek?
Miként tisztelné a lelkes – a lelketlent?
A nap – mint Isten teremtménye, szép,
A láng – az ember szolgájaként csodás kép;
De pótolhatja-e a teremtmény az Alkotót?
Helyettesítheti-e a holt az élőt?
Jobb-e a kép a festőnél?
Többet ér-e az eke a szántóvetőnél?
Csak egy Isten van, király, a mennyekben,
Értelmes, fenséges, jó és mindenható kegyelemben,
Látható és láthatatlan világ Teremtője,
Minden teremtménynek Gondviselője,
Minden jó adomány Osztogatója,
Mindenek Fenntartója és az embereket Szeretője,
Őt jelentette ki az egyszülött Fiú.
Megmentett minket a perzsa tévelygéstől,
Megtanított a természet fölé állni nekünk,
Hogy az Alkotó felé fordítsuk tekintetünk,
S egész lélekkel az égbe emelkedjünk,
Oda, ahol az igazi hazánk vár ránk,
Angyalok és emberek közös hazája –
Így szólt Szadok – Sápúr pedig lecsapott rá.

ELMÉLKEDÉS

A víz finomabb a földnél; a tűz finomabb a víznél; a levegő finomabb a tűznél; az elektromosság finomabb a levegőnél. Mégis, a levegő vaskos elem a szellemi

világhoz képest; és az elektromosság is vaskos elem a szellemi világhoz képest. Nagyon finom az elektromosság, de a hang finomabb az elektromosságnál, a gondolat finomabb a hangnál, a szellem pedig finomabb a gondolatnál. Finom a levegő, és nagy távolságra vezeti a hangot. Finom az elektromosság, és nagy távolságra vezeti a fényt. Mennyivel inkább eljut hát minden tetted, minden szavad és minden gondolatod a szellemi ország minden szegletébe! Ó, mily félelmetes bűnös tettet elkövetni, bűnös szót kimondani, és esztelen gondolatot érlelni! Milyen mérhetetlen távolságokig vernek ettől hullámokat a szellemi tenger vizei! De ne vessz el az ismeretlen világ távoli részleteiben. A legfontosabb, hogy tudd és mérlegeld: minden tetted, szavad vagy gondolatod elkerülhetetlenül benyomást gyakorol négy irányba: Istenre és a szellemi világra, a természetre, az emberekre és a saját lelkedre. Ha elmélyedsz ebben a tudatban, eléred az üdvös éberség magasabb fokát.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük az Úr Jézust a Nikodémusszal való beszélgetésben (Jn 3), mégpedig:

1. hogyan nem értette meg Nikodémus a szellemi dolgokat, jóllehet tanító volt Izraelben;

2. hogyan kezdi az Úr szándékosan a lelki újjászületés kérdésével a beszélgetést – azzal a kérdéssel, amely leginkább megközelíthetetlen Nikodémus elméje számára –, hogy ezáltal alázatra vezesse őt, majd tovább művelje, mint a jó földet;

3. hogyan közeledett Nikodémus kezdetben feszélyezetten és szégyenkezve Krisztushoz (miként ma is sokan teszik a tanultak közül), majd később egyre bátrabban.

SZENTBESZÉD

az ítéletről és a kárhoztatásról

„Aki hisz benne, az nem esik ítélet alá,
de aki nem hisz, az már ítélet alá esett.” (Jn 3, 18)

Nem ítéltetik el az, aki hisz az Úr Krisztusban, mert ő maga ítéli meg önmagát, és lépteit az előtte járó Világossághoz igazítja. Ahogyan a mély sötétségben járó ember a kezében tartott gyertyához méri lépteit, úgy tesz az is, aki hisz Krisztusban, vagyis aki Krisztust követi, mint fényt az élet sötétségében.

Aki pedig nem hisz – már ítélet alatt van. Vagyis az, akinek nincs útmutatója az ismeretlen úton, már az első lépésnél elvétette az irányt és eltévedt. Aki nem hisz Krisztusban, az tudatlanságra, erőtlenségre, haragra, görbe és kereszteződő utakon való bukdácsolásra, bűnre, kétségbeesésre, s talán még öngyilkosságra is ítéltetett.

Két világban van ítélet alatt: ebben a világban az értelmetlen, testi és csalóka létezésre, a másvilágon pedig az örök kárhozatra.

Ó, mily sötét a hitetlenség gyermekeinek útja, és mily mély szakadék tátong minden egyes első és harmadik lépésük között!

Irgalmas Urunk, valóban nincs senki és semmi más, amiben hihetnénk Rajtad kívül. Te vagy a mi Megváltónk a sötétségtől, a bűntől és a haláltól. Dicsőség és hála Néked mindörökké. Ámen.

Február 21.

1. Szent Zakariás, jeruzsálemi pátriárka. Hérakleiosz görög császár idejében, 614-ben II. Huszrau perzsa király megtámadta Jeruzsálemet, kifosztotta a várost, Perzsiába vitte a Szent Keresztet, és hatalmas számú keresztényt hurcolt fogságba, köztük Zakariás pátriárkát is. A zsidók segítettek neki a keresztények elleni gonoszságban. A zsidók egyéb galádságai közül megemlítendő ez is: kilencvenezer keresztényt vásároltak meg Huszrautól, majd mint saját rabszolgáikat, mindannyiukat legyilkolták. Az idős pátriárka tizennégy évet töltött fogságban. A Szent Kereszt által sok csoda történt Perzsiában, olyannyira, hogy a perzsák azt mondták: „A keresztények Istene Perzsiába jött". Később Hérakleiosz kényszerítette a perzsa királyt, hogy adja vissza a Szent Keresztet a pátriárkával és a megmaradt foglyokkal együtt Jeruzsálemnek. Maga Hérakleiosz császár vitte be a Keresztet a hátán a szent városba. Szent Zakariás életének hátralévő napjait békében töltötte, és 631-ben költözött el az Úrhoz. A trónon Modesztosz pátriárka követte, aki után Szent Szophróniosz következett (lásd március 11.).

2. Szent Timóteus Remete. Az ázsiai Olümposz Szimboli nevű helyén. Timóteus már kiskorától kolostorba lépett, szerzetessé lett, és egészen késő öregségéig földi idejét böjtben, imádságban, virrasztásban és szüntelen fáradozásban töltötte. Egész életében tiszta és szűzies maradt. A tisztáknak és szűzieknek pedig Isten hatalmat ad a gonosz lelkek felett, így adott Timóteusnak is. Lelke körüli fáradozásával Szent Timóteusnak sikerült magában a Szentlélek csodálatos hajlékát felépítenie. Ez a szent ember 795-ben hunyt el.

3. Szent Eusztathiosz, antiokheiai érsek. Az ortodoxia nagy buzgólkodója és védelmezője. Mint ilyen, különösen az I. Egyetemes Zsinaton tűnt ki, ahol bölcsen és érthetően cáfolta Arius tanítását. A többi Szentatyával együtt Eusztathiosz is azt vallotta helyesen, hogy Jézus Krisztus, mint Isten Fia, isteni lényege szerint egyenlő az Atyával és a Szentlélekkel. Konstantin császár halála után az ariánusok valahogy

ismét felülkerekedtek, és kegyetlenül üldözni kezdték az ortodoxiát. Szent Eusztathioszt letaszították trónjáról, és előbb Thrákiába, majd Macedóniába száműzték. Sokat és hosszan szenvedett, amíg végül 345-ben átadta szent lelkét Istennek.

4. Szent III. János Szkolasztikosz, konstantinápolyi pátriárka. Ügyvédként szentelték pappá, majd 565-ben pátriárka lett. Kánonokat írt, amelyek bekerültek a Nomokanonba. Az ő idejében vezették be a liturgiába a „Heruvimi" (Kerub-ének) kezdetű isteni éneket, valamint a „Vecseri Tvojeja Tajnija" (A Te titkos vacsorádnak...) éneket is. Békében hunyt el, és 577-ben adta át lelkét Istennek.

Üdvözítő Keresztfa, melyet szent vér öntözött,
Soká feküdtél sötétben, mint sírbolt mélye közt!
Hősöd három napig lakott a halál éjében,
Te meg háromszáz évig pihentél a föld mélyében.
Feltámadt az Úr, mikor az ősatyákat kiszabadította,
S te is felkeltél, midőn az Egyházra szabadság virradt.
Azután az Úr a földön még egy keveset maradt,
S te is még egy ideig fénylettél a híveknek,
Amíg csak a hitet meg nem erősítetted jól,
Amíg mindenki meg nem tanult keresztet vetni e jelről,
Míg a megkereszteltek fel nem fogták kereszted erejét –
Ezzel te is becsülettel végezted el szent küldetését.
De jöhet s múlhat még ezer meg ezer esztendő,
Alakod és hatalmad soha nem lesz elveszendő.
A Szent Kereszt előtt a hívek Krisztushoz imádkoznak,
Szent Kereszttel gyógyítanak kínt s minden betegséget

ELMÉLKEDÉS

Mi a jóslás (jövendőmondás)? Ez a hit három fajtája: a vak véletlenbe vetett hit, a tárgyakba vetett hit és a sötétség szellemeinek mindenhatóságába vetett hit. Jóslással véletlen eseményeket jövendölnek meg, megkülönböztetik a tárgyak erejét és megidézik a sötétség szellemeit. Egyetlen vallás sem ítélte el és vetette el olyan határozottan a jóslást, mint a keresztény hit. A kereszténysen kívül egyetlen vallás sem szabad és tiszta a jóslástól. A többi vallás többé-kevésbé jóslás, s némelyik kizárólag jóslásból áll. A jóslás az ember alávetését jelenti az embernél alacsonyabb rendű teremtményeknek és lényeknek. Ezért a jóslást a sötétségbe vetett hitnek is nevezhetjük. Ezért mondja Pál apostol: „A szentségtelen és vénasszonyos meséket (jóslásokat) pedig utasítsd el, és gyakorold magad az istenfélelemben" (1Tim 4,7). A

kereszténység a világosság hite két értelemben: először – mert az embert a véletlen, minden teremtmény és a sötétség szellemei fölé emeli; másodszor – mert az embert egyedül az élő, bölcs és mindenható Isten hatalmának veti alá. Létezik a mindent látó Isten, ezért nem létezik vak véletlen. Ezzel a mindent látó és élő Istennel való lelki szövetségben az ember magasztosabb lehet minden teremtménynél és hatalmasabb a sötétség minden szelleménél.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük az Úr Jézust a gazdag ifjúval való beszélgetése közben (Lk 18,18):

1. hogyan kért tanácsot a gazdag ember, de nem állt készen az áldozatra,
2. hogyan mutatott rá az Úr az áldozatra, amely szükséges az örök élet elnyeréséhez,

hogyan távozott a gazdag ember csalódottan, mert nem tudott megválni gazdagságától.

SZENTBESZÉD

a böjtről és az imádságról

„Ez a fajzat semmivel sem űzhető ki,
csak imádsággal és böjttel.” (Mk 9,29)

Ez az emberi lelkek legnagyobb Orvosának üdvözítő rendelése. Ez egy kipróbált és bizonyított gyógyszer. A tébolynak (megszállottságnak) nincs más orvossága. De miféle betegség ez? Ez a gonosz lélek jelenléte és uralma az emberben; egy gonosz, ártó szellemé, aki arra törekszik, hogy végleg elpusztítsa az ember testét és lelkét egyaránt. A gyermeket, akit az Úr megszabadított a gonosz lélektől, ez az ártó szellem hol tűzbe, hol vízbe dobta, csak hogy elveszítse őt.

Amíg az ember csak bölcselkedik Istenről, addig erőtlen, teljesen tehetetlen a gonosz lélekkel szemben. A gonosz lélek kigúnyolja a világ erőtlen bölcselkedését. Ám amint az ember böjtölni kezd és Istenhez imádkozik, a gonosz lelket leírhatatlan félelem tölti el. Az imádság és a böjt illatát egyáltalán nem bírja elviselni. Az isteni illat fojtogatja és a végső kimerültségig gyengíti őt. Abban az emberben, aki csak okoskodik a hitről, a démonnak tágas helye van. De abban az emberben, aki őszintén imádkozni kezd Istenhez és böjtöl, türelemmel és reménnyel, a démonnak szűk lesz a hely, túlságosan is szűk, és el kell menekülnie az ilyen emberből. Bizonyos testi betegségek ellen csak egy gyógyszer létezik. A legnagyobb lelki betegség, a megszállottság ellen azonban két gyógyszer van, amelyeket egyidejűleg kell alkalmazni: a böjt és az

imádság. Az apostolok és a szentek böjtöltek és imádkoztak Istenhez. Ezért voltak oly hatalmasak a gonosz lelkekkel szemben.

Ó, jóságos Jézus, Orvosunk és Segítőnk minden nyomorúságban, erősíts meg minket Szentlelked erejével, hogy megtarthassuk böjtről és imádságról szóló üdvözítő rendelésedet, a mi üdvösségünkért és felebarátainkért. Dicsőség és hála Neked mindörökké. Ámen.

Február 22.

1. Szent Maurikiosz vértanú és a hetven katona. Maximianus császár idejében nagy kereszténylüldözés volt. A szíriai Apameia városában Maurikiosz a helyi sereg parancsnoka volt. A pogányok feljelentették a császárnál mint keresztényt és a keresztény hit terjesztőjét a katonák között. Maga a császár jött el kivizsgálni az ügyet. Maurikiosszal együtt hetven keresztény katonát állítottak a császár elé, köztük Maurikiosz fiát, Photinoszt is. Sem a császár hízelgése, sem fenyegetése nem tudta megingatni ezeket a hősöket. A császár fenyegetéseire így válaszoltak: „Ó, császár, nincs félelem azoknak a józan és hatalmas lelkében, akik szeretik az Urat!" Amikor a császár megparancsolta, hogy fosszák meg őket katonai öveiktől és ruháiktól, azt mondták neki: „Istenünk el nem múló ruhákba és övekbe öltöztet minket, és örök dicsőségbe!" Amikor a császár megfeddte őket, amiért megvetették a tőle kapott katonai tisztességet, így feleltek: „A te tisztességed becstelenség, mert elfelejtetted az Istent, aki a császári hatalmat adta neked!" Ekkor a császár megparancsolta, hogy Maurikiosz szeme láttára fejezzék le fiát, Photinoszt, hogy ezzel megfélemlítse az apát és a többieket. De Maurikiosz így szólt: „Teljesítetted kívánságunkat, ó, kínzó, és előre küldted előttünk Photinoszt, Krisztus katonáját." Ekkor a császár a legembertelenebb halálra ítélte őket: egy mocsaras helyre vitték, lemeztelenítették, fákhoz kötözték és mézzel kenték be őket, hogy a szúnyogok, darazsak és lódarazsak halálra csipkedjék őket. Szörnyű kínok között csak a tizedik napon adták át lelküket Istennek, és elmentek, hogy örökké örvendezzenek a szent angyalokkal a mennyben. A keresztények titokban elvitték testüket és tisztességgel eltemették őket. Ezek a bátor krisztusi vitézek 305 körül szenvedtek vértanúhalált.

2. Számos vértanú Eugeniában, Konstantinápoly közelében. Arkadiosz császár idejében számos krisztusi vértanú ereklyéjét ásták ki, köztük Andronikosz apostolét és segítőjéét, Juniáét (Róm 16,7). Ezeket az ereklyéket egy Nikola Kaligrafosz nevű klerikusnak adott isteni kinyilatkoztatás alapján találták meg. „Neveiket csak az Úr tudja, aki feljegyezte őket az Élet Könyvébe a mennyekben." Andronikosz apostol ereklyéi fölé I. Andronikosz császár épített csodálatos templomot a XII. században.

3. Szent Thalassziiosz és Limnaiosz. Szíriai remeték. Egyik különleges aszketikus gyakorlatuk a hallgatás volt. Szent Thalassziiosz 440-ben bekövetkezett halála után Limnaiosz Szent Marónhoz (febr. 14.) ment, és ott egy hegytetőn, a szabad ég alatt folytatta aszketikus életét.

4. Hierapoliszi Szent Papiasz. A szent apostolok tanítványa és patrisztikus író. Tőle származik tanúságtétel Máté és Márk evangéliumáról, a négy Máriáról és az Úr testvéreiről, valamint egy töredékesen fennmaradt mű: Az Úr szavainak magyarázata.

Nemes gyökérből – nemes szőlővessző,
Az ifjú Photinosz – Istennek kedves, szép áldozat!
Az apa látta, amint fiának fejét vették,
S látta a bíbor vér patakzó sugarait.
Maurikiosz, az éber apa, uralkodott szívén,
Nem kiáltott, nem kesergett, s könnyet sem ejtett.
„Te ajándékoztad őt nekem, édes Istenem" – mondta,
„Szent Szeretetedért, ó, Boldog, mi jobbat adhatnék?
Méltass engem is a halálra, akár Photinoszt,
Te, ki érettünk feláldoztad Egyszülött Fiadat!"
Maurikiosz, az égi Király dicső katonája,
Földi fejedelmektől nem fogad el ajándékot,
Hanem buzdítja seregét, a büszke légiót,
Hogy a lelketlen bálványok előtt meg ne hajoljanak.
Halálba vezeti seregét, s a halálon át az életbe –
Gyenge a nyelv, hogy e ritka szépséget kifejezze…
„Hadd táplálkozzanak húsunkkal darazsak és lódarazsak,
Mégsem vagyunk, ó, katonák, mégsem vagyunk legyőzve.
Szívják vérünket a szúnyogok, hadd lakjanak jól,
Hamarosan, testvéreim, már a túloldalon leszünk,
Ahol mindazok uralkodnak, kik a Keresztért harcoltak,
S mondjuk majd Krisztus Istennek: nem árultunk el Téged!"

ELMÉLKEDÉS

A szüntelen Istennel való létünkről Szent Antal így tanít: „Lelked mindenkor az Úrral legyen, tested pedig legyen a földön, mint egy szobor. Állj mindig egyenesen az Úr színe előtt. Isten félelme legyen szüntelenül a szemed előtt; ugyanígy a halál emlékezete és a világiságtól való utálat. – Halj meg minden nap, hogy élhess; mert aki féli az Istent, az örökké élni fog. Légy szüntelenül éber, nehogy restségbe és

dologtalanságba ess. – Gyűlölj meg mindent, ami világi, és távolítsd el magadtól, különben az fog eltávolítani téged Istentől. Gyűlölj meg mindent, ami káros a lelkednek. – Ne távolodj el Istentől mulandó dolgokért. Szolgáljanak mintául és például számodra azok, akik teljes szívükből szerették az Urat és jó cselekedeteket vittek véghez. – Mindenekelőtt szüntelenül ontsd imáidat és adj hálát Istennek mindenért, ami történik veled. – Ha betöltöd mindazt, ami megparancsoltatott, olyan örökséget kapsz majd, amelyet szem nem látott, fül nem hallott, és emberi szív meg sem gondolt" (1Kor 2,9).

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük az Úr Jézust a Mártával és Máriával folytatott beszélgetése közben:

1. hogyan fogadja mindkét nővér szívélyesen az Urat, vágyva az Ő szavának hallgatására,
2. hogyan törődik Mária inkább a lelki, Márta pedig az isteni Vendég testi vendégül látásával,
3. hogyan örül az Úr jobban annak, ha Ő vendégelhet meg valakit lelki eledellel, mint annak, ha valaki Őt testi étellel kínálja.

SZENTBESZÉD

a világnál bölcsebb bolondokról

„Mi oktalanok vagyunk Krisztusért." (1Kor 4,10)

Így szól a nagy Pál apostol, aki először a világ bölcsességét követte, mely Krisztus ellen való, amíg meg nem ismerte a világi bölcsesség hazugságát és romlottságát, s Krisztus bölcsességének világosságát és állhatatosságát. Akkor a szent apostol nem haragudott a világra, amiért bolondnak nevezte őt Krisztusért, s a világgal dacolva ő maga sem riadt vissza attól, hogy ezen a néven nevezze magát. Semmi értéke nincs számunkra annak, miként tekint ránk és minek nevez minket a világ. Az viszont fontos, sőt mindennél fontosabb, miként tekintenek ránk és minek neveznek majd a szent angyalok a mennyben, amikor a halál után találkozunk velük. Ez sorsdöntő jelentőségű, a többi pedig semmi.

Vagy a világ szemében vagyunk bolondok Krisztusért, vagy Krisztus szemében vagyunk bolondok a világért. De ó, mily rövid életű a világi szó hangzása! Ha azt mondja nekünk a világ: bolond! – a világ meghal, és szava is vele hal. Mit ér akkor az ő szava? De ha a mennyei halhatatlanok mondják ránk: bolond! – az nem hal meg, és soha le nem vétetik rólunk, mint örök kárhozat.

Ki nem hisz az Élő Istenben, sem a halhatatlan életben, sem az Úr Krisztus megtestesülésében, sem Krisztus feltámadásában, sem az evangéliumi igazságban, sem Isten örök irgalmában és igazságosságában – csoda-e, ha bolondnak tartja azt, aki mindezekben hisz? Ó, bár mindannyian, kik a kereszt jelével megjelöltettünk, nemcsak könnyen elviselnénk, hanem örömmel fogadnánk a „Krisztusért való bolond" megnevezést! Örüljünk és vigadjunk, ha a hitetlenek így neveznek minket, mert ez azt jelenti, hogy közel vagyunk Krisztushoz és távol a hitetlenektől. Örüljünk és vigadjunk, és ismételjük meg erőteljes visszhangként a világ fülébe: igen, igen, valóban bolondok vagyunk a Krisztusért!

Bölcs Urunk, erősíts minket hatalmaddal, hogy ne féljünk a hitetlen világtól, sem mikor ostorral ver, sem mikor gyalázkodó szavakkal illet minket Te érted. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

Február 23.

1. Szent Polikárp vértanú püspök, Szmirna püspöke. Ez a nagy apostoli férfiú pogányként született. Szent János teológus vezette be Krisztus hitébe és keresztelte meg. Polikárp korán árva maradt, majd egy látomás alapján egy nemes özvegy, Kalliszté fogadta magához, aki fiaként nevelte és taníttatta. Polikárp gyermekkorától fogva kegyes és irgalmas volt. Igyekezett életével példát venni Szent Vukoloszról, Szmirna akkori püspökéről, valamint Szent János és Pál apostolokról, akiket ismert és hallgatott. Szent Vukolosz áldozópappá szentelte, halála előtt pedig utódjául jelölte meg Szmirnában. Az apostoli püspökök, akik összegyűltek Vukolosz temetésére, Polikárpot püspökké szentelték. Polikárp már a kezdetektől fogva megkapta a csodatevés erejét. Így kiűzte a gonosz lelket egy fejedelem szolgájából, és imádságával megállított egy szörnyű tűzvészt Szmirnában. Ezt látva sok pogány az istenek egyikének tartotta őt. Esőt hozott szárazság idején, betegségeket gyógyított, tisztánlátó volt, prófétált stb. Marcus Aurelius császár idején szenvedett vértanúhalált. Három nappal halála előtt Szent Polikárp megjövendölte: „Három nap múlva tűzben égetnek meg az Úr Jézus Krisztusért!" Amikor a harmadik napon a katonák elfogták és a bíróság elé vitték, felkiáltott: „Legyen meg az Úr, az én Istenem akarata!" Amikor a bíró tanácsolta neki, hogy tagadja meg Krisztust és ismerje el a római isteneket, Polikárp így szólt: „Nem cserélhetem fel a jobbat a rosszabbra!" Különösen a zsidók gyűlölték Polikárpot, és ragaszkodtak ahhoz, hogy égessék meg. Amikor megkötözve a máglyára tették, hosszan imádkozott Istenhez. Nagyon idős volt, ősz, és fényes, mint Isten angyala. Minden ember látta, amint a lángok körülölelik, de nem érintik őt. Megrettenve e jelenségtől, a pogány bírák megparancsolták a hóhérnak, hogy lándzsával szúrja át a

lángokon keresztül. Amikor átszúrták, annyi vér folyt ki belőle, hogy az egész tűz kialudt, teste pedig épen és érintetlenül maradt. A zsidók rábeszélésére a bíró elrendelte, hogy Polikárp holttestét a görög szokás szerint égessék el. Így égették el a gonoszok holtan azt, akit élve nem tudtak megégetni. Szent Polikárp 167-ben, Nagyszombaton szenvedett vértanúhalált.

2. Szent Damján. Az Athosz-hegyi Eszfigmenu kolostor szerzetese. A nagy Kozma Zográfszki kortársa és barátja volt. A Szamária-hegyen aszkétáskodott, Eszfigmenu és Hilandar között. Békében hunyt el 1280-ban. Halála után sírjából 40 napon át csodálatos és jóillatú ár áradt.

Az Úr megőrzi választottait,
Hogy el ne vesszenek a rendelt nap előtt,
Míg el nem végzik küldetésüket.
Isten szentje, az öreg Polikárp,
Diakónusával úton vala,
S egy útmenti fogadóban szálltak meg éjre.
A diakónus aludt, az öreg pedig imádkozott.
Ekkor Isten angyala megjelent a vénnek,
És parancsolta: keljenek fel gyorsan,
És távozzanak az útmenti fogadóból,
Mert a ház hamarosan összeomlik.
Ébresztette az öreg a fiatal diakónust,
De a diakónus fáradt volt és csak aludt.
Ekkor az angyal ismét megjelent,
Ugyanazt az intést adva újra,
Az öreg megint ébresztette diakónusát,
De a diakónust legyőzte a mély álom:
Egyszer felriadt, másszor álomba merült.
Harmadszor is megjelent az angyal,
És harmadszor is intette őket.
Látta a szent, hogy ez nem kísértés,
Hanem Isten igaz figyelmeztetése.
Felugrott a szent, s felkeltette a diakónust,
Majd kiléptek az útmenti fogadóból.
Alighogy kiléptek a házból,
Az épület alapjáig összeomlott,
S mind elvesztek, kik benne voltak,
Titkos törvényszegéseik büntetéseként.
A fiatal diakónust félelem töltötte el,
A szent pedig imádságban hallgatott.
Hálát adtak a Magasságos Istennek,
S a csillagok alatt folytatták útjukat.

ELMÉLKEDÉS

Szent Polikárp a következőket írta a filippieknek egy bizonyos Valens nevű áldozópapról, aki a kapzsiság bűnébe esett és eltulajdonította az egyház pénzét: „Nagyon elszomorodtam Valens miatt, aki egykor nálunk volt presbiter, amiért így megfeledkezett a neki adatott tisztségről. Ezért kérlek benneteket, óvakodjatok a kapzsiságtól, és legyetek tiszták és igazságosak. Tartózkodjatok minden bűntől. Aki önmagát nem tudja megtartóztatni, hogyan taníthatna másokat a megtartóztatásra? Aki átadja magát a kapzsiságnak, bálványimádással fertőzi meg magát, és a pogányok közé sorolja magát. Ki ne ismerné Isten ítéletét? Vagy talán nem tudjuk, hogy a szentek ítélik meg a világot? (1Kor 6,2) – amint Pál tanítja. Én egyébként semmi hasonlót nem vettem észre nálatok, sem nem hallottam rólatok, akik között a boldog Pál fáradozott, és akikről dicsérettel emlékezik meg levele elején. Veletek dicsekszik minden

egyházban, amelyek abban az időben megismerték Istent; mi pedig (ti. Polikárp és Szmirna lakói) akkor még nem ismertük Őt. Ezért felettébb szomorkodom, testvéreim, Valens és felesége miatt. Adja meg nekik az Isten az őszinte bűnbánatot. Ti pedig legyetek ebben megfontoltak, és ne tekintsétek őket ellenségnek (2Tessz 3,15), hanem igyekezzetek őket helyreigazítani, mint szenvedő és eltévedt tagokat, hogy az egész testetek egészséges legyen. Ha így tesztek, önmagatokat építitek." Így bántak a szentek a bűnösökkel: óvatosan és könyörülettel; óvatosan, hogy másokat megóvjanak a hasonló bűntől, és könyörülettel, hogy a bűnösöket megjavítsák és megmentsék.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük az Úr Jézust a samáriai asszonnyal folytatott beszélgetésében (Jn 4):

1. hogyan elgazosodott a kezdetben az asszony elméje a testi gondolkodástól,
2. hogyan vezeti a szelíd Úr fokozatosan az asszony elméjét a magasabb és szellemibb gondolkodás felé,
3. hogyan végződik ez a találkozás sokak Krisztushoz térésével,
4. hogyan tűnik úgy, mintha az Úr elvetett magja először elrothadna a testi elmében, majd hogyan támad fel később, növekszik, érik be és hoz sok szellemi gyümölcsöt.

SZENTBESZÉD

Krisztus dolgairól

„Azok a tettek, amelyeket az Atya rám bízott, hogy elvégezzem őket, ezek a tettek, amelyeket én cselekszem, tanúskodnak rólam, hogy az Atya küldött engem." (Jn 5,36)

Miféle dolgok ezek a Krisztuséi, testvéreim? Olyanok, mint a Házigazdáé, aki visszatér az útról, és házát kifosztva, feldúlva találja. Olyanok, mint az Orvosé, aki belép a legfertőzőbb kórházba, gyógyszert hoz, és gyógyítani kezd. Továbbá olyanok, mint a Királyé, aki visszatér országába, és azt megosztottnak, romosnak találja, alattvalóit pedig rabságban az idegenben. Olyanok, mint az idősebb Testvéré, aki messzire megy, hogy megkeresse elvándorolt és eltévedt, elszegényedett és elvadult öcscseit. Olyanok ezek még, mint a Tanító, a Pásztor, a Hős és a Tápláló dolgai.

Bizony, ezek nem csekély dolgok! Egy átlagos ember, a világ minden tudományával, ügyességével és bátorságával sem tudná háromezer év alatt elvégezni azokat a tetteket, amelyeket Krisztus három év alatt véghezvitt. Nem egy ember, hanem minden idők összes embere együttvéve sem tudná elvégezni Krisztus dolgait még az örökkévalóság alatt sem.

Hogyan végezte el az Úr ezt a temérdek dolgot? Öt fő csoda által: megaláztatással, szóval, tettel, vérrel és feltámadással.

Miről tanúskodnak Krisztus tettei? Tanúskodnak először is arról, hogy nem a föld küldte Őt, hanem az ég; másodszor, hogy nem angyal küldte, hanem Maga a mennyei Atya; harmadszor pedig, hogy ilyen tettekre senki sem alkalmas, csak Az, aki oly hatalmas, mint az Isten, oly bölcs, mint az Isten, oly erős, mint az Isten, oly irgalmas, mint az Isten – igen, Aki maga is egyenlő Istennel.

Mily jelentéktelen minden mi dolgunk Krisztus tetteihez képest! Krisztus jóságának, buzgalmának, szorgalmának és igazságának csak egyetlen magva által mi is tökéletesen elvégezhetjük a mi dolgainkat. Ajándékozd nekünk ezt a magot, Úr Jézus, mert mi azt a földön sem megtalálni, sem kiérdemelni nem tudjuk. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

Február 24.

1. A Keresztelő Szent János feje ereklyéjének első és második meglelése. A nagy és dicsőséges Keresztelő Jánost a gonosz Heródiás, Heródes feleségének kérésére és felbujtására fejezték le. Miután Jánost kivégezték, Heródiás megparancsolta, hogy fejét ne temessék a testével együtt, mert attól félt, hogy a félelmetes próféta valamiképpen feltámad. Ezért fogta a fejét, és egy rejtett, méltatlan helyen mélyen a földbe ásta. Udvarhölgye azonban Johanna volt, Khúzának, Heródes udvarmesterének felesége. A jóságos és kegyes Johanna nem tűrhette, hogy Isten emberének feje méltatlan helyen maradjon, ezért titokban kiásta azt, Jeruzsálembe vitte, és az Olajfák hegyén temette el. Heródes király minderről mit sem tudott, ám amikor hallott Jézusról és az Ő nagy csodáiról, megijedt és így szólt: „János az, akit én lefejeztettem, ő támadt fel a halálból” (Mk 6,16). Bizonyos idő elteltével egy neves főrendű úr, hívővé válva Krisztusban, elhagyta rangját és a világi hiúságot, majd szerzetes lett. Ince néven vonult vissza az Olajfák hegyére, éppen oda, ahol a Keresztelő feje el volt temetve. Amikor cellát akart építeni magának, mélyre ásott, és egy cserépedényt talált, benne a fejjel, amelyről titokzatos módon kinyilatkoztatást kapott, hogy az a Keresztelőé. Megcsókolta azt, majd ugyanazon a helyen újra eltemette. Isten gondviselése folytán ez a csodatevő fej később kézről kézre járt, elmerült a felejtés homályában, majd ismét megmutatkozott, míg végül a kegyes Teodóra császárné (Mihály anyja és Teofilosz felesége) és Ignác pátriárka idején Konstantinápolyba nem szállították. Számos csodás gyógyulás történt az Előhírnök feje által. Fontos és érdekes, hogy míg élt, „János nem tett ugyan semmi csodát” (Jn 10,41), ereklyéinek azonban az Úr kegyelmi csodatevő erőt adott.

2. Szent Erazmus a barlangkolostori szerzetes. Szüleitől nagy vagyont örökölt, amelyet mind templomok díszítésére, különösen az ikonok ezüstözésére és aranyozására fordított. Amikor azonban elszegényedett és nincstelen maradt, mindenki megvetette őt. Az ördög azt súgta neki, hogy hiába tékozolta el vagyonát: ahelyett, hogy a szegényeknek osztotta volna szét, templomok díszítésére adta. Erazmus engedett a kísértésnek és elhitte ezt, ami miatt meggyűlölte önmagát, kétségbeesésbe esett, s kicsapongó, törvénytelen életet kezdett élni. Amikor halálának órája közeledett, a testvérek köréje gyűltek és bűneiről beszélgettek, mert ő már nem volt eszméleténél. Egyszer csak felült az ágyban, és így szólt: „Atyák és testvérek, úgy van, ahogy mondjátok, bűnös vagyok és bűnbánat nélküli, de íme, megjelent nekem Szent Antal és Teodóz, majd a Legszentebb Istenszülő is, és mondták, hogy az Úr még időt adott nekem a bűnbánatra." Az Istenszülő még e bátorító szavakat is mondta neki: „Szegények mindenütt vannak veletek, de az én templomaim nincsenek." Erazmus még három napig élt, megbánta bűneit, és elszunnyadt az Úrban. Ez arra tanít minket, hogy a templomépítő buzgóság és a templomok díszítése Istennek tetsző cselekedet. Szent Erazmus 1160-ban hunyt el.

Fohászkodjunk Jánoshoz,
A dicső Keresztelőhöz,
Az Üdvözítő harsonájához,
A Teremtő szolgájához, kit Isten küldött,
Hogy segítsen rajtunk,
Amint ő tud és tehet.
Kérjük Szent Jánost, a hatalmasat,
Hogy általa segítsen meg minket
A magasságos Isten.
Ó, János, segíts meg,
Hol veszély fenyeget!
Hogy a hit megmaradjon,
Segíts meg, ó János!
Hogy kenyerünk is legyen
Mindvégig, minden napon,
S hogy meglássuk a kévében,
Minden kévében Isten lábnyomát!
Hogy az éj után hajnalodjon,
Segíts meg, ó János!
Hogy mi bűnösök bűnbánatot tartsunk,
Mielőtt a véghez érnénk,
S az Ítélet Napja felvirradna,
Segíts meg, ó János!

(Népi áldomás)

ELMÉLKEDÉS

Nem jó tanítóink és barátaink azok, akik mindenben a kedvünkre tesznek. Boldog Ioannész Moszkhosz ír egy neves, szenátori családból származó asszonyról, aki meglátogatta a Szentföldet. „Kezáreába érkezve úgy döntött, ott marad, és a püspökhöz fordult e kéréssel: »Adj mellém egy leányt, hogy tanítson meg az Isten félelmére.« A püspök egy alázatos szüzet rendelt mellé. Bizonyos idő elteltével a püspök találkozott az asszonnyal, és megkérdezte: »Hogy van a leány, akit melléd rendeltem?«

»Jólelkű« – válaszolt az asszony –, »de kevés haszna van a lelkemnek, mert engedi, hogy a saját akaratomat kövessem; ez pedig azért van, mert ő alázatos, nekem viszont arra van szükségem, hogy dorgáljon engem, és ne engedje, hogy azt tegyem, amit én akarok.« A püspök ekkor egy másik, igen nyers természetű leányt adott mellé, aki szidni kezdte az asszonyt, esztelen gazdagnak nevezve őt és hasonlókat mondva. Később a püspök ismét megkérdezte az asszonyt: »Hát ez a leány hogyan bánik veled?« »Ő valóban haszna van a lelkemnek« – felelte a szenátornő. Így vált ő maga is felettébb szelíddé (Lelki Rét)."

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük az Úr Jézust mint a botlás kövét:

1. a bűnös önhittség számára, azaz a megromlott emberi értelem számára, amely érzékien és testi módon gondolkodik, és ellenszegül Krisztus értelmének,
2. a bűnös önszeretet számára, azaz a megromlott emberi szív számára, amely nem fogadja be sem az Isten-szeretetet, sem az emberszeretetet,
3. a bűnös önfejűség számára, azaz a megromlott emberi akarat számára, amely mint ilyen, ellenszegül Isten akaratának.

SZENTBESZÉD

a bűnbánatról és a bűnök bocsánatáról

„Hirdessenek az ő nevében bűnbánatot
és bűnbocsánatot." (Lk 24,47)

Ez az Üdvözítő végső üzenete a szent apostolokhoz. E szavakban, mint egy dióbélben, benne foglaltatik az Isten és az emberek megbékélésének Evangéliuma. Mit kér Isten az emberektől, és mit ad nekik? Bűnbánatot kér, és bűnbocsánatot ad. Keveset kér, de mindent ad. Csak tartsanak bűnbánatot az emberek az elkövetett bűnökért, és hagyjanak fel a bűnözéssel, és megkapnak Istentől mindent; nemcsak mindazt, amit szívük kívánhat, hanem többet, sokkal többet. Valóban, a bűnteleneknek ígért meg mindent.

A bűntelenek lesznek Isten országának örökösei, Isten fiai, a világosság gyermekei, a halhatatlanság gyermekei, az angyalok társai, Krisztus testvérei. A bűnteleneknek bőséges hatalmuk és bőséges örömük lesz. A bűnteleneké lesz minden, mert nekik ígértetett meg minden. Csak tartsanak bűnbánatot az emberek, és megkapnak mindent. Csak tisztuljon meg a koldus, mosakodjon meg és öltözzön tisztaságba a királyi udvar kapuja előtt, és azonnal bevezetik a királyi palotába, a király elébe megy

és megöleli őt, és minden az övé lesz. A királlyal fog élni, a királyi asztalnál fog ülni, övé lesz minden, minden, minden!

Ó, testvéreim, ezek nem csupán szavak, hanem ez az élő és szent igazság. Mert tudjuk, hogy sok bűnbánó férfi és nő megkapta mindazt, ami megígértetett. Sokan megjelentek a másvilágról, és megerősítették e szavak igazságát, tanúsítva, hogy most királyi fiakként és leányokként élnek. De ők időben tartottak bűnbánatot; nekünk pedig még hátravan, hogy bűnbánatot tartsunk, ha velük együtt az Ország örökösei akarunk lenni.

Irgalmas Urunk, segíts nekünk bűnbánatot tartani halálunk előtt, hogy mi is örökké élhessünk. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

Február 25.

1. Szent Tarasziosz, konstantinápolyi pátriárka. Elődje, Pál pátriárka, titokban elhagyta a trónt, kolostorba vonult és felvette a szkimát. Akkoriban Iréne és Konsztantinosz uralkodtak. Pál tanácsára Taraszioszt, a szenátort és császári tanácsost választották pátriárkává 783-ban. Rövid idő alatt végigjárta az összes egyházi fokozatot, és pátriárka lett. Magas műveltségű és az ortodox hitben igen buzgó emberként Tarasziosz csak hosszas kérésre fogadta el e tisztséget, hogy segítse az Ortodoxia győzelmét az eretnekségek, különösen az ikonrombolás felett. Vezetése alatt hívták össze a VII. Egyetemes Zsinatot Nikeában 787-ben, ahol elítélték az ikonrombolást, valamint visszaállították és megerősítették a szent ikonok tiszteletét. Tarasziosz igen irgalmas volt az árvákhoz és a szegényekhez, menedékhelyeket hozott létre és élelmet adott nekik. A hatalmasokkal szemben azonban Tarasziosz határozott volt a hit és az erkölcs védelmében. Amikor Konsztantinosz császár elűzte törvényes feleségét, Mariát, és egy rokonával élt együtt, a pátriárkától kért áldást a házasságkötésre. Tarasziosz nemcsak hogy nem adta áldását, hanem előbb megintette, majd megfeddte, végül pedig eltiltotta az áldozástól. Halála előtt látták, amint válaszol a démonoknak, mondván: „Nem vagyok bűnös abban a bűnben! Abban a bűnben sem vagyok bűnös!”, mígnem elerőtlenedett a nyelve, és a kezével kezdett védekezni, elűzve őket magától. Amikor kilehelte lelkét, az arca úgy ragyogott, mint a napfény. Ez az igaz főpap 806-ban hunyt el. Az Egyházat huszonkét évig és négy hónapig kormányozta.

2. Szent Paphnutiosz Kephalasz. Ez a szent Remete Szent Antal kortársa volt. Azt mondják róla, hogy nyolcvan éven át ugyanazt a szerzetesi ruhát viselte. Szent Antal nagyra becsülte őt, és mindenkinek azt mondta róla, hogy ő egy igaz aszkéta, aki tudja gyógyítani és menteni a lelkeket.

Fényességes Teremtő, világossággal koronázott,
Kifejezhetetlen és leírhatatlan Valóság.
Ő emel az Egyháznak bölcs építőket,
Jó pásztorokat és buzgó védelmezőket.
Bűneink miatt engedi ránk a szenvedést,
Noha Ő maga a tiszta irgalom és jóság.
Ahogy a kemény földet zord fagyokkal munkálja,
Hogy megpuhítva a vetésre előkészítse,
Úgy lágyítja szívünket a keserű kín által,
De jóságos kezével mindent a jóra vezet.
A szenvedés sötétjén át Ő a világosságba tekint,
S az idő lejárta után nem hagyja helyét a homálynak:
A bánat és könnyek mögött Ő látja az örömöt,
Minden kezdetnek a végéig hatol.
Mert Ő kezdett el mindent, és Ő akarja bevégezni,
Ki állhatna ellent, mikor Ő parancsol?
Gyengének tűnhetne, mert bölcsen visszahúzódik,
S művének árnyékával rejti el Önmagát.
De mikor az árnyék tovatűnik, s a világ a végéhez ér,
S a kész Egyház az égbe emelkedik,
Akkor az Igazság Napja, mely soha el nem alkonyul,
Az Egyházat, mint bíborpalástot, Magára ölti.

ELMÉLKEDÉS

A keresztény ember hasonló az eljegyzett leányhoz. Ahogyan az eljegyzett leány szüntelenül jegyesére gondol, úgy a keresztény ember is Krisztusra. Noha a jegyes messze van, tíz hegyen is túl, a leány mégis úgy viselkedik, mintha ő szüntelenül ott lenne mellette és vele. Rá gondol, neki énekel, róla beszél, vele álmodik, és ajándékokat készít neki. Pontosan így viselkedik a keresztény is Krisztussal szemben. És ahogyan a menyasszony tudja, hogy előbb ki kell lépnie és el kell távoznia a házból, ahol született, hogy találkozhasson és teljesen egyesülhessen jegyesével, úgy a keresztény is tudja, hogy ő sem egyesülhet teljesen Krisztussal, amíg a halál el nem választja a testétől – vagyis attól az anyagi hajléktól, amelyben lelke születése óta lakozott és növekedett.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük az Úr Jézust, amint a bárkában ülve tanítja a parton lévő népet (Mk 4,1):

1. hogyan tolongott a nép hatalmas sokasága, hogy hallhassa Őt, úgyhogy bárkába kellett szállnia,

2. hogyan tanította őket a magvetőről, a magról és a földről szóló példázatokkal – vagyis azokkal a hasonlatokkal és példákkal, amelyek a világ kezdete óta nap mint nap ismétlődnek, és ismétlődni fognak a világ végezetéig,

3. hogyan nem ritka és különös események által tanította őket, hanem azok által a köznapi dolgok által, amelyek az emberrel együtt léptek be az időbe, és az emberrel együtt fognak távozni az időből.

SZENTBESZÉD

a titkok elrejthetetlenségéről

„Nincs olyan rejtett dolog, amely napvilágra ne kerülne.” (Mk 4,22)

Minden titkos emberi cselekedet nyilvánvalóvá lesz egy napon. Semmiféle emberi tettet nem lehet elrejteni. A zsidók azt hitték, elrejthetik Isten elől annyi próféta meggyilkolását, és hogy a Krisztus ellen elkövetett véres bűntettet is eltitkolhatják Isten és az emberek előtt. Ám az, amit ők el akartak rejteni, éjjel-nappali beszéddé vált az égben és a földön immár évezredek óta. Júdás azt hitte, elrejtheti áruló szövetségét az Úr ellen, de az Úr átlátta ezt a szövetséget, és Júdás szemébe mondta azt. Jézus pedig így szólt hozzá: „Júdás, csókkal árulod el az Emberfiát?” (Lk 22,48). Az Úr belelátott a farizeusok szívébe is, és kitalálta gonosz gondolataikat: „Miért gondoltok gonoszat a szívetekben?” (Mt 9,4). Micsoda tettek, micsoda dolgok, micsoda események rejtőzhetnének el ezen a világon Az elől, Aki látja és kinyilatkoztatja még az emberi szív legtitkosabb gondolatait is?

Nincs olyan rejtett dolog, amely napvilágra ne kerülne. Rettegjünk ettől, és örvendezzünk ennek. Rettegjünk – mert minden titkos gonosz tettünk, gonosz vágyunk és gonosz gondolatunk nyilvánosságra kerül. Örvendezzünk – mert minden jó, amit titokban tettünk, kívántunk vagy gondoltunk, szintén nyilvánosságra kerül. Ha nem is tárul minden az emberek elé, a mennyei angyalok előtt nyilvánvaló lesz. Annál nagyobb a félelem a bűnösöknek, és annál nagyobb az öröm az igazaknak.

Emberszerető Urunk, bocsásd meg bűneinket, és ne nyilatkoztasd ki azokat a mi vesztünkre és Szent Angyalaid szomorúságára. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

Február 26.

1. Szent Porphüriosz, Gáza püspöke. Ez a nagy főpásztor Szalonikiben született gazdag szülők gyermekeként. Ifjúságát huszonöt éves koráig szülővárosában töltötte, majd elhagyta a szülői házat és a világi életet, és az egyiptomi pusztaságba vonult vissza. Egy tapasztalt lelkiatya vezetése alatt a fiatal Porphüriosz ott szerzetessé lett, és öt évet töltött el. Ezután hűséges társával, Márk szerzetessel meglátogatta a Szentföldet. Jeruzsálem közelében, egy barlangban újabb öt évig aszkétáskodott. Ekkor azonban lábai ellankadtak, úgyhogy járni sem tudott. Ennek ellenére térden csúszva is állandóan látogatta az istentiszteleteket. Egy éjszaka látomásban megjelent neki maga az Úr, és meggyógyította lábai betegségéből, így teljesen egészségessé vált. Amikor Gáza püspökévé választották, Porphüriosz nehéz szívvel fogadta el e tisztséget. Gázában mindössze kétszáznyolcvan keresztényt talált; az összes többi lakos bálványimádó volt, méghozzá igen fanatikus. Porphüriosz csak hatalmas hitével és türelmével tudta a gázaiakat Krisztus hitére téríteni. Személyesen kellett Konstantinápolyba utaznia Arkadiosz császárhoz és Aranyszájú Szent János pátriárkához, hogy támogatást kérjen a bálványimádókkal vívott egyenlőtlen küzdelemben. A kért támogatást meg is kapta. A bálványtemplomokat bezárták, a bálványokat ledöntötték, és egy gyönyörű, harminc márványoszlopos templomot építettek. E templom építését különösen Eudoxia császárné segítette. Porphüriosz elég hosszan élt ahhoz, hogy lássa az egész Gáza városát a keresztény hitre térni, de ezt csak sok erőfeszítés, szenvedés és könnyes ima után érte el. 421-ben hunyt el békében. Csodatevő volt életében és halála után is. Ereklyéi ma is Gázában nyugszanak.

2. Szent János Kalfa vértanú. Ez a szent a konstantinápolyi Galatában született. Mesterségét tekintve építőmester, kőműves volt (a Kalfa építőmestert jelent). A keresztény hit buzgó megvallása miatt kivívta a törökök haragját, akik kényszeríteni kezdték, hogy térjen át az iszlámra. „Nem tagadom meg az én édes Jézus Krisztusomat” – válaszolt János bátran –, „Benne hiszek, Neki szolgálok, Őt vallom meg.” Súlyos kínzások után a törökök 1575. február 26-án Konstantinápolyban lefejezték. Tisztességgel szenvedett szeretett Krisztusáért, és az Úr hajlékaiba költözött.

Márk szerzetes kérdi Porphürioszt:
– Szent atyám, te még ellankadva voltál,
Térden csúszva másztál a templomba,
Kezemet a kezedben szorítottad;
Tegnap még úgy – ma pedig ekképpen!
Betegen alkonyultál, s íme, egészségesen
virradtál!

Ki gyógyított meg ily hirtelen?
Mondd meg e ritka orvos nevét!
Porphüriosz feleli Márknak:
– Az én Teremtőm az én gyógyítóm!
Tegnap este a szent Golgotán aludtam el,
Súlyos fájdalomtól teljesen legyőzve,
Álmomban tisztán láttam, mint ébren,

Uramat a keresztfán függeni,
S a másik kereszten a lator alakját.
Ahogy megláttam, felkiáltottam:
– Emlékezz meg rólam, Istenem és Uram,
Emlékezz meg rólam a Te országodban!
A jóságos Úr így szólt a latorhoz:
– Szállj le, és gyógyítsd meg a testét,
Miként én meggyógyítottam a te lelkedet.
A lator gyorsan leereszkedett a keresztről,
Átölelt, megcsókolt és felemelt:
– Jöjj – mondá –, a mi Üdvözítőnkhöz! Ekkor a keresztről az Úr is leszállt, Felemelte a keresztet, és rám helyezte.
– Vedd – mondá –, ezt a szent fát,
És hordozd az örök üdvösségedért.
Amint kezemmel megérintettem a keresztet,
Azon nyomban lábra álltam,
s egészséges lettem.
Dicsőség Istennek, az én Teremtőmnek,
Dicsőség Krisztusnak, az én Üdvözítőmnek!

ELMÉLKEDÉS

Azok ellen, akik a templomban lármáznak, vagy az istentisztelet vége előtt távoznak, Aranyszájú Szent János így ír: „Némelyek nem félelemmel járulnak (az áldozáshoz), hanem tolongva, egymást lökdösve, haragtól égve, kiabálva, szidalmazva, felebarátjukat taszigálva, teljes zűrzavarban. Erről már gyakran beszéltem, és nem fogom abba hagyni a beszélést. Nem látjátok-e, mily rend uralkodik az (pogány) olimpiai játékokon, amikor a rendező végigmegy a pályán, koszorúval a fején, hosszú köntösbe öltözve, kezében botot tartva, a kikiáltó pedig csendet és rendet hirdet! Nem szégyenletes-e, hogy ott, ahol az ördög diadalmaskodik, ilyen csend van, ott pedig, ahol Krisztus hívja magához az övéit, nagy a lárma? A versenypályán hallgatás, a templomban kiabálás! A tengeren nyugalom, a kikötőben vihar!... Ha ebédre vagy hivatalos, nem mersz távozni mások előtt, még ha hamarabb jól laktál is, itt pedig, miközben még Krisztus félelmetes titka végződik, miközben még tart a szent cselekmény, te mindent ott hagysz a közepén és kimész! Hogyan bocsátható meg ez? Mivel igazolható? Júdás, miután áldozott az utolsó vacsorán azon az utolsó éjszakán, gyorsan kiment, miközben a többiek még mind az asztalnál ültek. Íme, kinek a példáját követik azok is, akik sietnek eltávozni az utolsó hálaadás előtt!” *(Vízkereszti beszédéből)*.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük az Úr Jézust a bárkában a tanítványokkal (Mt 8,24):

1. hogyan támad vihar, miközben az Úr aludt,
2. hogyan ébresztették fel az elrémült tanítványok és hívták segítségül,
3. hogyan dorgálta meg az Úr a tanítványokat kishitűségükért, majd lecsendesítette a tengert és a szeleket,
4. hogyan nem kell félnem az élet semmilyen viharától, ha az Urat a szívemben tartom, mint a bárka kormányánál. (A test – a bárka, a szív – a kormány).

SZENTBESZÉD

a belső irgalmasságról (adakozásról)

„Ami bennetek van, abból adjatok alamizsnát,
és akkor minden tiszta lesz számotokra..” (Lk 11,41)

A külső tisztaság illik az emberhez. De ez csak csekély tisztaság. A belső tisztaság összehasonlíthatatlanul fontosabb a külsőnél. Ez a nagy tisztaság. Egy edény csak akkor szolgálhat hasznosan, ha belülről elmosott és tiszta, még ha kívülről kormos és hamus is. Ha a pohár belülről piszkos, külső tisztasága senkit sem fog arra indítani, hogy igyon belőle. Ha a tál belülről kormos és hamus, ki merészelne abból enni?

Több tanítója és példája van a világon a külső tisztaságnak, mint a belsőnek. Mert könnyebb tanítani és példával mutatni a külső tisztaságot, mint a belsőt. De nézzétek, testvéreim, hogyan teszi a nagy tisztaság Tanítója és Példaképe ezt a nagy tisztaságot a belső adakozástól függővé. Az adakozás, melyet szívből adnak, megtisztítja az ember szívét. Az adakozás, melyet lélekből adnak, megtisztítja az ember lelkét. Az adakozás, melyet teljes elmével adnak, megtisztítja az ember elméjét. Egyszóval: a belső adakozás megtisztítja az egész embert.

Ha azonban az adakozás csak kézből fakad, az még a kezet sem tisztítja meg, nemhogy a szívet, a lelket és az elmét. Szükséges a kézből jövő adakozás is, de az csak akkor tisztítja meg az adakozót, ha a szív indítja a kezet az adásra. Ám a kézből jövő adakozáson kívül léteznek más fajtái is az adakozásnak. Az emberekért való imádság belső adakozás, miként az emberi fájdalom iránti részvét és a más örömében való osztozás is. Ez az adakozás, amely a szívből fakad, és tisztaságot teremt a szívben, a lélekben és az elmében.

Legtisztább Urunk, segíts nekünk, hogy igaz adakozással elnyerjük a nagy tisztaságot. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

Február 27.

1. Szent Prokopiosz Dekapolitanosz. Ez a szent a Galileai-tenger környéki Tízvárosból (Dekapolisz) származott, ezért nevezték Dekapolitanosznak. Ifjúkorában az aszkéta életnek szentelte magát, és végigjárta az összes előírt lelki gyakorlatot, amelyekkel a szív megtisztul és a szellem felemelkedik Istenhez. Ám amikor a gonosz Leó Iszauriosz császár idején megkezdődött az ikonrombolás, Prokopiosz az ikonok

védelmére kelt. Bizonyította, hogy az ikontisztelet nem bálványimádás, mert a keresztények tudják, hogy az ikonok előtt meghajolva nem a holt anyagnak hódolnak, hanem az ikonokon ábrázolt élő szenteknek. Emiatt Prokopioszt kegyetlenül megkínozták, börtönbe vetették, verték és vasakkal szaggatták a testét. Amikor a gonosz Leó császár testileg is meghalt – miután lelkileg már korábban elveszett –, az ikonokat visszahelyezték a templomokba, Prokopiosz pedig visszatért kolostorába, ahol napjait békében fejezte be. Időskorában költözött át Isten országába, ahol örömmel szemléli az élő angyalokat és szenteket, akiknek képmásait a földön tisztelte. A IX. században hunyt el békében.

2. Szent Thalalaiosz, szíriai aszkéta. Előbb Szent Szabbasz kolostorában élt, majd később egy pogány temetőben telepedett le, amely hírhedt volt a gonosz lelkek megjelenéséről és kísértéseiről. Hogy az Istenbe vetett hittel legyőzze magában a félelmet, Thalalaiosz sok éven át élt ezen a temetőn, éjjel-nappal sokat szenvedve a szellemek támadásaitól. Az Isten iránti nagy hite és szeretete miatt Isten megáldotta őt a csodatevés ajándékával, így sok jót tett a beteg és szenvedő emberekkel. 460 körül hunyt el.

3. Szent Titusz. Áldozópap volt, és képmutatás nélküli szeretettel viseltetett Evagriosz diakónus iránt, mint testvér a testvére iránt. Ám amilyen nagy volt kezdetben a szeretetük, olyan nagy gyűlölség és ellenségeskedés támadt köztük később, melyet az ördög vetett el. Úgy meggyűlölték egymást, hogy ha az egyik tömjénezett a templomban, a másik megfordult és kiment. Titusz többször is próbált megbékélni ellenfelével, de hiába. Titusz megbetegedett, és mindenki azt hitte, meg fog halni. Magához kérette Evagrioszt, hogy kibéküljenek. Erővel vonszolták Evagrioszt Titusz ágyához, de ő kitépte magát és elmenekült, mondván, hogy nem bocsát meg Titusznak sem ezen, sem a másvilágon. Amint ezt kimondta, elvágódott a földön és kilehelte lelkét. Titusz pedig egészségesen kelt fel az ágyból, és elmesélte: a démonok addig környékezték őt, amíg meg nem bocsátott Evagriosznak; de amint megbocsátott, a démonok elmenekültek és megtámadták Evagrioszt, őt magát pedig Isten angyalai vették körül. 1190-ben hunyt el.

4. Szent István. Előbb udvari tisztviselő volt Maurikiosz császárnál. Később elhagyta az udvari szolgálatot, és Krisztus szerelmétől hajtva irgalmassági házat (idősek otthonát) alapított Konstantinápolyban az öregek számára. 614-ben hunyt el békében.

5. Szent Juliánosz Podagrikosz vértanú. Köszvényben (podagra) szenvedett, így sem állni, sem járni nem tudott. Hordágyon vitték a bíróság elé Krisztus hitéért. Élve égették el a máglyán tanítványával, Kroniónnal együtt Decius császár idején, Alexandriában.

Bocsássunk meg az embereknek, hogy Isten is megbocsásson nekünk,
Mert mindannyian csak ideiglenes vendégek vagyunk a földön.
Nem ér semmit az ima, sem a hosszú böjtölés
Igaz irgalom és megbocsátás nélkül.
A bűn olyan, mint a lepra, de Isten az igazi orvos,
Akit Isten megtisztít, azt meg is dicsőíti.
Az emberek minden irgalmát Isten irgalommal fizeti meg,
De irgalom nélkül vész el az, ki a bűnt bűnnel torolja meg.
Gennyel nem tisztítható ki a gennyes seb,
S sötétséggel sem űzhető ki a tömlöcből a sötét,
Csak a tiszta balzsam gyógyítja meg a gennyes sebet,
S a tömlöc sötétjét csak a világosság oszlatja el.
Az irgalom olyan, mint a balzsam a súlyos sebesültnek,
Mindenki úgy örvend neki, mint a fénylő lámpásnak.
– Nincs szükségem irgalomra! – mondja az esztelen,
De irgalomért kiált, mikor a baj ledönti lábáról!
Isten irgalmában sütkéreznek az emberek,
Hiszen Isten irgalma ébresztett minket az életre!
Bocsássunk meg az embereknek, hogy Isten is megbocsásson nekünk,
Mert mindannyian csak ideiglenes vendégek vagyunk a földön.

ELMÉLKEDÉS

Amikor Isten kegyelmén kívül vagyunk, önmagunkon kívül is vagyunk; s ha összehasonlítjuk magunkat a kegyelem által megszentelt természetünkkel, nem vagyunk jobb állapotban, mint egy esztelen az egészséges emberhez képest. Csak a kegyelemben élő ember az igazi ember, azaz a magasabb rendű, meg nem romlott természet embere, amelyben Isten kegyelme uralkodik és irányít. Új Teológus Szent Simeon mondja: „A lámpás, bár tele van olajjal és van benne kanóc, teljesen sötét marad, ha nem gyújtják meg tűzzel. Így a lélek is, bár látszólag minden erénnyel fel van díszítve, ha nincs benne a Szentlélek világossága és kegyelme, kialudt és sötét marad” (59. beszéd). Amint a nagy apostol is mondja: „Isten kegyelméből vagyok az, ami vagyok” (1Kor 15,10). Kegyelem nélkül lenni annyit jelent, mint távol lenni Istentől, s így távol lenni saját lényünk valóságától is. Lényünk, személyiségünk csak Isten közelében és Isten által nyeri el valóságát és teljességét. Ezért a bűnösökre úgy kell tekintenünk, mint betegekre, mint erőtlen árnyékokra, valóság és – értelem nélkül.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük az Úr Jézust mint a szőlőtőt (Jn 15,1):

1. mint a szőlőtőt, amelyből számtalan termő szőlővessző sarjadt a szentek személyében,

2. mint a szőlőtőt, amely saját nedvével, az Ő vérével itat és táplál minden rajta lévő vesszőt,

3. mint a szőlőtőt, amelyből szétágazott az isteni Egyház a földön és a mennyben,

4 mint a szőlőtőt, amelyről az én életem vesszője sem szakadhat le.

SZENTBESZÉD

a Test Feltámasztójának hatalmáról

„Bontsátok le ezt a templomot,
és harmadnapra fölépítem.” (Jn 2,19)

Ezt az Úr mondja saját testének templomáról. Romboljátok le ezt a Testet, és én három nap alatt feltámasztom azt! Ezt Az mondja, Aki ismeri saját hatalmát, és Aki hatalmával be is teljesítette szavait. Mert az Ő teste lerontatott, összetöretett, átszúratott, eltemettetett, és három napig sötétség borította. De a harmadik napon Ő felépítette azt; és nemcsak a sírból emelte ki a földre, hanem felmagasztalta az egekbe. Így szólt az Úr, és szava beteljesedett.

Jelt adott az Úr a zsidóknak, mert jelet kértek Tőle. Ám amikor olyan jelt adott nekik, amilyet soha senki előtte nem adhatott, nem hittek Neki, hanem megzavarodva és megrettenve megvesztegették a golgotai őröket, hogy hazudjanak, és azt hirdessék: a csodás jel nem történt meg, hanem a tanítványok lopták el a testet a sírból! Semmilyen jel nem segít azokon, akik nem akarnak hinni. A zsidók saját szemükkel látták Krisztus számos csodáját, mégsem akartak hinni, hanem hitetlenségük igazolására azt mondták: Ő a démonok fejedelmének segítségével teszi e csodákat!

Aki nem akar hinni a jóban, annak nem használ semmilyen jel, amit az ég adhat. A gonoszsággal telt szív keményebb a gránitkőnél. A bűntől elhomályosult elmét nem világíthatja meg a menny minden fénye, mely ezer napnál is nagyobb. Ám amikor az ember kiűzi a gonoszságot a szívéből, és megszabadítja elméjét a bűn sötétségétől, akkor meglátja a számtalan jelet, amit Isten ad azoknak, akik hinni akarnak – látják és hisznek.

Ó, testvéreim, ne vétkezzünk Isten irgalma ellen, és ne adjuk át magunkat a zsidó gonoszságnak. Ó, testvéreim, minden jel megadatott már, és mindegyik úgy ragyog, mint csillagok az égbolton mindenki számára, akinek tiszta a szíve és igaz az elméje. Csodatevő Urunk, Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

Február 28.

1. Szent Protériosz vértanú. Ez a szent áldozópap volt Alexandriában abban az időben, amikor a pátriárka a hitújító Dioszkorosz volt, a monofizita eretnekség egyik elindítója, mely azt tanította, hogy Krisztusban nem két természet van, hanem csak egy. Ebben az időben Markianosz és Pulkhéria uralkodtak. Protériosz, ez a szentéletű és kegyes férfiú, szembeszállt Dioszkorosszal, amiért sok nyomorúságot szenvedett el. Ekkor hívták össze a IV. Egyetemes Zsinatot Khalkédónban, ahol a monofizita eretnekséget elítélték, Dioszkoroszt pedig megfosztották pátriárkai székétől és száműzetésbe küldték. Helyére az igazhitű Protérioszt választották meg. Ő Krisztus igaz követőjének buzgóságával és szeretetével kormányozta az Egyházat. Dioszkorosz hívei azonban nem hagytak fel a zavargásokkal Alexandriában. Egy véres zendülés alkalmával Protériosz elhagyta a várost, hogy ideiglenesen visszavonuljon, de útközben megjelent neki Izajás próféta, és így szólt: „Térj vissza a városba, várok rád, hogy magamhoz vegyelek". Protériosz visszatért és belépett a templomba. Ezt hallva a bőszült eretnekségek rárontottak a templomra, megragadták a pátriárkát és késekkel összeszurkálták. Protériosszal együtt akkor még hat keresztény vesztette életét. Így nyerte el az ortodox igazságért a vértanúi koszorút Krisztus nyájának e csodálatos pásztora 457-ben.

2. Hitvalló Szent Baszileiosz. Szent Prokopiosz Dekapolitanosz társa és szenvedőtársa. Baszileiosz hűségesen követte tanítóját, Prokopioszt mind a békességben, mind az üldöztetésben. Sok kínt szenvedett el az ikonrombolóktól. Amikor pedig az ikonrombolók Isten gondviseléséből elbuktak, Baszileiosz Prokopiosszal együtt visszatért kolostorába, ahol böjtben és imádságban hosszan aszkétáskodott, majd 747-ben békében elhunyt.

3. Szent Nesztór vértanú, Magidiosz püspöke. Nagy szelídségével tűnt ki. Decius idején bíróság elé állították és kegyetlenül megkínozták Krisztusért. Halála előtt látomásban egy áldozati bárányt látott, amit közeli áldozatának jeleként értelmezett. Publiusz eparkhosz kínoztatta meg, végül 250-ben Perge városában keresztre feszítették.

4. Boldog Miklós szentéletű Krisztus-bolondja. Pszkov városában élt „Krisztusért balgatagként" Rettegett Iván cár idején, és 1576. február 28-án hunyt el.

Két természetet az Úr egybefűzött,
Hogy többé el ne váljanak:
Az emberit és az istenit,
Hogy örökre egyek maradjanak.

Isten és Ember – egyetlen személy,
Két oldalról is közvetlen s mély.
Istenember és Megváltó,
A kettéváltat újraegyesítő,

Örök titkoknak Magyarázója,
Szentek országának Alapítója.
Isten az emberhez közelebb jött,
Az örökkévalót lehozta, az időt felemelte,
Krisztus – a Szentháromság harsonája,
Krisztus – a csodás Kettősség titka:
Valóságos Isten emberré lett.

Alászállt a földre, de fennmaradt az égben.
Sem el nem bukott, sem meg nem botlott,
Hanem emberi testet öltött magára.
Ez a szent és tiszta szeretet,
Örök szerelem, mely mindig ugyanaz:
Kisujjal emeli fel az óriást,
S az értelemnek felfoghatatlan marad.

ELMÉLKEDÉS

Ritka rettenthetetlenség jellemezte a Krisztusért balgatagokat. Boldog Miklós Pszkov városának utcáin futkározott, bolondnak tettetve magát, dorgálva az embereket titkos bűneikért és megjövendölve a jövőjüket. Amikor Iván cár (a Rettenetes) bevonult Pszkovba, az egész várost félelem és borzalom töltötte el a kegyetlen uralkodó miatt. Minden ház előtt kenyeret és sót tettek ki üdvözlésül, de a nép nem mutatkozott. Amikor a város elöljárója a templom előtt tálcán kenyeret és sót nyújtott át a cárnak, az ellökte azt, s a kenyér és só a földre hullott. Ekkor megjelent a cár előtt Boldog Miklós hosszú ingben, kötéllel átkötve, boton lovagolva, mint egy gyermek, és felkiáltott: „Ivánuska, Ivánuska, egyél kenyeret és sót, nem emberi vért!" A katonák utánaeredtek, hogy elfogják, de ő elszaladt és elrejtőzött. Megtudva a cár, ki ez a boldog, meglátogatta szűk cellájában. A Nagyböjt első hete volt. Hallva, hogy a cár érkezik, Miklós egy darab nyers húst szerzett, s mikor az uralkodó belépett, meghajolt és kínálta: „Egyél, Ivánuska, egyél!" A rettenetes cár dühösen válaszolt: „Keresztény vagyok, nem eszem húst böjtben." Ekkor az Isten embere gyorsan felelt: „De te még rosszabbat teszel: emberi hússal és vérrel táplálkozol, elfelejtve nemcsak a böjtöt, de Istent is!" Ez a lecke szíven ütötte Iván cárt, s megszégyenülten azonnal elhagyta Pszkovot, ahol eredetileg hatalmas mészárlást tervezett.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemlélni az Úr Jézust, mint az élet kenyerét (Ján. 6, 48):

1. Mint kenyeret, amellyel a lélek táplálkozik és él,
2. Mint kenyeret, amellyel az elme táplálkozik és megvilágosodik,
3. Mint kenyeret, amellyel a szív táplálkozik és nemesedik.

SZENTBESZÉD

a lelki táplálékról

„Én vagyok az élet kenyere.” (Ján. 6, 48).

Így szólt az Úr Jézus az éhező emberi nemzetséghez. S ez az ige valóra vált az évszázadok során Krisztus számtalan követőjén, akik az Urat fogadták be lelkük táplálékául.

Egy kétségbeesett ifjú, aki az öngyilkosság szélén állt, egyszer meggyónt egy lelkivezetőnek. A lelkivezető figyelmesen végighallgatta, majd így szólt hozzá: „Fiam, magad vagy oka a bajodnak. A lelked halálosan kiéhezett. Egész életedben csak azt tanultad, hogyan tápláld a testedet, de soha nem gondoltál arra, hogy a léleknek is szüksége van saját táplálékra, méghozzá nagyobbra és gyakoribbra, mint a testnek. A lelked haldoklik az éhségtől. Edd és idd Krisztust, fiam! Csak ez hozhatja vissza lelkedet a halálból. Minden nap és szüntelenül edd és idd Krisztust; Ő lelkünk éltető kenyere.” Az ifjú hallgatott az öregre, és visszatért az életbe.

Tápláljuk, testvéreim, lelkünket Krisztussal, hogy lelkünk élő és egészséges legyen! Tápláljuk szüntelenül elménket Krisztus gondolataival, hogy elménk megvilágosodott és derűs legyen! Tápláljuk szüntelenül szívünket Krisztus szeretetével, hogy szívünk telt és örömteli legyen! Tápláljuk szüntelenül akaratunkat Krisztus parancsolataival és Krisztus példájával, hogy akaratunk minden percben jót cselekedjen! Legyenek Krisztus gondolatai a mi gondolataink; Krisztus szeretete a mi szeretetünk; és Krisztus jóakarata a mi jóakaratunk!

Szüntelenül tápláljuk lelkünket az Úr Krisztussal; lelkünkkel szüntelenül együk Őt és igyuk Őt! Nincs nála táplálóbb kenyér, nincs nála édesebb ital. Az áldozásban (eucharisztiában) Ő önmagát adja nekünk egészen, testével és vérével. De az áldozás emlékeztetés arra, hogy lelkünket megszakítás nélkül kell Ővele táplálnunk. Megszakítás nélkül kell Őt ennünk és innunk, ahogyan szüntelenül lélegzünk.

Ó, jóságos és édes Urunk, indítsd meg lelkünket, hogy szüntelenül Belőled táplálkozzanak és élők legyenek! Te vagy az élet kenyere. Neked dicsőség és hála mindörökké. Ámin.

Február 29.

1. Kapisztrán Szent János. Ez a nagy lelkiatya Rómában született, előkelő szülők gyermekeként. Fiatalkorában minden világi tudományt kitanult, különösen a filozófiát és az asztronómiát. Ezután teljesen a Szentírás tanulmányozásának szentelte magát. A jótól a jobbra törekedve, a tökéletesség egyre magasabb fokát keresve, Kaszián Rómából Konstantinápolyba ment, hogy személyesen hallhassa és láthassa Szent Aranyszájú Jánost. Aranyszájú János oktatta őt, és diakónussá szentelte. Miután sokat merített a bölcs Aranyszájú tanításaiból, Kaszián továbbment Keletre, hogy még többet tanuljon és tovább tökéletesedjen. Legtovább Egyiptomban, Nitriában maradt a híres lelki „atléták" között, akiktől megtanulta minden erény gyakorlását. Végül visszatért Nyugatra, és Marseille városában telepedett le. Itt két kolostort alapított: egyet férfiaknak és egyet nőknek. A szerzetesek kérésére Kaszián több művet is írt, amelyek közül a lelki élet kedvelői számára különösen hasznos: „Nyolc könyv a nyolc fő szenvedély elleni küzdelemről". Nagyon jelentős a Nesztoriosz eretnek elleni írása is, amelyet Leó arkidiakónus kérésére készített. Hűséggel szolgálta az Urat, sokakat gazdagított bölcsességével, majd 435-ben költözött át az örök életbe. Szent Kaszián ereklyéi mindmáig Marseille-ben nyugszanak.

2. Szent Barszanuphiosz. Palesztinai származású. Pogányként született, tizennyolc éves korában keresztelkedett meg, és azonnal szerzetesnek állt, a János nevet kapva. Amikor erényes élete miatt híressé vált, Damaszkusz érsekévé választották. Azonban nem maradt sokáig ebben a tisztségben. Magányos lelki hőstettre vágyva titokban elhagyta Damaszkuszt, és a Nitriai-pusztába ment. Ott Barszanuphiosz néven szerzetesnek jelentkezett, és rögtön azt az engedelmességi feladatot kapta, hogy a kolostor vízhordója legyen. Az egykori érsek örömmel fogadta ezt a szolgálatot. Értelmi tisztánlátásával, szelídségével és szorgalmával Barszanuphiosz hamarosan példaképpé vált minden szerzetes számára. Csak a halála előtt lepleződött le a szerzetesek előtt, hogy ki is volt valójában Barszanuphiosz. Így ez a szent példájával feddésül szolgált a büszkéknek és hatalomheseknek, s vigaszul az alázatosaknak és szelídeknek. 457-ben hunyt el békében, és költözött az Úrhoz.

Nyolc szörnyű szenvedélyt számlál Kaszián,
S egy kilencediket még – a tisztátalan gondolatot.
Első a torkosság ételben és italban,
Majd a paráznaság, a lélek és test mérge.
Ezüstvágy – béklyó, mely fémhez láncol,
Harag – szívbéli fagy, mely dermeszt és szorít.
Bánat – telhetetlen féreg, mely a lelket rágja,

Restség –bódulat, mely halált sző a léleknek.
Hiúság – kígyó, sokfejű kígyó,
Ott van mindenütt és sehol – a fű rejti el.
Kevélység – kétélű kard, mely vág és hasít,
Fiatalokat és véneket kíméletlenül pusztít.
Az erejükre büszke, délceg ifjakat,
S az önmaguknak kedves, szellemi véneket.
Mindezektől Isten a mi oltalmunk,
Szent Kaszián szent imádságai által.

ELMÉLKEDÉS

Szent Kaszián János a paráznaság szelleme elleni küzdelemről így ír: „A paráznaság szelleme elleni harc kegyetlen küzdelem, hosszabb minden másnál, mindennapos, és csak kevesen viszik azt teljes győzelemig. Ez a harc az első érett korban kezdődik, és nem ér véget addig, amíg a többi szenvedélyt le nem győzik. Ebben a küzdelemben kettős fegyverre van szükség. A tökéletes és tiszta szüzesség (tisztaság) eléréséhez nem elegendő csupán a testi böjt (bár az mindenekelőtt szükséges), kell hozzá a lélek töredelme és az e legtisztátalanabb szellem elleni szüntelen ima is; továbbá a Szentírás folyamatos tanulmányozása az értelmi munkával (lelki gyakorlattal) együtt, valamint a testi munka és kézművesség, amely visszatartja a szívet a kóborlástól és önmagához téríti azt. Mindezek felett pedig mély és igaz alázatosságra van szükség, amely nélkül soha, semmilyen szenvedély felett nem lehet győzelmet aratni. E szenvedély legyőzésének feltétele a szív tökéletes megtisztítása, amelyből az Úr szavai szerint e betegség mérge is fakad. Mert a szívből származnak a gonosz gondolatok… házasságtörések, paráznaságok stb. (Mt 15,19)… Állandó alázatot és türelmet kell tartani a szívben, valamint éber védelmet napközben a harag és más szenvedélyek ellen. Mert amennyire behatol ránk a harag tüze, annyival könnyebben hatol át rajtunk később a bujaság parazsa.” Érdekes, hogy sok más nagy lelkiatya is okozati összefüggésbe hozza a harag és a parázna vágy szenvedélyét, amiből az következik, hogy a haragosak a legnagyobb bujálkodók.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemlélni az Úr Jézust, mint Egyházának éber őrét (Mt 28,20):

1. Hogyan virraszt az egész teremtett világ felett, és különösen az Ő Egyháza felett, melyet vérével szerzett meg,

2. Hogyan virraszt minden megkeresztelt lélek felett, mint kertész a veteménye felett,

3. Hogyan vezeti Egyházát a csenden és a viharon át a végső győzelem felé,

4. Hogyan virraszt az én életem felett is, hogy növekedjen és beépüljön az Ő örök országába.

SZENTBESZÉD

Krisztus élő jelenlétéről

„Én veletek vagyok minden napon
a világ végezetéig." (Mt 28, 20)

Íme, a vigasztalások vigasztalása! Íme, a vigasz azoknak, akiket megtör a vihar! Csak jussun eszükbe: Krisztus ott van mellettük, ne féljenek hát. Ő a kormányos. Íme, a vigasz azoknak, akik öregszenek! Ne tévesszék szem elől, hogy Krisztus velük utazik az időn át az örökkévalóságba, az örök ifjúságba, és legyenek nyugodtak. Íme, a vigasz azoknak, akiket az emberek gyötörnek! Ne higgyék, hogy elhagyatottak, mert Krisztus velük van minden kínban, a bíróságon és a börtönben is, és örvendezzenek. Ő a bíró.

Íme, a vigasz azoknak, akiket gonosz lelkek zaklatnak! Értsék meg, hogy Krisztus, a gonosz lelkek legyőzője az ő oldalukon áll, és erősödjenek meg. Ő a Győzedelmes. Íme, a vigasz mindazoknak, akik az igazság és a valóság fényét keresik! Higgyék el, hogy Krisztus közelebb van az ő lelkükhöz, mint a saját szemük, és tartsák magukat az Ő vezetéséhez. Ő a világosság.

Ó, testvéreim, valóban, Krisztus szüntelenül velünk van, miként a fény a látó szemekkel. De ó, mi fájdalmunk, mennyire zárva van lelkünk szeme, s hiába igyekszik a fény találkozni látásunk pupillájával! Ó, mi bánatunk és szomorúságunk, amikor mi nem vagyunk Krisztussal! Ő elénk jön – vajon mi eléje megyünk-e? Ő velünk akar lenni – vajon mi akarunk-e Ővele?

Ha vigasztalást akarunk, Ővele kell lennünk életünk minden napján, napjaink végezetéig. Urunk, egyetlen vigasztalásunk, ne hagyj el minket! Neked dicsőség és hála mindörökké. Ámin.